

Ανοικτή επιστολή προς το αναρχικό «κίνημα»

(Αποχαιρετώντας την χιμαιρική αναρχία)

Γιώργος Μεριζιώτης

Πειραιάς – Δραπετσώνα 17/1/2014

Για επικοινωνία: isopedotes@yahoo.gr

Ανοικτή επιστολή προς το αναρχικό «κίνημα»

(Αποχαιρετώντας την χιμαιρική 1 αναρχία)

του Γιώργου Μεριζιώτη

1. Πολλοί, διαβάζοντας αυτά που θα πω παρακάτω, θα πουν: «μα τι λέει ο άνθρωπος, πριν λίγο καιρό ακόμα και εδώ μέσα, υποστήριζε αλλά, πάει το έχασε. Έπεσε σε θεωρητική και ιδεολογική διαταραχή». Άλλοι θα χαρούν και θα πουν: «εμείς τα λέγαμε», ενώ άλλοι θα πουν: «τι μας διαφέρει τι λέει μια περσόνα, εμείς είμαστε κινηματικοί και ανεξάρτητοι από πρόσωπα». Αυτοί οι τελευταίοι, είναι και οι πιο υποκριτές γιατί όλοι τους, στο βάθος, είναι υποκειμενιστές και περσοναλιστές καλυπτόμενοι πίσω από την κινηματική κουρτίνα ή κουρτίνα της ομάδας. Σύντροφοι που με γνωρίζουν, προσωπικά και θα τσαντιστούν με τον επιθετικό προσδιορισμό που δίνω στην αναρχία, τούς λέω να τον δουν τουλάχιστον ως ποιητική αδειά. Επίσης, θα πουν: «τι έγινε σύντροφε, τώρα που μετά από πολλά χρόνια μπήκε το νερό στο αυλάκι και συζητάμε για οργάνωση και πρόγραμμα, εσύ την κάνης»; Το μόνο που μπορώ, είναι να τους πω: καλή επιτυχία.

Για να ξεκινήσω την επιχειρηματολογία μου, χρειάζεται να παραθέσω ένα μικρό βιογραφικό για να ξέρετε κυρίως οι νεότεροι με ποιο υποκείμενο έχετε να κάνετε και ποιος είναι αυτός που τα λέει.

Κατάγομαι από μια πολύ φτωχή πολύτεκνη οικογένεια, που λόγω φτώχειας δεν μπόρεσα να σπουδάσω και τελείωσα μόνο το δημοτικό. Την όποια μικρή θεωρητική συγκρότηση, την κατάφερα μετά κόπου και βασάνου, έχοντας όμως έναν μεγάλο περιορισμό, μην κατέχοντας μια άλλη γλώσσα εκτός από την μητρική μου. Αυτό έχει ως συνέπεια να μην μπορώ πολλές φορές να αναπτύξω περαιτέρω μια θεώρηση μου, αλλά χαίρομαι όταν διαβάζω ζητήματα που έχω σκεφτεί από θεωρητικούς, ξένους ως επί το πλείστον, διότι εδώ, από θεωρητικής πλευράς, τα πράγματα είναι χάλια.

Ήρθα σε επαφή με την αναρχία το 1979, μέσα από μια ροκ συναυλία αλληλεγγύης στον φυλακισμένο εργάτη, επαναστάτη, Γιάννη Σερίφη, που έγινε στο γήπεδο μπάσκετ «Σπόρτινγκ». Εκεί κάποιοι αναρχικοί μου έδωσαν φυλλάδια και προκηρύξεις οι οποίες με επηρέασαν. Μέχρι τις αρχές της δεκαετίας του ογδόντα ήμουν αυτό που λένε περιφερειακός και το 1981-82 μπήκα κανονικά στον λεγόμενο χώρο. Έκτοτε και μέχρι σήμερα, παραμένω κινηματικά ενεργός και είμαστε μετρημένοι στην μισή παλάμη του ενός χεριού οι κινηματικά ενεργοί της παλιάς γενιάς.

Κινηματικά, εκτός από την συμμετοχή μου σε διάφορες αντιεξουσιαστικές ομάδες, κοινωνικά εγχειρήματα και το Σωματείο Μέταλλου Πειραιά, από το οποίο διαγράφηκα από τους σταλινικούς, ήταν και αυτή στην πρώτη πανελλαδική συνάντηση αναρχικών που έγινε στην Πάτρα το 1986 και επίσης μέσα από την ομάδα αναρχοκομμουνιστικός πυρήνας Άνω Λιοσίων συμμετείχα στην δημιουργία της Ένωσης Αναρχικών η οποία όταν εκφυλίστηκε σε άτυπο αφορμαλιστικό διευθυντήριο, ήμασταν η πρώτη ομάδα που έφυγε.

Συμπράξαμε ως αναρχοκομμουνιστικός πυρήνας Άνω Λιοσίων με την αναρχική ομάδα Δραπετσώνας-Κερατσινιού² η οποία είχε φύγει και αυτή από την Ένωση Αναρχικών και ήταν πολύ κοντά στις ιδέες μας. Στην ουσία ενωθήκαμε, παλέψαμε για την δημιουργία ενός συντονιστικού δυτικών συνοικιών, πολύ προτού φτιαχτούν τα λεγόμενα «Δυτικά», αλλά αποτύχαμε. Ήμασταν -αν όχι η πρώτη- από τις πρώτες συλλογικότητες που θέταμε το ταξικό ζήτημα, το οικολογικό, τον αναρχικό κομμουνισμό και τις οργανωτικές δομές. Επίσης δεν υπήρχε κείμενο μας ή αφίσα που να μην τελειώνει πολλές φορές με το « για την άμεση δημοκρατία και τη γενικευμένη κοινωνική αυτοδιεύθυνση».

Ήταν μια εποχή που ο αναρχικός χώρος, πανελλαδικά, και ιδιαίτερα στην Αθήνα είχε κατακλειστεί από τον Μπονάνο και τον μπονανισμό, με φαινόμενα ακόμη και προσωπολατρίας και ο αφορμαλισμός και ο εξεγερτισμός ήταν τα κεντρικά μόντο ενώ έλεγαν μεταξύ άλλων ότι το ταξικό «δεν παίζει», η οικολογία είναι «μαλακία και ρεφορμισμός», «η επανάσταση έχει τελειώσει, μόνο εξεργετισμός, ιλεγκαλισμός» κλπ. Σε αντίθεση με τους πρώτους αναρχικούς της γενιάς από την εξέγερση του Πολυτεχνείου, Κωνσταντινίδης και λοιποί που έθεταν στον λόγο τους το ταξικό, για την επόμενη γενιά όχι μόνο δεν «έπαίξε» το ταξικό ζήτημα, αλλά έγινε αυτό που είπε ένας σύντροφος -που δεν είναι τώρα στην ζωή και είναι αυτός που έβγαλε το σύνθημα «η πάλη για την λευτεριά είναι δυνατότερη από όλα τα κελιά»- ότι «αντί να πολιτικοποιήσουμε τους λούμπεν λουμπενοποιήθηκε ο χώρος». Ακόμη και τώρα στην Ελλάδα όταν γίνονται εκδηλώσεις για τους λήσταρχους του 19ου αιώνα ή όταν μιλάει ο Μπονάνο, τα αμφιθέατρα ξεχειλίζουν από κόσμο ενώ όταν γίνονται εκδηλώσεις πχ για τα ελευθεριακά σχολεία, για τα ελευθεριακά συνδικάτα κλπ. μαζεύονται τρεις και ο κούκος ή πολλοί λίγοι.

Πάνω από τριάντα χρόνια χάσαμε την ευκαιρία κινηματικά να μιλήσουμε στην κοινωνία στην βάση του ελευθεριακού σοσιαλισμού ή κομμουνισμού. Αυτό είχε σαν επίπτωση να μην μπορούμε να δώσουμε καμία θεωρητική – ιδεολογική μάχη με τους σοσιαλδημοκράτες που εκείνη την εποχή κυριαρχούσαν και χρησιμοποιούσαν όρους που είχαν και οι αναρχικοί με έναν κλεψίτυπο τρόπο πχ. κοινωνικοποίηση, αυτοδιαχείριση κλπ. Εγκλωβιστήκαμε σε έναν ατέρμονο αντι-μπατσικό, αντικαταστατικό αγώνα που μας περιθωριοποίησε ακόμα περισσότερο από την κοινωνία.

Αυτό είχε και μια άλλη συνέπεια: ο αναρχικός χώρος απομακρύνθηκε από τη μήτρα του που είναι σοσιαλιστική και μετασηματίστηκε σιγά-σιγά σε ένα αντικρατικό μόρφωμα περισσότερο δεξιό, σε μια ριζοσπαστική φιλελεύθερη εκδοχή που υπερτόνιζε την ατομική ελευθερία σε σχέση με την ισότητα την κοινωνική αλληλεγγύη και δικαιοσύνη και όσο αναφορά στα κοινωνικά προτάγματα, αυτά ήταν εντελώς ανύπαρκτα.

Μέσα σε αυτές τις συνθήκες, σαν συλλογικότητα, φτιάξαμε ένα στέκι στον Πειραιά και συμβάλαμε στην δημιουργία του συνδέσμου αντιρρησιών συνείδησης αφού είχαμε στην συλλογικότητα τρεις ολικούς αρνητές στράτευσης. Εκείνη την εποχή συμμετείχαμε σαν αναρχική συλλογικότητα σε αρκετά κοινωνικά εγχειρήματα. Θα αναφέρω μόνο την συμμετοχή μας για σχεδόν είκοσι μέρες στα οδοφράγματα που είχαν στήσει οι κάτοικοι της Ηγουμενίτσας μαζί μετά γύρω χωριά στις εισόδους και εξόδους της πόλης, ενάντια στην απόφαση που είχε πάρει το υπουργείο να ρίξει τα λύματα της πόλης των Ιωαννίνων, ανεπεξέργαστα, στον ποταμό Καλαμά που διασχίζει την περιοχή. Ο αγώνας ξεκίνησε το 1988, κράτησε σε αποκλεισμό το Νομό για 43

ημέρες και στέφτηκε με μερική επιτυχία και ήταν για εμάς μια μεγάλη εμπειρία. Αυτές και άλλες εμπειρίες δεν είχαμε πού να τις καταθέσουμε διότι στον χώρο δεν υπήρχαν αυτιά να ακούσουν.

Λίγο αργότερα φάγαμε μεγάλο ανταγωνισμό από τον χώρο, λόγω της εναντίωσής μας στον αφορμαλισμό. Αυτό είχε ως συνέπεια την απομόνωση μας από το χώρο της Αθήνας -για όποιον ξέρει τον Πειραιά που πολλές φορές «δεν κινείται φύλλο» μπορεί να καταλάβει - άρχισαν και η εσωτερικές προστριβές κλίσαμε το στέκι και λίγο αργότερα διαλύθηκε και η συλλογικότητα Δραπετσώνας Κερασινιού. Εδώ θέλω να ενημερώσω τους νεότερους -γιατί πολλοί θα βγουν να πουν διάφορα- ότι συμμετείχαμε επιλεκτικά στις πιο σημαντικές συγκρούσεις του χώρου και σε κάποιες από αυτές πρωτοστατήσαμε. Επίσης, ποτέ δεν θεωρήσαμε ότι ο Μπονανικός αφορμαλισμός πρόσφερε κάτι θετικό στο ζήτημα της οργάνωσης.

Στης αρχές του δεκαετίας του ενενήντα άρχισαν σιγά-σιγά να έρχονται και στην Ελλάδα οι νεοφιλελεύθερες ιαχές, κύριος εκφραστής των οποίων ήταν ο Μητσοτάκης και το επιτελείο του. Σε αυτή την περίοδο, πάλι οι αναρχικοί δεν μπόρεσαν να απαντήσουν με ένα αποτελεσματικό τρόπο και καπελώθηκαν από το «λιγότερο κράτος» που προωθούσαν οι νεοφιλελεύθεροι. Μικρή παρένθεση σε αυτή την κατάσταση ήταν η συμμετοχή λίγων αναρχικών (και εμού) στον αγώνα ενάντια στην ιδιωτικοποίηση της δημόσιας συγκοινωνίας.

Λίγο αργότερα συνέβη και το καταστροφικό γεγονός της σύλληψης 500 και πλέον αναρχικών στο Πολυτεχνείο που χαρακτηρίστηκε από διάφορους αναρχικούς ως εξέγερση. Τέλος πάντων δεν θα σταθώ περισσότερο σε αυτό, πάντως αν και βρισκόμουν επαρχία ήρθα στην Αθήνα και συμμετείχα σε όλες τις κινήσεις αλληλεγγύης .

Αργότερα, ως άτομο, συμμετείχα στην δημιουργία της Αντιεξουσιαστικής Κίνησης μέσα από την πανελλαδική της συνδιάσκεψη. Λίγο αργότερα, διαφώνησα και έφυγα και από εκεί προτού φτιαχτεί το Νοσότρος. Έχοντας πλέον μια σταθερή και ακλόνητη άποψη ότι δεν θα ξανασυνεργαστώ ή ενταχτώ σε συλλογικότητα που δεν έχει πραγματικό λόγο -τέτοιες δεν υπήρχαν εκείνη την περίοδο - αποστασιοποιήθηκα κινηματικά για σχεδόν δυο χρόνια.

2. Συμφωνώντας με την διατύπωση του συντρόφου Ρομπέρτο Αμπροσόλι, το 1984 - που την έκανα σημαία μου - ότι: «...Το αναρχικό κίνημα υποφέρει από μια δυσκολία στην πολιτική-πολιτιστική του μετάδοση: οι αναρχικοί προσπαθούν να παρουσιάσουν το σχέδιό τους για την κοινωνική αλλαγή, αλλά δεν είναι ικανοί να γνωστοποιήσουν τους λόγους που το πιστεύουν. Αυτό οφείλεται στο ότι το σχέδιο για την κοινωνική αλλαγή παρουσιάζεται στους πιθανούς «πιστούς» χωρίς να συνοδεύεται από μια κατάλληλη και συναφή κοσμοθεωρία .

Χωρίς δηλαδή μια γενική θεωρία της ύπαρξης και των σχέσεων (ανάμεσα στους ανθρώπους, ανάμεσα στους ανθρώπους και τη φύση κλπ.) στην οποία οι άνθρωποι μπορούν να βρουν μια ταυτότητα, συνδεδεμένη με το αναρχικό ηθικό ιδανικό. Το καθήκον, να εφοδιαστεί η αναρχική προοπτική με μια επαρκή, ζωντανή θεωρία, έχει αφεθεί στην πρωτοβουλία ξεχωριστών ατόμων, που μόνα τους πρέπει να ανακαλύψουν τους τρόπους απελευθέρωσης τους από τη σκλαβιά και τη φαντασιακή κυριαρχία. Σαν συνέπεια έχουμε, να παρουσιάζεται μια πολλαπλότητα ερμηνειών, απ' αυτούς που κατάφεραν να πετύχουν κάτι τέτοιο, που... ναι μεν, μπορεί να μη διαφέρουν πολύ

μεταξύ τους, αλλά δεν έχουν και ένα κοινό πλαίσιο αρχών και κατεύθυνσης,

Η έλλειψη μιας αυτόνομης και αυθεντικής ζωντανής φιλοσοφίας, περιορίζει την πιθανότητα διάδοσης της ελευθεριακής κοινωνικής προοπτικής, και επίσης αναγκάζει τους αναρχικούς να αναζητούν την προσωπική τους ταυτότητα μέσα στη φαντασιακή κυριαρχία. Η αναφορά στον ακτιβισμό σαν μια πηγή ταυτότητας (σύνηθες φαινόμενο στο κίνημα) λύνει επιφανειακά το πρόβλημα, γιατί ο ακτιβισμός, ειδικά της ιδιαίτερης αναρχικής μούχλας, δεν μπορεί να καλύψει όλες τις πλευρές της ύπαρξης, και αφήνει ακάλυπτους διαφόρους τομείς της προσωπικότητας στην επιρροή της φαντασιακής κυριαρχίας. Ο ακτιβιστής δεν είναι αρκετός ώστε να εκφράσει ολοκληρωτικά τον αναρχικό.

Η κατάσταση αυτή απαιτεί μια συλλογική αντιμετώπιση και μελέτη, με στόχο την οικοδόμηση μιας αναρχικής ζωντανής φιλοσοφίας, που θα είναι μια ανάμεσα σε πολλές άλλες, αλλά η οποία θα περιέχει τις γενικές αρχές και τα όρια αυτού του ξεχωριστού τρόπου αντιμετώπισης των πραγμάτων (και έτσι, αυτό τον ιδιαίτερο τρόπο ζωής, ακόμη και καθημερινά), και η οποία θα είναι συνδεδεμένη με την ελευθεριακή άποψη της κοινωνικής οργάνωσης,. Για να κατακτήσουμε αυτόν τον πραγματικά φιλόδοξο στόχο, πρέπει οπωσδήποτε να δώσουμε πρώτα ένα θετικό ορισμό της έννοιας της ελευθερίας ...».

Με απασχολούσε το πώς θα περάσουν στο χώρο ζητήματα πολιτικής φιλοσοφίας για να ανέβει λίγο το επίπεδο της κριτικής κι έτσι άρχισα έναν κύκλο συζητήσεων στο σπίτι μου με επιλεγμένους συντρόφους πάνω στα ζητήματα αυτά. πχ διαφορά φιλελευθερισμού νεοφιλελευθερισμού, τι είναι το κοινωνικό συμβόλαιο του Ρουσώ, ο κρατικός λεβιάθαν του Χομπς κλπ. Μέσα από τις συζητήσεις αυτές βγήκε η ανάγκη δημιουργίας αναρχικής συλλογικότητας στον Πειραιά και έτσι δημιουργήθηκε η βραχύβια Πρωτοβουλία Αναρχικών Πειραιά. Η συλλογικότητα εξέδωσε την μπροσούρα «αρχές – στόχοι», προϊόν των συζητήσεων αυτών και ήταν από τις πρώτες συλλογικότητες, πανελλαδικά, που έκανε κάτι τέτοιο. Επίσης εξέδωσε την μπροσούρα «το ζήτημα της οργάνωσης», με σημαντικά κείμενα ιστορικά και αλλά πάνω στο ζήτημα αυτό, έκανε εκδηλώσεις για το εργατικό ζήτημα στο εργατικό κέντρο Πειραιά και μέλη της πρωτοστάτησαν στην δημιουργία της «πρωτοβουλίας για την δημιουργία μητροπολιτικού ενιαίου άλσους» στον χώρο του πρώην εργοστασίου λιπασμάτων Δραπετσώνας. Η πρωτοβουλία έκλεισε τον κύκλο της και διαλύθηκε.

Μετά από κάποιο διάστημα, συμμετείχα, σχεδόν μέχρι την διάλυσή της, στη «Συνέλευση Αναρχικών για την Κοινωνική Αυτοδιεύθυνση» -εφόσον άλλαξε όνομα γιατί μέχρι πριν την συμμετοχή μου λεγόταν αλλιώς και δεν ήθελα να συμμετέχω- και παράλληλα συμμετείχα σε μια αναρχική συλλογικότητα του κέντρου της Αθήνας.

Είχα επεξεργαστεί τις παλαιές μπροσούρες της Πρωτοβουλίας Αναρχικών Πειραιά, με νέα δεδομένα στις αρχές στους στόχους και με θέσεις όσο και στο ζήτημα της οργάνωσης τα οποία έγιναν βιβλία. Όταν πρότεινα να γίνει μια κινηματική έκδοση δεν βρήκα ανταπόκριση και τα εξέδωσα μόνος μου. Επίσης σε ξεχωριστή μπροσούρα επεξεργάστηκα την οργάνωση «ομοσπονδία-ιστός» (σκόπιμα μη εκτενώς) που είναι στην ουσία κάτι παραπάνω από το χαλαρό δίκτυο συντονισμού και λίγο διαφορετική από τη γνωστή πλατφόρμα.³

Η πλειονότητα του αναρχικού χώρου συνέχιζε να μην έχει ουδεμία σχέση και αναφορά με το κοινωνικό και το ταξικό -εδώ δεν βάζω κάποιες περιπτώσεις ατόμων και λίγων συλλογικοτήτων που ήταν και είναι η εξαίρεση στον κανόνα. Μετά τα γεγονότα της Μαρφίν, σιγά - σιγά άρχισε ένα αρκετά μεγάλο κομμάτι του χώρου να θέτει το ταξικό, το κοινωνικό και τα περιβαλλοντικά ζητήματα στην ατζέντα του. Άρχισε να μιλάει προταγματικά επί τη βάση του αναρχικού κομμουνισμού και ξεκίνησε μια συζήτηση για την οργάνωση στην οποία συνέβαλα και εγώ, η οποία παρόλο το μπούσουλα που είχε το αρχικό κάλεσμα, υπάρχει ένα συνονθύλευμα απόψεων γύρω από την μορφή και το περιεχόμενο της οργάνωσης. Όπως υπάρχει ένα συνονθύλευμα γύρω από τις σκιαγραφήσεις – αφηγήσεις της μελλοντικής νέας κοινωνίας, που περιγράφεται σαν παραγωγίστικο, αναγκαιοκρατικό μοντέλο.⁴

Να κάνω μια μικρή παρένθεση και να πω ότι στην πρώτη πανελλαδική συνάντηση, από ένα υπολογίσιμο κομμάτι του αθηναϊκού χώρου, τα «Δυτικά», ειπώθηκε για την πρόταση ομοσπονδίας η ανεκδιήγητη μπαρουφολογία, πως «η ομοσπονδία είναι ένα παρωχημένο σχήμα γιατί ανήκει στην εποχή του φορντισμού». Να επισημάνω κατά πρώτων, σκέτος φορντισμός δεν υπάρχει. Τειλορισμός -φορντισμός υπάρχει, ο οποίος ακόμα υφίσταται και όχι μόνο στον δευτερογενή τομέα. Υπάρχει βέβαια και ο τογιοτισμός και κατά δεύτερο και σημαντικότερο: από τότε οι επαναστάτες και ιδιαίτερα οι αναρχικοί οργάνωθηκαν με βάση το παραγωγικό μοντέλο του καπιταλισμού; Επειδή στο τέλος της συνδιάσκεψης έγινε συζήτηση, περίμενα κάποιος να θέσουν. Τα ερωτήματα δυστυχώς όμως δεν τεθήκαν και εγώ για X λόγους δεν μπορούσα.

Υπήρξε-υπάρχει, βέβαια, και πλήρης απουσία ανάλυσης της πραγματικότητας, τόσο στο εσωτερικό όσο και παγκοσμίως. Μερικές περιγραφές υπήρξαν -ανάλυση όμως όχι. Οι αναρχικοί δεν αγαπάνε την θεωρία⁵ υπενθυμίζοντας με έναν κουραστικό τρόπο το μόντο ότι «χωρίς επαναστατική θεωρία δεν υπάρχει επαναστατική δράση» και αρέσκονται να κυνηγάνε πολλές φορές ανεμόμυλους. Τώρα τι ήθη και σχέσεις επικρατούσαν και επικρατούν στο σημερινό αναρχικό χώρο, δεν θα αναφερθώ σε αυτή την επιστολή. Θα πουν κάποιος: «μα πάντα επικρατούσαν συγκρούσεις και ανταγωνισμοί στο εσωτερικό των επαναστατικών κινημάτων». Θα πω μόνο ετούτο: «και η συντροφικότητα»;

Τα παραπάνω είναι μια μικρή σύνοψη της ιστορίας του αναρχικού χώρου και ιδιαίτερα της Αθήνας και ως εκ τούτου είναι αποσπασματική και ενδεικτική. Μια πιο εκτενή ανάλυση ίσως κάνω όταν και όποτε γράψω την ιστορία του αναρχικού χώρου στην Ελλάδα από την μεταπολίτευση και δώθε.⁶

3. Σε αντίθεση με αυτό που πίστευα και είχα αναρτήσει, σαν τίτλο, στο σάιτ «Ελευθεριακός Κόσμος» που είχα: «Ποτέ μη νομίσετε ότι η αναρχία είναι ένα δόγμα, μια απαραβίαστη θεωρία, κάτι που λατρεύετε από τους πιστούς της. Όχι! Η ελευθερία που διεκδικούμε τρέφει ακατάπαυστα τις ιδέες μας, τις ανυψώνει προς νέους ορίζοντες και τις τοποθετεί πέρα και έξω από τα στενά πλαίσια κάθε τυποποίησης», τώρα πιστεύω ότι η αναρχία είναι -τελικά- ένα δόγμα που δεν επιδέχεται ανανέωση ή βελτίωση στο βασικό της αξιακό. Χρειάζεται όμως να δούμε έστω και συνοπτικά τι εστί δόγμα:

Δόγμα είναι η άποψη η οποία, για εκείνον που την ασπάζεται, δεν επιδέχεται απόδειξη και

επομένως, υπό μία έννοια, δεν επιδέχεται αμφισβήτηση ή βελτίωση. Είναι ένα σύνολο απαράβατων απόψεων και σε αντιδιαστολή με αυτό που ονομάζεται αντικειμενική πραγματικότητα.

Μια από τις πολλές αντιφάσεις της αναρχίας και ίσως η μεγαλύτερη είναι ότι ενώ κάνει κριτική στο αστικό πολιτειακό σύστημα, κράτος, αστικούς θεσμούς, κοινοβουλευτισμός κλπ δεν προτείνει με τι θα αντικατασταθούν αυτοί οι θεσμοί. «Θεσμοί ; Τι είναι αυτό; Οι αναρχικοί είναι ενάντια στους θεσμούς».

Ο άνθρωπος εκτός από κοινωνικό ον -και αυτό δεν χρειάζονταν να το πει ο Αριστοτέλης- για να μπορεί να λειτουργεί και να υφίσταται σε συνθήκες κοινωνίας, χρειάζεται να δημιουργεί θεσμούς. Το να μιλάς για μια κοινωνία χωρίς θεσμούς είναι σαν να μιλάς για τη ζωή χωρίς οξυγόνο. Οι αναρχικοί -πέρα από γενικόλογες και ασαφείς αναφορές- δεν μπόηκαν ούτε μπαίνουν στη βάσανο να σκιαγραφήσουν κάποιους θεσμούς της μελλοντικής νέας κοινωνίας.

Αρέσκονται στο πονηρό επιχείρημα ότι «δεν θα καπελώσουμε εμείς την κοινωνία θα τα βρει μόνη της». Εδώ παραθέτω ένα μικρό και γλαφυρό χωρίο που είναι και χαρακτηριστικό γνώρισμα και των πιο κλασικών αναρχικών - να μην αναφέρω τα ονόματά τους - . Φυσικά είναι η προπάτορες της παλιάς και σύγχρονης αναρχίας.

“... Μια κοινωνία δηλαδή που θα βασίζεται στην ελεύθερη και θεληματική συμφωνία, όπου κανένας δε θα μπορούσε να επιβάλει τη θέλησή του στους άλλους, όπου όλοι θα μπορούν να κάνουν αυτό που θέλουν και να συνεισφέρουν με τη θέληση τους στη γενική ευτυχία... ” Ε. Μαλατέστα. Αμέσως εγείρεται το ερώτημα: θα δημιουργηθούν θεσμοί θεληματικής συμφωνίας και μη επιβολής ή θα είναι απλές συνθήκες;

Για να δούμε όμως τι γίνεται στην πραγματικότητα διότι οι αναρχικοί προτείνουν στη ουσία κοινωνίες αγγέλων και όχι ανθρώπων (εδώ θα χρησιμοποιήσω λίγο το στιλ της αφήγησης του Μαλατέστα, όπως στην προσούρα του «Στο καφενείο»), παρεμπιπτόντως να πω ότι ο άγγελος δεν κρυώνει, δεν καυλώνει ,δεν πεινάει, δεν διψάει, δεν δουλεύει, δεν έχει πάθη, απλά, γιατί είναι άγγελος. Ο άνθρωπος κρυώνει, καυλώνει , πεινάει, διψάει, δουλεύει, έχει πάθη. Θα μου πείτε, γιατί τα γράφω αυτά; Ας δώσω δύο υποθετικά παραδείγματα που έχουν να κάνουν με την μη επιβολή.

Σίγουρα σε μια κοινωνία εξισωτική και μη ανταγωνιστική οι λεγόμενες εγκληματικές αντικοινωνικές πράξεις θα έχουν μειωθεί στο ελάχιστο, όμως επειδή μιλάμε για ανθρώπους ας υποθέσουμε ότι διεπράχθη μια ανθρωποκτονία πάθους. Εδώ να κάνω μια παρένθεση και να πω ότι στην πολύ αξιόλογη μελέτη του Κροπότκιν «αλληλοβοήθεια-ένας παράγοντας της εξέλιξης» που γράφτηκε για να απαντήσει στον κοινωνικό δαρβινισμό υποκρύπτει γιατί δεν πιστεύω ότι δεν ήξερε, ότι ο άνθρωπος είναι από τα ελάχιστα ζώα που εξοντώνει τον άνθρωπο δηλαδή το είδος του ενώ η μεγάλη πλειοψηφία των ζώων όταν συγκρούονται για ζωτικό χώρο η σύγκρουση δεν φτάνει στο επίπεδο της αλληλοεξόντωσης, υπάρχει η βαλβίδα της διαιώνισης του είδους και το ένα υποχωρεί.

Πάμε πάλι στην ανθρωποκτονία πάθους. Όταν γίνει κρυφά θα χρειαστούν ειδικευμένοι άνθρωποι για να ανακαλύψου τον δράστη και να την εξιχνιάσουν. Δεν μπορώ εγώ, που είμαι ηλεκτρολόγος, να κάνω αυτή τη δουλεία. Θέλει γνώση και ειδικευση. Μάνι - μάνι εγείρετε το ερώτημα: τι; θα

φτιάξουμε ειδικό σώμα για εξιχνιάσεις; Αυτό είναι εξουσία. Πείτε τώρα ότι βρέθηκε ο ένοχος -θα του επιβληθεί κύρωση (ποινή;). «Τι είναι αυτά; και η επιβολή και η ποινή είναι εξουσιαστικές πρακτικές». Εν πάση περιπτώσει πείτε ότι του χρεώθηκε μια κύρωση για εξοστρακισμό του σε άλλη κοινότητα. Και αν καμία κοινότητα δεν τον θέλει; Και ποιος θα τον πάει με την βία, αν αυτός δεν θέλει να πάει μόνος του; Πείτε τώρα ότι μια κοινωνία, πράγμα απίθανο, τον ανέχεται. Οι συγγενής του θανόντος τι θα κάνουν; θα το ανεχτούν ή θα αρχίσουν τη βεντέτα; Η απάντηση που έρχεται –αυτομάτως- είναι: «μα θα καταργηθεί η αιματοσυγγένεια»! Ξανά στα ερωτήματα: στην αναρχική κοινωνία θα προβλέπεται ο εγκλεισμός ή θα γίνονται εκτελέσεις; Το ίδιο κατεβατό μπορώ να γράψω για τον βιασμό, την παιδεραστία κλπ εκτός και αν στην ιδανική αναρχική κοινωνία (αγγέλων) δεν θα υφίστανται τέτοιες πράξεις.

Έρχομαι τώρα σε ένα εργασιακό θέμα. Ας υποθέσουμε πάλι ότι στη νέα κοινωνία θα καταργήσουμε τον καπιταλιστικό καταμερισμό εργασίας δημιουργώντας έναν νέο ανθρώπινο. «Τι είναι αυτό; Καταμερισμός εργασίας; Μα θα καταργηθεί η εργασία» θα σου πουν πολλοί νέο-αναρχικοί. Τους έχω απαντήσει από παλιά, με έναν γλαφυρό τρόπο, λέγοντας ότι «μέχρι να αυτοοργανωθούν τα ψάρια και να μπουν μόνα τους στο τηγάκι τότε ίσως να τελειώνουμε με την εργασία». Όμως μέχρι να συμβεί αυτό, υπάρχει ένας ολόκληρος καταμερισμός εργασίας μέχρι να τα φάμε.

Πάω πάλι στο θέμα αυτό. Η νέα κοινωνία αποφασίζει ότι το επάγγελμα του οδοκαθαριστή είναι υποτιμητικό και ότι πρέπει ο καθένας και εκ περιτροπής και μια φορά το μήνα να καθαρίζει το στενό στο οποίο μένει. Εγώ, ας πούμε, στο μήνα που μου αναλογεί, δεν πάω να το καθαρίσω προφασιζόμενος λόγους υγείας. Το καθαρίζει όμως κάποιος άλλος στη θέση μου. Δεν πάω τον δεύτερο μήνα, ούτε τον τρίτο. Αν η κοινότητα δεν μου επιβάλει –νάτο πάλι το «επιβάλει»- κάποια κύρωση και αυτή η κατάσταση αρχίσει να αντιγράφεται από κάμποσους, θα πάει περίπατο ο νέος καταμερισμός εργασίας και θα αρχίσει να επικρατεί ο παλιός που ανατράπηκε από την επανάσταση. Αν η κοινότητα μου επιβάλει κύρωση και εγώ δεν τη δεχτώ, θα έρθουν δια της βίας να μου την επιβάλλουν;

Μην πείτε ότι απλοποιώ τα πράγματα. Το ότι οι αναρχικοί δεν ασχολήθηκαν με τους πολιτειακούς θεσμούς φάνηκε στην πράξη με έναν δραματικό τρόπο στην επανάσταση του ρώσικου λαού, το 1917, όταν ελάχιστοι αναρχικοί στήριξαν και προσπάθησαν να βελτιώσουν τα σοβιέτ. Οι ρώσοι αναρχικοί δεν βοήθησαν το κίνημα στην Ουκρανία εκτός από μεμονωμένες περιπτώσεις. Όταν το κίνημα αυτό συνετρίβη ένας από τους πρωτεργάτες του ενόπλου τμήματος του, ο Νέστορας Μάχνο, από τη εξορία, μαζί με άλλους συνέταξε μια προσούρα για το οργανωτικό ζήτημα, την περίφημη «οργανωτική πλατφόρμα» αντλώντας συμπεράσματα από τον αγώνα και τη συντριβή, τα λάθη και τις παραλήψεις που υπήρχαν στο ουκρανικό κίνημα. Και τι δεν άκουσε: ότι έγινε εξουσιαστής, ότι εισήγαγε τον μπολσεβικισμό στους αναρχικούς κλπ.

Πιο δραματικές διαστάσεις είχε η αντίφαση αυτή στην ισπανική επανάσταση του 1936⁸. Οι αναρχικοί στις γεωγραφικές περιοχές που έλεγχαν αλλά και στις πόλεις δημιούργησαν μόνο παραγωγικούς θεσμούς και κάποιες κομούνες στην ύπαιθρο. Αντί να δημιουργήσουν επαναστατικά πολιτειακά όργανα στις πόλεις και την ύπαιθρο, ούτως ώστε να περάσει στα χέρια του λαού η εξουσία και να ξεκινήσει η αυτοκυβέρνηση, διατηρήθηκε η κεντρική κυβέρνηση και συμμετείχαν σε αυτή. Λαός; ποιος λαός; οι νέοι αναρχικοί έχουν σβήσει από το λεξιλόγιο τους την έννοια αυτή

σαν υποτιμητική.

4. Ακόμα και σαν κριτική προς το υπάρχον, οι αναρχικοί και ο Μπακούνιν, είδαν το κράτος στατικά και αυτονομημένο, όχι σαν ένα ιστορικό φαινόμενο που μπορεί σε έκτακτες περιπτώσεις να αυτονομείται. Αλλά σε νορμάλ περιόδους το κράτος δεν αυτενεργεί δεν αυτό-κινητοποιείται διότι την ευθύνη για την κινητοποίηση - ενεργοποίηση την έχει η κυβέρνηση και αυτή έχει το δικαίωμα να δώσει εντολές. Γι αυτό θα δείτε στις προκηρύξεις και στα κείμενα των αναρχικών να λένε: το κράτος κάνει αυτό, κάνει εκείνο. Δεν αναφέρονται σχεδόν καθόλου στην πολιτική διοίκηση του κράτους. Θα μου πείτε, ότι οι κυβερνήσεις έρχονται και παρέρχονται και το κράτος μένει. Απαντώ: αφαιρέσετε από το κράτος την πολιτική και γραφειοκρατική [9](#) διοίκηση και το κράτος θα αρχίσει να καταρρέει.

Ο Μπακούνιν έδωσε - όχι σε όλα- αλλά σε αρκετά σημεία στην ανάλυσή του, μεταφυσική διάσταση στο κράτος. Απόσπασε το κράτος από την πολιτική του διοίκηση, ανεξάρτητα αν αυτή ήταν μοναρχία ή δημοκρατία, μη βλέποντας -ιστορικά- ότι οποιοδήποτε κράτος, ακόμα και το πιο δεσποτικό (και από την αρχαιότητα ακόμα) αν δεν έχει τη συναίνεση ή ακόμα και συγκατάθεση ενός μεγάλου κομματιού της κοινωνίας και δεν έλυσε κάποια προβλήματα, κυρίως επιβίωσης, δεν θα μπορούσε να σταθεί. Δεν είδε ότι το κράτος είναι μεγάλος πατερναλιστής και Ιανός [10](#) που έχει δυο πρόσωπα, ενώ το μαστίγιο και το καρότο είναι μια πανάρχαια τακτική-στρατηγική της κυριαρχίας. Ο Μπακούνιν είδε ως επί το πλείστον μόνο το μαστίγιο...

Ο σύντροφος αναρχικός φιλόσοφος Γκούσταβ Λαντάουερ, είδε το ζήτημα και επιχειρηματολόγησε διαφορετικά. Γράφω σχετικά : Πρέπει να γίνει συνείδηση στον καθένα ότι εμείς οι άνθρωποι είμαστε το «κράτος» και θα συνεχίσουμε να είμαστε μέχρι να δημιουργήσουμε τους θεσμούς ,τις κοινωνικές αλλά και διαπροσωπικές σχέσεις εκείνες, που θα συνθέτουν μια δίκαιη α-κρατική κοινωνία. Αν υποθέσουμε ότι ξεσπά μια επανάσταση, αν δεν έχει δημιουργηθεί σε μια μεγάλη πλειονότητα ανθρώπων η α-κρατική συνείδηση πάλι κράτος θα δημιουργηθεί. Ο Λαντάουερ [11](#) γράφει: «... Το κράτος είναι μια κατάσταση, μια συγκεκριμένη σχέση μεταξύ ανθρώπων, ένας τρόπος ανθρώπινης συμπεριφοράς· το καταστρέφουμε συνάπτοντας άλλες σχέσεις, συμπεριφερόμενοι διαφορετικά. Οι άνθρωποι βρίσκονται αντιμέτωποι ο ένας με τον άλλον στα πλαίσια μιας «στατικής» σχέσης που καθιστά αναγκαίο το καθεστώς του κρατικού καταναγκασμού και αντιπροσωπεύεται από αυτό και μέσα σε αυτό. Συνεπώς, το καθεστώς μπορεί να ξεπεραστεί μόνο στον βαθμό που αυτή η σχέση μεταξύ των ανθρώπων θα αντικατασταθεί από κάποια άλλη. Αυτή η άλλη σχέση είναι οι Άνθρωποι. Είναι ένας δεσμός μεταξύ των ανθρώπων που ήδη υπάρχει, μόνο που δεν έχει ακόμη αποκτήσει σάρκα και οστά, δεν έχει ακόμη εξελιχθεί σε ανώτερο οργανισμό... ».

Θα σταθώ και σε ένα άλλο σημείο, πολύ σοβαρό κατά την γνώμη μου, και θα είναι και το τελευταίο γιατί η επιστολή ήδη έγινε μεγάλη (πάντως σε όλα αυτά τα ζητήματα θα αναφερθώ με πιο περιεκτικό και αναλυτικό τρόπο μελλοντικά σε βιβλίο).

Οι αναρχικοί είδαν και την δημοκρατία στατικά και όχι ιστορικά, ενώ αποτελούσε αίτημα και αγώνας των πληθυσμιακών τάξεων και ανεξάρτητα αν την σφετερίστηκαν οι αστοί και την

μετέτρεψαν σε ρεπουμπλικανισμό και αντιπροσώπευση. Οι αναρχικοί όχι μόνο δεν την επανανοηματοδότησαν προσδίδοντας της νέα χαρακτηριστικά αλλά δεν ενδιαφέρθηκαν ούτε και ενδιαφέρονται για την, πρόσωπο με πρόσωπο ή άμεση δημοκρατία. Μέσα από γενικολογίες, περί ελευθερίας-ισότητας-αλληλεγγύης, δεν προτείνουν κανένα πολιτειακό θεσμό. Προσδίδοντας μια σημασία διαδικαστική στα πράγματα, υποστηρίζουν ότι εν μέρει έχουν δώσει λύση μέσω της ομοφωνίας για να μην καταπιέζεται η μειοψηφία.

Ένα μεγάλο τμήμα και των σημερινών αναρχικών αποστρέφεται την αρχής της πλειοψηφίας ως ρυθμιστικού κριτηρίου των πολιτικών αποφάσεων, στο όνομα της αρχής της ομοφωνίας ή συναίνεσης, που δύσκολα μπορεί να εφαρμοστεί σε ένα μεγάλο μέρος της δημόσιας ζωής, ακόμα και σε μία ελευθεριακή κοινωνία. Η ομοφωνία μπορεί να λειτουργεί σε μικρές ανθρώπινες συσσωματώσεις όμως εγκυμονεί πάντα ο κίνδυνος να εκφυλίζεται πολλές φορές στην άτυπη ολιγαρχία της μειοψηφίας και αυτό οι αναρχικοί δε θέλουν να το δουν. Την ίδια αδιαφορία δείχνουν και με την έννοια του πολίτη, της πολιτικής, κλπ σε μια νέα κοινωνία. Οι αναρχικοί αντιλαμβάνονται την νέα κοινωνία ως επί το πλείστον σαν παραγωγιστικό μοντέλο.

Γι όλα τα παραπάνω που ισχυρίζομαι, δεν αναφέρομαι σε μεμονωμένους αναρχικούς θεωρητικούς ούτε σε μεμονωμένες ομάδες εδώ και στο εξωτερικό που κάνουν μια προσπάθεια εμπλουτισμού της αναρχίας με νέα στοιχεία. Αναφέρομαι πρωτίστως στο μαζικό κινηματικό φαντασιακό.

5. Η πλειοψηφία των αναρχικών κάνοντας πράξη το απόφθεγμα του Μπακούνιν «Όποιος κάνει σχέδια για μετά την επανάσταση είναι αντιδραστικός», δεν ασχολήθηκαν να σκιαγραφήσουν την μελλοντική κοινωνία που οραματίζονται, πόσο μάλλον τα ζητήματα μετάβασης σε αυτή.

Επειδή είμαι αντιδραστικός, πριν κάποιο καιρό έλεγα μέσα από το βιβλίο «εγχειρίδιο του κοινωνικού αναρχισμού»¹²

{...} Ακόμα και να θέλαμε, είναι αδύνατο να περιγράψουμε, να προδιαγράψουμε ή να προκαθορίσουμε στις λεπτομέρειες τους τη μορφή και το περιεχόμενο της κοινωνικής αναγέννησης που θα φέρει η κοινωνική αυτοδιεύθυνση σε όλα τα επίπεδα. Χωρίς αυτό να σημαίνει ότι δεν αφήνουμε τη σκέψη και τη φαντασία να οραματιστεί και να σχεδιάσει. Με τίποτα δε μπορεί να προκαθοριστεί-εγκλωβιστεί σε νεκρά εγκεφαλικά σχήματα και χιλιαστικές επινοήσεις, ο οργανισμός και ο πλούτος της ζωής στην αταξική-ακρατική κοινωνία, σε μια κοινωνία που η ζωή αποκτά νόημα και περιεχόμενο, σε μια κοινωνία που ο άνθρωπος σαν πρόσωπο αποκτά σημασία και νόημα. Κατ' αυτό τον τρόπο, το ζήτημα της υπέρβασης και μετάβασης σ' αυτές τις νέες συνθήκες αποκλείει κάθε έννοια νομοτελειακής βεβαιότητας, δεδομένου πως η απελευθέρωση των καταπιεσμένων-εκμεταλλευομένων τις σημερινής εποχής, είναι έργο των ίδιων. Άλλωστε, και ο σχεδιασμός υπό το πρόσχημα της επιστημονικότητας είναι μια φενάκη.

Συνεχίζω σε κάποιες άλλες παραγράφους

{...} Αναρχία, είναι η πραγμάτωση της θέλησης που αρνείται κάθε μορφή εξουσίας από τα πάνω, η οποία αφαιρεί από την κοινωνία και το άτομο τη δυνατότητα του αυτοκαθορισμού της. Η εξέλιξη της κοινωνίας και του ατόμου μπορεί να βαδίζει μόνο σε συνθήκες ισότητας, αλληλοβοήθειας πρόνοιας και αλληλεγγύης, μέσα από την προϋπόθεση της ελευθερίας-δυνατότητας για την ατομική

και κοινωνική αυτοπραγμάτωση. Η δυνατότητα αυτή έρχεται από τον αγώνα ενάντια στην αλλοτρίωση, οικονομική και πολιτική, που παράγεται από την κεφαλαιοκρατία μέσα από το σύστημα της διαμεσολάβησης, της ετερονομίας, της εμπορευματοποίησης και της μισθωτής εργασίας-σκλαβιάς.

Η ξουσία είναι ένα αγαθό το ίδιο αναγκαίο όπως τα αγαθά που καλύπτουν τις βασικές φυσικές μας ανάγκες. Είναι ένα ανθρώπινο φυσικό δικαίωμα και ως τέτοιο πρέπει να ισοκατανέμεται μεταξύ των μελών της κοινωνίας. Το ατομικό και συλλογικό αυτεξούσιο, η «εξουσία χωρίς το από πάνω η το από κάτω» είναι εκείνη η κοινωνική συνθήκη και το περιβάλλον που αναδεικνύουν την πραγμάτωση του «θέλω και του δύνασθαι», διότι κάθε άτομο μέσω της αξιοπρέπειας της κοινωνικής δραστηριότητας του, ολοκληρώνει τον εαυτό του και τους άλλους.

Η γενικευμένη κοινωνική αυτοδιεύθυνση, σαν διαρκώς εξελισσόμενη κοινωνική, οικονομική-οργανωτική συνθήκη, ο αποκεντρωτισμός - κέντρο είναι παντού και περιφέρεια πουθενά- η αλλαγή του καταστατικού χάρτη των δήμων και των κοινοτήτων και η μετατροπή τους σε κοινωνικά συμβούλια-κομμούνες, η αυτοθέσμιση, η αυτονομία, το αυτεξούσιο, οι κοινωνικές πολιτοφυλακές και η άμεση δημοκρατία και σαν πολιτειακό σύστημα λήψης των αποφάσεων, η ανακλητότητα και κυκλικότητα της εκπροσώπησης από τις γενικές συνελεύσεις των κοινοτήτων, η ομοσπονδιοποίηση των κοινοτήτων, η συνομοσπονδιοποίηση των ομοσπονδιών, η αρχή της ελεύθερης συμμετοχής και αποχώρησης από αυτές. Όλα τα προηγούμενα αποτελούν επιγραμματικά, τις συνθήκες για μια κοινωνία οργανωμένη από τα κάτω.

Με άλλα λόγια, η οργάνωση όλης της κοινωνικής ζωής από κάτω προς τα πάνω και όχι το αντίστροφο, οδηγεί στο δρόμο που περνά από το χώρο της πολιτικής και κοινωνικής αυτονομίας, για τη διευθέτηση και αυτοοργάνωση του τοπικού κοινωνικού, οικονομικού και εργασιακού περιβάλλοντος χώρου και χρόνου στη γενικευμένη πολιτική και κοινωνική αυτοδιεύθυνση που είναι η αναγκαία συνθήκη για να περάσει η ανθρωπότητα από το “βασίλειο της αναγκαιότητας” στο “βασίλειο της ελευθερίας”. Στο τέλος του κοινωνικού κάτω και πάνω, στην αληθινή ελευθερία, στην πραγματική ισότητα, την αληθινή κοινωνική δικαιοσύνη και την πραγματική οικολογική ισορροπία.

Κάτω από τις συνθήκες καπιταλιστικής βαρβαρότητας που ζούμε μόνο η δημιουργία κινήματος από τη βάση, δηλαδή από τον κοινωνικό, εργασιακό και δημοτικό χώρο, σε μια κατεύθυνση ρήξης και ανατροπής των θεσμών και των διαδικασιών της κεφαλαιοκρατικής τάξης πραγμάτων, μπορεί να θέσει συνολικά τα ζητήματα υπέρβασης αυτών των συνθηκών.

Μέσα από τις διαδικασίες των γενικών συνελεύσεων και της ανακλητής εκπροσώπησης για την από κοινού λειτουργία της κοινωνικής ζωής, δημιουργώντας και προτείνοντας στην κοινωνία διαδικασίες και όργανα που θα την κάνουν ανοιχτή σε συνθήκες επανατροφοδοτούμενης ελευθερίας, γκρεμίζοντας το συγκεντρωτισμό του κράτους και την αστικοποίηση των πόλεων. Ενάντια στην οικονομία για την οικονομία και την κατανάλωση για την κατανάλωση, μετατρέποντας την εργασία από μισθωτή δουλεία σε δημιουργική δράση και δημιουργώντας εκείνες τις συνθήκες που θα επιτρέπουν την κατανόηση και τη συνεργασία με τη φύση.

Σ’ αυτή την κατεύθυνση, είναι αναγκαία η δημιουργία ελευθεριακών συλλογικοτήτων δράσης

(συμβούλια γειτονιάς, επιτροπές κατοίκων, συνεργατικές δράσεις, αυτόνομα συνδικάτα, πολιτιστικά στέκια, εργασιακά συμβούλια, σύλλογοι νέων και φοιτητών, οικολογικές ομάδες και οργανώσεις, οικοκοινότητες, κτλ), που μπορούν να μετατραπούν σε όργανα αποδόμησης του κρατικού και κομματικού ελέγχου και ρήξης με την υπάρχουσα κατάσταση.

Αυτά τα όργανα αποδόμησης, σε οριζόντια διασύνδεση, συνεργασία και συντονισμό, τόσο για τα ιδιαίτερα, τα τοπικά, όσο και για τα γενικότερα προβλήματα και ενδιαφέροντα τους, πρέπει να εμπεριέχουν ξέχωρα από το μερικό και το ολικό ζήτημα ανατροπής, μέσα από τη σύνδεση της καθημερινότητας με τα υπαρκτά προβλήματα που δημιουργεί αυτή η κοινωνία της εκμετάλλευσης, της καταπίεσης και της μόλυνσης, σε μια διαδικασία αναπόσπαστη από την υπόθεση της συνολικής ρήξης και ανατροπής της κεφαλαιοκρατικής κοινωνίας.

Τέλος, αυτές οι αντιθεσμίσσεις- αυτοθεσμίσσεις δημιουργούν το δικό τους πρότυπο ζωής, τη δική τους «εσωτερική» ζωή με τις δικές τους ανθρώπινες σχέσεις που είναι ενάντια στην αλλοτρίωση και ενάντια στην αποξένωση, όπου ο κάθε αγωνιστής, αλλά και ο καθένας καταπιεσμένος άνθρωπος, θα πρέπει να βρίσκει ζεστασιά, κατανόηση, αγάπη, θαλπωρή και αλληλεγγύη. Αυτές οι αυτοθεσμίσσεις, αυτοί οι συλλογικοί οργανισμοί μπορούν και πρέπει να αποτελέσουν την «αντι-κοινωνία» μας, το πρόπλασμα για την μετάβαση στην νέα κοινωνική ζωή.

Όπως γράφει ένας σύντροφος: «Δεν πρέπει να φοβόμαστε να δανειστούμε, οφείλουμε όμως να παραμείνουμε αμετακίνητοι στις ιδέες μας. Πρέπει να δημιουργήσουμε τόπους ελευθεριακού πειραματισμού, όπου θα μπορούμε να ζούμε και να δοκιμάζουμε μορφές αυτοκυβέρνησης και κοινωνικής αλληλεγγύης, λέγοντας όχι στη διδαχή ενός και μόνο μοντέλου, να σε πολλά περισσότερα. Πολυσθενείς, πολυκεντρικοί και άκεντροι τόποι, χωρίς τυπικές ή άτυπες ιεραρχίες και γραφειοκρατίες στο εσωτερικό τους, ικανοί να γεννούν καινοτομίες και πολιτιστικές ανατροπές, να είναι δημιουργικοί και χωρίς προκαταλήψεις, αποτελώντας παραδείγματα για το πώς μπορεί να φτιαχτεί και να υπάρξει μια κοινωνία. Στιγμές συλλογικής αυτοκυβέρνησης, ελευθεριακά κοινωνικά κέντρα, ελευθεριακά συνδικάτα, ελευθεριακά σχολεία, ελευθεριακοί δήμοι οργανωμένοι από τα κάτω, δυνατότητα για όποιον επιθυμεί να προβεί σε κοινούς πειραματισμούς και οτιδήποτε άλλο έρχεται στο μυαλό που αντιπροσωπεύει και δείχνει την κοινωνία την οποία επιθυμούμε».

Δεν είναι ιστορικά επιβεβαιωμένο ότι οι καταπιεζόμενοι – εκμεταλλεζόμενοι της σημερινής εποχής, θα ακολουθήσουν τον έναν ή τον άλλο δρόμο. Εκείνο, όμως, που μπορεί να ειπωθεί με βεβαιότητα είναι, ότι χωρίς πλατιές μαζικές (από το πολλοί μαζί) ελευθεριακές, αντιιεραρχικές¹³, αντισυγκενρωτικές οργανώσεις, χωρίς λαϊκά αντιθεσμικά όργανα, χωρίς συνοχή θεωρίας και πράξης δεν μπορεί να επιτευχθεί αυτός ο αγώνας. Ή που θα είναι αγώνας απελευθερωτικός ή που δε θα είναι! {...}

Κάθε εποχή εκτός των άλλων τρέφει και τρέφεται από τις αυταπάτες της. Έτσι και εγώ για μια δεκαετία έτρεφα την αυταπάτη ότι η αναρχία μπορεί να ανανεωθεί θεωρητικά και ιδεολογικά. Η μόνη ανανέωση που συμβαίνει, ειδικά στην Ελλάδα που αποτελεί μια ιδιομορφία, είναι ότι παραμένει εδώ και σαράντα χρόνια –εξωφρενικά- ένα κίνημα νεολαίας αν και ο μέσος ηλικιακός όρος έχει ανέβει λίγο. Μια γενιά φεύγει, μια γενιά έρχεται -δεν έχω πρόβλημα με τους σημερινούς νέους και νέες αλλά αυτή η κατάσταση δεν μπορεί να χαρακτηρίζει ένα κίνημα.

6. Οι αναρχικοί εκθείασαν-εκθειάζουν υπέρμετρα το αυθορμητισμό και τον υποκειμενισμό που πήρε πολλές φορές ανορθολογικές διαστάσεις. Πολλοί εκθείασαν την ατομική βία και σοβαροί αναρχικοί ιστορικοί ενέταξαν στο ανθολόγιο της αναρχικής κοσμοθεωρίας φιλελευθέρους όπως ο Γουίλιαμ Γκόντγουιν, ατομικιστές όπως ο Μπέντζαμιν Τάκερ, ο Μαξ Στίρνερ, διάφορους νιτσεϊκούς, τολστοϊκούς κλπ (ας μην απορούν κάποιοι για την νέα αναρχία στην Ελλάδα).

Η αναρχία από την μια, στην νέα εποχή, ξεκίνησε σαν λογοπαίγνιο από τον Προυντόν και εξελίχθηκε ως μια κριτική αλλά και συγκριτική θεώρηση των πραγμάτων ενάντια στον καπιταλισμό, τον αστισμό¹⁴ και το κράτος, όπως επίσης και σαν μια αλτερνατίβα (εναλλακτική) στα δείνα που απορρέουν από την εκμετάλλευση και την κυριαρχία. Από την άλλη εδώ και 150 χρόνια δεν έχει γιατρευτεί από τις παιδικές της ασθενές και είναι πολλές φορές υποχείριο αυτών των λογοπαίγνιων. Δείτε ένα ανθολόγιο: Αναρχο-ατομικισμός, αναρχο-μηδενισμός, αναρχο-καπιταλισμός, αναρχο- πρωτογονισμός, νέα αναρχία ... ο κατάλογος είναι τεράστιος. Αυτό ονομάστηκε από πολλούς ως πλουραλισμός και πολυμορφία των κοινωνικών αγώνων. Πρόσθεσε το «άναρχο» μπροστά από κάθε επίθετο και έχεις φτιάξει μια νέα ταυτότητα.¹⁵

Στην γειτονιά μου όλοι με ξέρουν ως αναρχικό. Άντε να εξηγήσεις ότι η νέα αναρχία ή ο αναρχο-αντι-σπισμός που βρίζει τους κρεατοφάγους ως φασίστες, ή ο αναρχο-πρωτογονισμός κλπ δεν έχουν σχέση με εσένα. Δεν θα καταλάβουν και αυτές οι διαφορές τους ενδιαφέρουν.

Για αυτούς και για ακόμη παραπάνω λόγους στους οποίους ίσως αναφερθώ μελλοντικά με έναν πιο περιεκτικό τρόπο, κάτω από αυτές τις συνθήκες παύω να αυτοχαρακτηρίζομαι προς το παρόν ως αναρχικός. Εννοείτε ότι παραμένω φανατικός αντικρατιστής, αντικαπιταλιστής και ελευθεριακός κομμουνιστής. Παραμένοντας πάντα αθεράπευτα «ρομαντικός» επαναστάτης, σε μια εποχή που η κοινωνική επανάσταση (ως κοινωνικό «πέραςμα») φαντάζει αδύνατη, συνεχίζω να οραματίζομαι την επαναστατική προοπτική ως ανοιχτότητα προς την ελευθερία, την κοινωνική δικαιοσύνη και ισότητα. Εν ολίγοις, συνεχίζω να αρνούμαι το τέλος της κοινωνικής ιστορίας.

Αντίθετα με την πολιτική επανάσταση ή τις πολιτικές μεταρρυθμίσεις - και εννοώ πολιτική, τη διαχείριση του συστήματος της ανισότητας και της κυριαρχίας σε όλα τα επίπεδα - η κοινωνική επανάσταση σε όλα τα επίπεδα, είναι η αναγκαία συνθήκη για να αποκτήσει η πολιτική την πραγματική της σημασία. Να περάσει, δηλαδή, στα χέρια των πολιτών η διεύθυνση και η διαχείριση των λειτουργιών της πόλης, της κοινότητας και της συλλογικής δημόσιας ζωής σε όλα τα επίπεδα.

Διότι όπως είδαμε ιστορικά τους δυο τελευταίους αιώνες, κάθε νέα κατάσταση πραγμάτων αποσπασμένη από το κοινωνικό σώμα, η οποία έχει στα χέρια της τις υποθέσεις της κοινωνίας, μπορεί να αποτελέσει κίνδυνο για μια παλινδρόμηση στις εξουσιαστικές-αυταρχικές-ιεραρχικές-καπιταλιστικές δομές, ακόμα και αν στηρίζει τη δραστηριότητά της σε αντιεξουσιαστικές ρητορικές.

Αυτή την περίοδο προσεγγίζω λίγο περισσότερο την Ζαπατίστικη αυτονομία, την πολιτική σκέψη του Καστοριάδη χωρίς την εξιδανίκευση της αρχαίας αθηναϊκής δημοκρατίας και τον κομμουνισμό του Μπούκτσιν χωρίς την τακτική συμμετοχής στις δημοτικές εκλογές.

Η γενικευμένη κοινωνική αυτοδιευθιση¹⁶ και η άμεση δημοκρατία είναι οι δρόμοι για να

περάσουμε από τα συστήματα διαχείρισης των ανθρώπων, στα συστήματα διαχείρισης των πραγμάτων, μέσα από παραγωγικά, καταναλωτικά, κοινοτικά (κομμούνες) συμβούλια.

Τελειώνοντας είχα γράψει κάποτε (ποιητική αδεία)

Όταν αντηχήσει ο ήχος από την ποίηση των οδοφραγμάτων των κομμούνων του Παρισιού του 21ου αιώνα, οι ποιητές θα σιωπήσουν ή θα αναγκαστούν να σιωπήσουν! Οι νέες κομμούνες του 21ου αιώνα περιμένουν αυτές -αυτούς που θα τις δημιουργήσουν.

Προσθήκη

Εκεί που οι αναρχικοί διέπρεψαν και πρόσφεραν τεράστιο κοινωνικό έργο είναι ο συνδικαλισμός, ο επαναστατικός συνδικαλισμός αν και δεν ήταν εφεύρεση των αναρχικών και αργότερα ονομάστηκε αναρχοσυνδικαλισμός πήρε σε πολλές χώρες μαζικές διαστάσεις. Σε αντίθεση με ότι υποστηρίζετε δεν είχε εξάπλωση μόνο στον δυτικό κόσμο αλλά και σε πολλές περιοχές της Ασίας και στην Αφρική. Βλέπω με πολύ συμπάθεια τον αναρχοσυνδικαλισμό, διαφωνώ όμως με το πρόταγμα του ότι η μελλοντική κοινωνία θα οργανωθεί με βάση το συνδικάτο.

Επίσης να σημειώσω την ορθή κριτική που άσκησε ο Μπακούνιν και οι αναρχικοί για την μορφή που θα πάρει ο αυταρχικός σοσιαλισμός. Η διαμάχη του Μπακούνιν και του Μαρξ θα διατηρεί πάντοτε τη σημαντικότητά της, η καταδίκη εκ μέρους του Μπακούνιν του μαρξιστικού εξουσιασμού υπερβαίνει το μαρξισμό και ισχύει για όλους τους εξουσιασμούς πασών των ιδεολογιών.

Πειραιάς – Δραπετσώνα 17/1/2014

ΥΓ: Παρακαλώ δώστε την ανάλογη σημασία και στις σημειώσεις

Σημειώσεις:

1) Στην Ελληνική μυθολογία αναφέρεται η Χίμαιρα ως ένα φοβερό τέρας που εξέπνεε φωτιά, είχε σώμα κατσίκας, κεφάλι λιονταριού, και ουρά του κατέληγε σε φίδι. Σύμφωνα με άλλες περιγραφές, είχε περισσότερα από ένα κεφάλια, συνηθέστερα τρικέφαλος (κεφαλή λέοντα, κατσίκας και δράκοντα).

Ο όρος «Χίμαιρα» χρησιμοποιείται σήμερα για να περιγράψει όντα ή αντικείμενα που δημιουργήθηκαν από το συνδυασμό ετερόκλητων στοιχείων. Η ελληνική έκφραση «κυνηγάω χίμαιρες», σημαίνει «επιδιώκω κάτι ανέφικτο». Επίσης το αυτό και η γαλλική έκφραση "ζε ρεπέτρ ντε χιμέρζ (= τρέφομαι με χίμαιρες)

2) Ζούσαμε και δρούσαμε σε μια περιοχή Δραπετσώνα Κερατσίνι όπου υπήρχαν τρία τεράστια εργοστάσια: το τσιμεντάδικο ΑΓΕΤ Ηρακλής, τα λιπάσματα-εργοστάσιο παραγωγής λιπασμάτων και φυτοφαρμάκων, το γυψάδικο και τα ταμπάκια και επίσης το εργοστάσιο της ΔΕΗ που έκαιγε μαζούτ. Η εναέρια και γενικότερα περιβαλλοντική μόλυνση ήταν τεράστια -θα μπορούσε να

χαρακτηριστεί σαν την κόλαση του Δάντη. Ειδικά το εργοστάσιο λιπασμάτων ευθυνόταν για ένα μεγάλο ποσοστό της εναέριας μόλυνσης του λεκανοπέδιου Αττικής. Τα εργοστάσια ήταν μέσα στον οικιστικό ιστό Δραπετσώνας-Κερατσινίου και σε απόσταση αναπνοής από το κέντρο του Πειραιά – όποιος φεύγει από το λιμάνι μπορεί να δει στην έξοδο τα φουγάρα-τσιμινιέρες ως παλιά μνημεία της ένδοξης βιομηχανοποίησης.

Κάναμε αγώνα εμείς, ως αναρχικοί, αλλά και οι άλλοι δημότες για το κλείσιμο τους. Οι κομματικοί και λοιποί έλεγαν να μεταφερθούν τα λιπάσματα, εμείς λέγαμε να κλείσουν γιατί και σε άλλη περιοχή να πάνε τα ίδια προβλήματα θα δημιουργήσουν, μας κατηγορούσαν για αντι-εργατισμό. Όταν η εταιρία λιπασμάτων, ιδιοκτησίας Μποδοσάκη-Αθανασιάδη ζήτησε άδεια για εκσυγχρονισμό του εργοστασίου και αύξηση των δεξαμενών αμμωνίας, εκδώσαμε μπροσούρα που είχε τα εξής: μυστική έκθεση του υπουργείου Περιβάλλοντος (προϊόν απαλλοτρίωσης) που μιλούσε για κινδύνους από τις δεξαμενές αμμωνίας (έκθεση που μιλούσε για τριάντα χιλιάδες νεκρούς αν γινόταν έκρηξη των δεξαμενών), οικολογικές θέσεις αλλά και μια θέση κριτικής της τοπικής αυτοδιοίκησης. Είχαν προηγηθεί η μεγάλη διαρροή στο Σοβέζο της Ιταλίας, η μεγάλη διαρροή με χιλιάδες νεκρούς και τραυματίες στην πόλη Μομπάλ στις Ινδίες βέβαια το πυρηνικό «ατύχημα» στο Τσέρνομπιλ και η μεγάλη πυρκαγιά στη Jet Oil στο Καλοχώρι Θεσσαλονίκης. Αυτά είχαν ευαισθητοποιήσει τον κόσμο.

Εκδόθηκε η μπροσούρα και μοιράστηκε πόρτα-πόρτα στις περιοχές μας. Αυτό είχε σαν συνεπεία να κινητοποιηθεί ο δήμος και να πάει ενάντια στον εκσυγχρονισμό του εργοστασίου λιπασμάτων. Παραθέτω ένα απόσπασμα από την κριτική στη τοπική αυτοδιοίκηση για να διαπιστώσετε ότι από τότε νεαρός υποστηρίζω τα ίδια πράγματα και δεν περίμενα τις θέσεις του Μπούκτσιν περί ελευθεριακού δημοτισμού η κομμουναλισμού, αφού αυτές οι θέσεις αυτές εκδόθηκαν στην Ελλάδα σχεδόν δύο δεκαετίες αργότερα και τότε διαδίκτυο δεν υπήρχε.

Έγγραφο:

{...} **α)** Η τοπική αυτοδιοίκηση σαν μηχανισμός, αστικά διαμορφωμένος με συγκεκριμένο διοικητικό σύστημα, αποτελεί συνέχεια του κρατικού μηχανισμού και παράλληλα είναι «ανταγωνιστής» αυτού. Συνέχεια αποτελεί ο διοικητικός της μηχανισμός που ασκεί τοπικό έλεγχο και εξουσία μέσα από το πλέγμα συγκεκριμένων κανόνων και αρμοδιοτήτων, που της παρέχονται από την κεντρική εξουσία. Ανταγωνιστής γίνεται από τη στιγμή που διεκδικεί από την κεντρική εξουσία, αρμοδιότητες και οικονομικούς πόρους.

Η τοπική αυτοδιοίκηση, στη σύγχρονη καπιταλιστική οργάνωση αποτελεί τμήμα του κεντρικού διοικητικού μηχανισμού του κράτους. Μέσα από αυτόν το κράτος συλλέγει, παρέχει, ελέγχει. Όταν μια πολιτική ομάδα καταλαμβάνει μια σειρά από θέσεις μέσα στη διοίκηση των ΟΤΑ (Οργανισμός Τοπικής Αυτοδιοίκησης), στο βαθμό που η συγκρότηση του «εκσυγχρονισμού» και της «επανάδρασης» του κράτους μεταβάλλει τις πολιτικές διαμεσολαβήσεις σε ιδεολογικές και κατά συνέπεια σε διοικητικές πρακτικές (ενώ το κράτος στο σύνολο του αποτελεί την πολιτική μορφή γενικής αποδοχής), αποκτά την ικανότητα συμμετοχής, συνομιλίας, συναποδοχής. Αποδοχής μέσα στο μπλοκ των αποφάσεων για την ανάπτυξη και την ασφάλεια. Αυτή την ικανότητα οφείλει να την επιβάλλει με όρους συναίνεσης μέσα από εκείνους τους θεσμούς που προάγουν και παράγουν εξουσία. Την ίδια στιγμή η πολιτικοκοινωνική ομάδα που συμμετέχει στη διαχείριση των ΟΤΑ,

γίνεται αναπόσπαστο τμήμα του διοικητικού κρατικού μηχανισμού.

β) Στο επίπεδο της τοπικής κομματικής σύγκρουσης των εξουσιαστών κομμουνιστών, σοσιαλδημοκρατών και δεξιών, επικρατούν σε γενικές γραμμές όροι παραδεκτοί με σημασίες αποδοτικότητας: σχολεία, συγκοινωνίες, πάρκα, γήπεδα και σε επίπεδο ηθικολογίας: σκάνδαλα, διαφθορά κτλ. Βέβαια, όλα αυτά τα διακηρυγμένα αιτήματα βασίζονται σε γενικές γραμμές και ευθυγραμμίζονται μέσα από το κοινά παραδεκτό από όλα τα κόμματα, σύμπλεγμα: ανάπτυξη οικονομική – ασφάλεια θεσμική. Έτσι δεν μένει τίποτα άλλο, από το ποιο κόμμα θα αναλάβει τη διαχείριση των μερικών λειτουργιών των ΟΤΑ.

γ) Η συστημική ρεφορμιστική αριστερά - χωρίς να αμφισβητεί την τοπική διαίρεση και εξουσία διεκδικεί περισσότερη αυτονόμηση και φυσικά περισσότερες δαπάνες από τον κρατικό προϋπολογισμό, όχι βέβαια γιατί έχει στο νου της κάποιο μη συγκεντρωτικό σύστημα, αλλά γιατί σε τοπικό επίπεδο δημιουργεί την κομματική της αναπαραγωγή, καθώς και την ανάρτηση στην εξουσία εκείνων των διευθυντικών ομάδων που πυκνώνουν την κομματικότητά της. Σε τοπικό επίπεδο έχει τη δυνατότητα να θέτει ψευδοδήμματα που δεν απομακρύνουν τη σκέψη από την αστικότητα της εξουσίας. Τα κόμματα της αριστεράς συμμετέχουν στη διαχείριση της τοπικής αυτοδιοίκησης, με τους όρους-αξίες που θέτει το κεφαλαιο-κρατικό σύστημα: ικανότητα-ανικανότητα, αποτελεσματικότητα - αναποτελεσματικότητα, ορθολογικότητα - ανορθολογικότητα και τέλος, προγραμματισμός, επιστημονικότητα, διαιωνίζοντας συνεχώς την αντίληψη του ιστορικά διαμορφωμένου ρόλου που θέτει η αστική τάξη για την τοπική αυτοδιοίκηση.

Με αυτούς τους όρους διεξάγεται και η εκλογική διαμάχη που στοχεύει στην ανακατανομή των εξουσιαστικών-διοικητικών θέσεων και την εξισορρόπηση των πολιτικών - κομματικών ομάδων που διεκδικούν την άνοδο στην τοπική ιεραρχία, στο επίπεδο της διοίκησης, των αποφάσεων και της διαχείρισης των ζητημάτων τοπικής σημασίας. Στη «διαμάχη» αυτή, βέβαια κυριαρχούν κάποιες γραφειοκρατικές ομάδες τεχνοκρατών-διευθυντών. Αυτές οι ομάδες μπορούν να επιβάλλονται και να εκπροσωπούνται στους τοπικούς θεσμούς, στο μέτρο που μπορούν να ελέγχουν, να κινητοποιούν, να σφετερίζονται τη λαϊκή θέληση, στο βαθμό που μπορούν να πείσουν ότι οι δικές τους διευθυντικές-πολιτικές ανάγκες, είναι και ανάγκες του λαού.

δ) Οι ψηφοφόροι, αυτή η θλιβερή αφαίρεση του πολίτη σε οπαδούς, ψηφοφόρους καταναλωτές, καλούνται κάθε τέσσερα χρόνια να εκλέξουν τα διοικητικά τους συμβούλια, όχι βέβαια για να αυτοκαθορίσουν τις ανάγκες τους, αλλά για να εκλέξουν εκείνες τις γραφειοκρατικές ομάδες που εξουσιοδοτούνται να ασκήσουν διοίκηση και έλεγχο σε τοπικό επίπεδο, να πραγματοποιήσουν την κρατική εξουσία στο πεδίο της αναπαραγωγής.

ε) Στα πλαίσια του δήμου και στα όρια της λεγόμενης τοπικής αυτοδιοίκησης πραγματοποιείται και η αναπαραγωγή της εργατικής δύναμης κατά συνέπεια και του κεφαλαίου. Και αφού η χωροθέτηση της αναπαραγωγής θεσμοποιείται διοικητικά, ο έλεγχος των αντίστοιχων λειτουργιών της τοπικής αυτοδιοίκησης, ισοδυναμεί με μια μορφή ελέγχου της εργατικής δύναμης και κατά συνέπεια και του κοινωνικού κεφαλαίου και τμήματος της αγοράς. Η διαχείριση λειτουργιών του κεφαλαίου, ο έλεγχος λειτουργιών της αγοράς προάγει νέους στρατηγικούς ρόλους στο ύψος της κεφαλαιοκρατικής εξουσίας, εξουσίας που παρέχοντας «συμμετοχή» και «έλεγχο» στα κέντρα λήψης των αποφάσεων, δημιουργεί νέα ολιγοπώλια εξουσίας.

ζ) Απέναντι στο εξουσιαστικό μοντέλο της τοπικής αυτοδιοίκησης προτείνουμε την δημοτική αυτοδιεύθυνση. Σκεφτόμαστε οικουμενικά και δρούμε τοπικά. Είναι αδύνατον να παραμένει τοπικό το οποιοδήποτε πρόβλημα αλλά και ταυτόχρονα αδύνατον να μπορούμε να έχουμε οικουμενική παρέμβαση. Ο τόπος που ζούμε πρέπει να γίνει ένας τόπος ζωής, δημιουργίας, αλληλεγγύης και διαρκούς εξέλιξης προς την κατεύθυνση της ελευθερίας. Η δημοτική αυτοδιεύθυνση είναι η εναλλακτική λύση που ως αναρχικοί παρουσιάζουμε στην κοινωνία και εμπεριέχει μια δυναμική διεύθυνση των προβλημάτων της πολιτικής, κοινωνικής και οικονομικής ανισότητας.

Το όραμά μας είναι τόσο σαφές όσο και οι προτάσεις του. Αναδιανομή του κοινωνικού πλούτου και της αμεσο δημοκρατικής λήψης αποφάσεων για τα κοινά μέσα στην κοινότητα. Αγωνιζόμαστε για την ισότητα στις αποφάσεις προτείνοντας τη συνέλευση της γειτονιάς στις πόλεις, το χωριό και κάθε άλλου κοινωνικού κύτταρου που μπορεί ισότιμα να παίρνει αποφάσεις για λογαριασμό του. Κανένας διαμεσολαβητικός μηχανισμός δεν μπορεί να υποκαταστήσει την εξισωτική σχέση μεταξύ των ανθρώπων. Η συνέλευση είναι το μοναδικό όργανο για τη λήψη των αποφάσεων στην κοινότητα που ανάλογα με τη γεωγραφική θέση κανονίζει τα του οίκου της.

Μόνο τότε ο Δήμος αποκτά την πραγματική του σημασία. Οι περιφερειακές συνελεύσεις που εκπροσωπούνται από άμεσα ανακλητά πρόσωπα, είναι η βάση για την κλιμάκωσή τους σε ομοσπονδίες και συνομοσπονδίες κοινοτήτων που ξεπερνώντας τα διοικητικά όρια του κράτους θα μπορούν να δίνουν λύση για τα προβλήματα και θα διευρύνουν τους ορίζοντες ελευθερίας. Η ελευθεριακή κοινότητα είναι ταυτόχρονα το πείραμα, το βίωμα και το βήμα για το διαρκές ξεπέρασμα του εξουσιαστικού μοντέλου ως τρόπου λήψης αποφάσεων και ζωής. {...}

Αυτή η μπροσούρα βγήκε το 1988, εξέλιξη αυτό των θέσεων υπάρχου στην μπροσούρα «ΤΟΠΙΚΗ ΑΥΤΟΔΙΟΙΚΗΣΗ ή ΕΛΕΥΘΕΡΙΑΚΟΣ ΚΟΙΝΟΤΙΣΜΟΣ;» και βγήκε από τη πρωτοβουλία αναρχικών Πειραιά σε περιορισμένο αριθμό αντιτύπων και βρίσκετε εδώ:

<http://www.anarxeio.gr/contents/view/topikh-aytodioikhsh-h-eley8eriakos-koinotismos>

3) Η μπροσούρα βρίσκετε εδώ: <http://www.anarxeio.gr/contents/view/organosh-kai-agonas-gia-thn-anarxia>

4) Η κότα γέννησε το αυγό η το αυγό την κότα;

https://athens.indymedia.org/front.php3?lang=el&article_id=1503860

5) Ένα ενδεικτικό παράδειγμα είναι, ότι εδώ και δυο εβδομάδες έχω βάλει αυτή την αγγελία στο Indymedia «Μιας και ανέλαβε την προεδρία της ευρωπαϊκής ένωσης η ελληνική κυβέρνηση.

Υπάρχει κανένα κείμενο κριτικής από αναρχική σκοπιά για αυτό το υπέρ εθνικό μάρφωμα που θυμίζει αντεστραμμένη σοβιετία με την ένα και εκεί υπήρχαν κομισάριοι και εδώ υπάρχει η κομισιόν κλπ. Δείτε και αυτό το κείμενο που έχει μέσα και σημεία με ιστορική σημασία, αφού οι αναρχικοί ήταν από τους πρώτους που μίλησαν για τις ενωμένες πολιτείες της Ευρώπης.

[Αναρχική κοινωνιολογία του φεντεραλισμού *](#)

Αν υπάρχει στα αγγλικά παρακαλώ βοηθήστε γιατί δεν ξέρω καμία άλλη γλώσσα εκτός από την μητρική μου». Περιμένω ακόμη απάντηση αλλά δεν θα έρθει για τον λόγο ότι τέτοιο κείμενο δεν

υπάρχει. https://athens.indymedia.org/front.php3?lang=el&article_id=1509620

6) Για την κριτική μου στο αναρχικό χώρο, στην Ελλάδα, δείτε μερικά κείμενα.

« Ο αναρχικός χώρος το στίγμα του από τη μεταπολίτευση μέχρι σήμερα», που έγραψα με έναν σύντροφο από την πρωτοβουλία Πειραιά και βρίσκετε εδώ:

http://www.anarkismo.net/article/14864?userlanguage=ar&save_prefs=true

«Καλύτερα να μην μιλάμε για αναρχικό κίνημα αλλά για χώρους»

Βρίσκεται για λίγο εδώ, διότι το σάιτ πρόκειται να κλείσει: <http://eleftheriakos.gr/kalytera-na-min-milame-gia-anarhiko-kinima-alla-gia-horoys>

7) Δεν είμαι οπαδός της τελεολογίας, δεν πιστεύω ότι μπορεί να υπάρξει τέλεια κοινωνία η τέλεια κοσμοθεωρία. Αλλά όπως κάνουμε κριτική στις αντιφάσεις του καπιταλισμού και του μαρξισμού, άλλο τόσο πρέπει να γίνεται κριτική και στις αντιφάσεις της αναρχίας.

8) Δείτε το ντοκιμαντέρ που μοντάρισα Ισπανία '36 "Μέσα στην Επανάσταση"

<https://vimeo.com/21738126>

9) Η γραφειοκρατία είναι μια μορφή οργάνωσης κατά την οποία οι αποφάσεις παίρνονται στην κορυφή, τις οποίες πρέπει να υπακούουν οι από κάτω και μεταφέρονται διαμέσου μιας σειράς διαταγών όπως σε ένα στρατό. Μια γραφειοκρατία δεν είναι μια αληθινή κοινότητα, η οποία προϋποθέτει ένα σύνδεσμο ίσων ανθρώπων που παίρνουν τις αποφάσεις από κοινού και τις μεταφέρουν έξω από το σύνδεσμο επίσης από κοινού.

10) Α. Το κράτος στην μια μορφή του Ιανού (πολύ συνοπτικά) , είναι ένα ιστορικό αλλά παράλληλα και απάνθρωπο δημιούργημα των αρχουσών ελίτ που διέπεται συνοπτικά από αρχές αποφασισμένες:

I) Να διατηρούν διά της βίας άδικες μορφές ιδιοκτησίας, που οδηγούν στην φτώχεια και στα κακά που αυτή προκαλεί (σωματικά, πνευματικά, ηθικά και κοινωνικά), στην παθολογική πλεονεξία, τον φόβο και την εμπορευματοποίηση όλων των αξιών.

II) Να γεννούν ενοχή, απογοήτευση, σύγχυση, άγχος και εχθρότητα, μέσω πληθώρας αυθαίρετων νόμων και διατάξεων.

III) Να συμβάλλουν στην ενστάλαξη μιας ψευδούς αντίληψης των αξιών, δίδοντας έμφαση σε άσχετα ή βλαβερά "ηθικά καθήκοντα", όπως η υπακοή στις απαιτήσεις της πολιτικής, θρησκευτικής ή όποιας άλλης εξουσίας, όσο ανούσιες ή ανήθικες κι αν είναι οι απαιτήσεις αυτές.

IV) Να προσφέρουν ένα αποθαρρυντικό παράδειγμα απεριγράπτης βαρβαρότητας και αδιαφορίας απέναντι στον πόνο, μέσω της στρατιωτικής του δράσης, της οικονομικής του πολιτικής και της αντιμετώπισης αυτών που δεν συμμορφώνονται.

V) Να υπονομεύουν την κοινότητα και την προσωπική ευθύνη, καθιερώνοντας τον έλεγχό του σε όλους τους τομείς της ζωής.

B. Το κράτος, στην άλλη μορφή του Ιανού είναι το κοινωνικό συμβόλαιο, δηλαδή το κράτος

πρόνοιας, το κράτος δικαίου και όλες αυτές οι δημόσιες λειτουργίες για την ευρυθμία της κοινωνίας πχ υγεία, παιδεία και όλοι αυτοί οι κοινωφελείς οργανισμοί, οι κρατικές καπιταλιστικές κολεκτίβες όπως η ΔΕΗ, η ΕΥΔΑΠ, κλπ. Επίσης το κράτος είναι και παραμένει μεγάλος εργοδότης, όχι μόνο από το εργατικό προσωπικό, από την διοίκησή του και τις δημόσιες επιχειρήσεις αλλά και από τις εργολαβίες που δίνει στους ιδιώτες, ακόμα και στην μητρόπολη του καπιταλισμού τις ΗΠΑ. Δείτε λόγου χάριν, σχέση κράτους και στρατιωτικο-βιομηχανικού συμπλέγματος.

Εννοείται ότι σε αυτές τις κρατικές-καπιταλιστικές επιχειρήσεις συμβαίνει η αναπαραγωγή του κεφαλαίου και της εργατικής δύναμης σε αντίθεση με αυτό που υποστηρίζει μερίδα των μαρξιστών οι οποίοι μιλούν για «κοινωνικό κεφάλαιο» με την έννοια της κοινωνικής ανταποδοτικότητας μέσω της φορολογίας – τελών κλπ. Το κράτος είναι και αφεντικό χωρίς πάσα αμφιβολία. Τώρα οι κυβερνήσεις διαλύουν αυτή την κατάσταση και αφήνουν πίσω τους ερείπια ιδιωτικοποιώντας πολλές όψεις τις δημόσιες σφαίρας.

Οι αναρχικοί αδυνατούν να επεξεργαστούν μια νέα έννοια της δημόσιας σφαίρας και ένα πρόγραμμα. Ελάχιστοι από αυτούς ασχολούνται με τις προσπάθειες ενάντια στις ιδιωτικοποιήσεις πχ νερού, ενέργειας, υγείας κλπ. Έγγραφο: Η ελευθεριακή σκέψη οφείλει να επαναδιατυπώσει ένα κοινοτικό πρόταγμα, έτσι ώστε «ο έλεγχος της κοινότητας, εάν και όταν καταστεί αποτελεσματικός, να αποτελέσει μια συντριπτική πρόκληση όχι μόνο για την κυβέρνηση, αλλά και για τους διαχειριστές του κεφαλαίου και της οικονομίας». Ο «νέος» αναρχισμός οφείλει να στηρίξει τη «συλλογική δράση ως εναλλακτική λύση απέναντι στην ιδιωτικοποίηση ή στην κρατική ρύθμιση». Η κοινοτική ιδέα του αναρχισμού θα μπορέσει να έχει μια πραγματική δυνατότητα εφαρμογής σε ευρεία κλίμακα, μόνο στο μέτρο που τα νέα αντιφιλελεύθερα κινήματα θα είναι ικανά να θέσουν υπό αμφισβήτηση τα δόγματα της αριστεράς του κράτους: «Είναι πέραν κάθε αμφισβήτησεως, ότι τον επόμενο αιώνα τα χαρακτηριστικά της κοινωνικής αλληλεγγύης και της αλληλοβοήθειας πρέπει να επανεξεταστούν, προκειμένου να δημιουργηθεί μία κοινωνία πρόνοιας πάνω στα ερείπια του κράτους πρόνοιας».

Η εναλλακτική λύση απέναντι στην κρίση του κοινωνικού κράτους δεν μπορεί λοιπόν παρά να προέλθει από μία σύγχρονη ανάγνωση της κοινοτικής παράδοσης του αναρχισμού: η «κοινωνία της πρόνοιας», όπως την αποκαλεί ο Γουώρντ, οφείλει να είναι αποκεντρωμένη και οργανωμένη πάνω σε ελευθεριακές, αμεσοδημοκρατικές, συνομοσπονδιακές βάσεις.

Γ. Το κοινωνικό συμβόλαιο

Το κοινωνικό συμβόλαιο, δηλαδή το κράτος, είναι το φάντασμα του μαζικού συγκεντρωτικού ελέγχου. Η επίλυση του προβλήματος της κοινωνικής αδικίας και η ισοκατανομή των βασικών κοινωνικών αγαθών δηλαδή του παραγομένου κοινωνικού πλούτου πρέπει να συνάδουν με τα ιδανικά μας, που δεν συνίστανται μόνο στο πώς θα μοιράσουμε τον πλούτο ή θα κατανείμουμε τους πόρους, διότι ο πλούτος μπορεί να μοιραστεί σχετικά δίκαια ακόμη και μέσα σε μια φυλακή, και οι εξωτερικοί πόροι μπορούν να κατανεμηθούν σχετικά δίκαια μέσω του κρατικού μηχανισμού.

Αν και ο Ρωλς συγκαταλέγει την ελευθερία, τις ευκαιρίες και τον αυτοσεβασμό, στα βασικά αγαθά,

τα «αγαθά» αυτά δεν μπορούν να αποκτήσουν σάρκα και οστά ούτε μέσω του κράτους, ούτε μέσω του μυθικού κοινωνικού συμβολαίου. Τα ιδανικά μας αφορούν την απελευθέρωση της δημιουργικής παρόρμησης, τις ευκαιρίες για αυτοοργάνωση και την ανασυγκρότηση της κοινωνίας γι' αυτόν τον σκοπό.

Η ελπίδα μας για την επίλυση του προβλήματος της κοινωνικής αδικίας βρίσκεται στους ανθρώπους, σε μας, στην πνευματική και κοινωνική μεταμόρφωση. Παράλληλα και ενάντια προς το κράτος, χρειάζεται να οικοδομήσουμε νέες κοινωνικές αλλά και διαπροσωπικές σχέσεις, κοινωνικούς θεσμούς εμποτισμένους με την αναζωογόνηση του πνεύματος.

11) Ο Λαντάουερ λοιδορήθηκε για αυτά που έλεγε και έπεσε σε αφάνεια στους αναρχικούς κύκλους. Τον είπαν μάλιστα, μεταφυσικό και ιδεαλιστή. Ο Λαντάουερ συμμετείχε στην ίδρυση του σοβιέτ του Μονάχου, στην επανάσταση των συμβουλίων στην Γερμανία το 1919. Μετά την συντριβή της επανάστασης από την σοσιαλδημοκρατική κυβέρνηση και τα [Φράϊκορπς](#) "Freikorps" μετέπιπτα SS, ο Λανταουερ φυλακίστηκε μαζί με δέκα συντρόφους. Τα "Freikorps" πήγαν στη φυλακή και τους εκτέλεσαν όλους. Θα μου πείτε, γιατί τα γράφω αυτά; Διότι σε σχέση με τη Ρόζα Λούξεμπουργκ και τον [Καρλ Λίμπκνεχτ](#) που δολοφονήθηκαν επίσης και μνημονεύονται από τότε από την αριστερά, ο Λαντάουερ και οι σύντροφοι του, λόγω του ότι πήγαν να ανανεώσουν το δόγμα, έπεσαν σε δυσμένεια και δεν μνημονεύονται καθόλου. Αν και ο Λαντάουερ ήταν ανάλογης ή και μεγαλύτερης εμβέλειας θεωρητικός, διότι ήταν και φιλόσοφος, σε σχέση με τη Λούξεμπουργκ που είναι πασίγνωστη, τον ξέρουν και τον μνημονεύουν ελάχιστη αναρχικοί. Χάρη στις εκδόσεις «Τροπή» έχουμε στην Ελλάδα μερικά από τα βιβλία του Λαντάουερ, με κορυφαίο το [Εκκκληση για σοσιαλισμό](#)

12) Το βιβλίο βρίσκεται εδώ: <http://www.anarxeio.gr/contents/view/arxes--stoxoi--8eseis--egxeiridio-istorikothtas>

13). Έγγραφο: {...} Ο καθένας από εμάς, αλλά και συνολικά το κίνημα, χρειάζεται να απαντήσει στο ερώτημα που μας τίθεται ακόμα και σε υπαρξιακό επίπεδο: «ποιοι είμαστε , πού πηγαίνουμε και τι θέλουμε». Όπως και το πώς και με ποιους τρόπους από ένα κατακερματισμένο κίνημα διαμαρτυρίας και πολλές φορές περιχαρακωμένης η σεκταριστικής δράσης, θα κατορθώσουμε να θέσουμε το κοινωνικό και πολιτειακό μοντέλο του καπιταλισμού σε ιστορική αμφισβήτηση. Αυτά τα ερωτήματα στέκονται αμείλικτα μπροστά μας. Βρισκόμαστε μπροστά σε ένα σημείο καμπής. Ένας κύκλος κλείνει και για να ανοίξει ένας νέος, όμως για να αρχίσει η πραγματική συζήτηση, χρειάζεται ο αναρχισμός να ξαναβρεί την προταγματική κοινωνική του φύση.

Ένα πρώτο βήμα προς την κατεύθυνση αυτή είναι η συνειδητοποίηση και η προσπάθεια εξάλειψης μιας σημαντικής αντίφασης που υφίσταται εντός του κινήματος και που για μας τους αναρχικούς παίρνει πολλές φορές οριακές διαστάσεις. Το δέον είναι, εφόσον την αναγνωρίζουμε, να καταβάλλουμε κάθε δυνατή προσπάθεια για την άρση της. Το μη δέον είναι το να την αγνοούμε, αλλά και όταν παραδεχόμαστε την ύπαρξη της να μην είμαστε διατεθειμένοι να πράξουμε για την υπέρβασή της.

Ενώ κατανοούμε ότι κουβαλάμε συνήθειες και αντιλήψεις του κόσμου που ζούμε (αλλά και θέλουμε να αλλάξουμε), γνωρίζοντας ότι υπάρχουν ατομικές και συλλογικές ανεπάρκειες (κανείς

τέλειος, όχι με την θρησκευτική έννοια ούτε με την φιλοσοφική τελεολογία), πολλές φορές αναπαράγουμε αυτόν τον κόσμο στο εσωτερικό μας, στις μεταξύ μας σχέσεις. Αυτό καταντάει την αναρχία αναξίοπστη και χιμαιρική επιβεβαιώνοντας αυτούς που ισχυρίζονται ότι είναι αδύνατες οι κοινωνικές σχέσεις των ανθρώπων χωρίς ιεραρχία και κυριαρχία.

Το μη δέον είναι, ότι ξέροντας πως από το κέλυφος της παλιάς κοινωνίας θα γεννηθεί η νέα, δε βρίσκουμε εκείνες τις διαδικασίες και τα συλλογικά εκείνα εργαλεία για να αποτρέψουμε την αναπαραγωγή αυτών των παλιών συνηθειών στις μεταξύ μας σχέσεις (ιδιαίτερα όταν οι παλιές συνήθειες αναπαράγονται με την μορφή της «άτυπης ιεραρχίας» και των διευθυντηρίων λήψης αποφάσεων που είναι δύσκολο λόγω του ότι είναι «αόρατα» να ελεγχθούν και να εξαλειφθούν).

Το δέον είναι, το να παλεύουμε να ξεπεραστεί, όσο είναι δυνατόν, η συνείδηση της ιεραρχίας-κυριαρχίας και των διακρίσεων-προνομίων μεταξύ των ανθρώπων (ιδιαίτερα στον τρόπο που παίρνουμε και υλοποιούμε τις συλλογικές μας αποφάσεις) και το να μη φοβόμαστε να πειραματιστούμε με νέες πρακτικές, ενάντια στη δύναμη της συνήθειας που παράγει συντηρητισμό.

Ο αναρχισμός θεωρεί ως μία από τις πρώτιστες αρχές του τη θέση βάσει της όποιος μόνον ελευθεριακά μέσα μπορούν να χρησιμοποιηθούν (και όχι απλώς «θα έπρεπε να χρησιμοποιηθούν»), για να οικοδομηθεί με επιτυχία μια ελευθεριακή κομμουνιστική κοινωνία. {...} Δείτε: « Η Τυραννία της Έκλειψης Δομής» https://athens.indymedia.org/front.php3?lang=el&article_id=1458595

14) Παραφράζοντας ένα παλιό χωρίο ισχυρίζομαι ότι σήμερα, όπως και χθες, σε κάθε ζωντανή κίνηση, σε κάθε ώρα της ύπαρξής μας, είμαστε «αιχμάλωτοι» στις θηλιές της αστικής κουλτούρας, μη έχοντας άλλες πηγές και μέσα από τα αποτελέσματα και τα επιτεύγματα της κουλτούρας αυτής. Στο σπίτι, στην οικογένεια, στο σχολείο, στη δουλειά... παντού συναντιόμαστε με την αστική παρουσία, με το αστικό πνεύμα, τα αστικά συμφέροντα... Σε κάθε δίσκο, σε κάθε ραδιοφωνικό τηλεοπτικό κύμα, παράγεται η αστική σκέψη, η καπιταλιστική ψυχή. Δεν μπορούμε να ξεφύγουμε από αυτή την πανταχού παρούσα «αστικότητα».

Στις μέρες μας που ο αστισμός αναπαράγεται κάθε δευτερόλεπτο ιδιαίτερα από τα μαζικά μέσα αποβλάκωσης και η εδραίωση του συστήματος της διαμεσολαβημένης κοινωνικής ζωής φαντάζει ακλόνητη, μπορεί να αισθανόμαστε ασφυκτικά περικυκλωμένοι από αυτή την κατάσταση, όμως δεν χρειάζεται να περάσουμε σε άλογες πρακτικές. Αυτό που χρειάζεται είναι η ανασυγκρότηση των επαναστατικών εννοιών ενάντια στην ασυναρτησία.

Η γνώμη μου είναι ότι ο καθένας που θέλει να αυτοαναφέρεται ως ελευθεριακός, αντιεξουσιαστής ή αναρχικός, οφείλει να μην αποφεύγει τον πόλεμο ιδεών, να μάχεται, υπερασπίζοντας και γνωρίζοντας την διαχρονικότητα των αναρχικών αξιών βελτιώνοντας και εμπλουτίζοντας τες στο σήμερα, αποφεύγοντας λάθη και παραλήψεις του παρελθόντος και ενάντια στην δήθεν «νεωτερικότητα» που προβάλλουν-προωθούν οι σημερινές και αυριανές ελίτ της κυριαρχίας και στην δήθεν αποϊδεολογικοποίηση - αποιστορικοποίηση του κόσμου. Ξέρουμε ότι στην παρούσα κατάσταση δεν μπορούμε να αντιπαλέψουμε με έναν αποτελεσματικό τρόπο την ασυναρτησία, την ασάφεια και τη σκόπιμη αποσύνθεση των εννοιών που παράγει το σύστημα. Όμως μπορούμε να ξεκινήσουμε τουλάχιστον σε ένα πρώτο επίπεδο να οργανώνουμε με σαφήνεια και συνοχή το ποιο είμαστε και τι θέλουμε. Ιδιαίτερα τώρα, που οι ελίτ παρουσιάζουν με ένα κυνικό τρόπο την κρίση

του συστήματος ως "δημιουργικό καταστροφισμό".

Η διαστρέβλωση των εννοιών και του λόγου είναι μια πολύ παλιά τακτική των διανοούμενων απολογητών των κυρίαρχων τάξεων για να θολώνουν τα νερά και να προκαλούν σύγχυση στους κυριαρχούμενους. Ο Ράουτερ παρατηρούσε από την δεκαετία του '60 κιόλας στο "Η Κατασκευή Υπηκόων", ότι: "... όσο ασαφέστερα εκφράζεται κανείς, τόσο περισσότερο μένει κρυμμένο το ψέμα που υπάρχει στον λόγο του ..."!

Αλλά δεν είναι μόνο το ψέμα που προκύπτει από την αποσύνθεση των εννοιών που προάγουν και αναπαράγουν οι απολογητές (θεραπευτές) του συστήματος. Είναι ο πόλεμος για τη διατήρηση του στάτους της κυριαρχίας. Εδώ πολύ σωστά παρατηρεί ο Τόμας Σαζ, στο «Ο Πόλεμος των Ορισμών», ότι: «... Ο πόλεμος για τον έλεγχο του κόσμου είναι και πόλεμος ορισμών... Ο αγώνας καθορισμού και ελέγχου των νοημάτων είναι αγώνας για επιβίωση... αυτός που πρώτος θα ορίσει το νόημα μιας κατάστασης, επιβάλλει στον άλλον την δική του πραγματικότητα και τον ορίζει, είναι ο νικητής... έτσι κυριαρχεί κι επιβιώνει. Εκείνος που ετεροκαθορίζεται, υποτάσσεται και ίσως ακόμα και εξοντώνεται...»!

Ο καπιταλισμός κατακερματίζει και ομογενοποιεί τον κόσμο, παράλληλα έχει κατακερματίσει την εργατική τάξη αλλά και το κοινωνικό υποκείμενο, το υποκείμενο είναι μισό-λειψό - πόσο μάλλον επαναστατικό - γι αυτό χρειάζεται να δημιουργήσουμε εκείνες της συνθήκες για την ανάδυση εκείνου του ολοκληρωμένου επαναστατικού υποκειμένου, δημιουργώντας συνεκτικές δομές αγώνα και θεώρησης. «Οι κοινωνία του θεάματος» φαντάζει λίγο ξεπερασμένη χρειάζεται μια νέα θεώρηση των πραγμάτων πάνω στην βάση του κατακερματισμού.

Στην εποχή μας όπου κανείς δε μένει, άλλος λιγότερο και άλλος περισσότερο ανεπηρέαστος από αυτήν. Αυτό φυσικά ισχύει και για τους αναρχικούς ανεξάρτητα αν ιστορικά είναι δικαιωμένοι στην κριτική τους τόσο για την σάπια ρεφορμιστική σοσιαλδημοκρατία όσο και για την ριζοσπαστική εκδοχή της, τον μπολσεβικισμό. Η σοσιαλιστική προοπτική της ανθρωπότητας βούλιαξε στους παγωμένους βάλτους της Σιβηρίας και από προοπτική ευτοπίας, έγινε δυστοκία και χίμαιρα στα μάτια των προλετάρων της σημερινής εποχής, ενώ ο ρεπουμπλικανικός νεοφιλελευθερισμός μάς έχει μετατρέψει σε μικροϊδιοκτήτες της αθλιότητας και παθητικές ιδιωτικοποιημένες πληθυσμιακές στρώσεις οπαδών – ψηφοφόρων - καταναλωτών.

Το χάσιμο της έννοιας της «society will» (κοινότητας θελήσεων), είναι που δυσκολεύει εμάς και τους προλετάρους της σημερινής εποχής στη συλλογική μας συγκρότηση. Είναι περισσότερο το χάσιμο του ονείρου για μια κοινωνία προς το ανθρωπινότερο, δηλαδή της πίστης ότι μπορεί να υπάρξει μια κοινωνία χωρίς εκμετάλλευση και κυριαρχία από άνθρωπο σε άνθρωπο, και λιγότερο οι λύσεις που προσφέρει ο καπιταλισμός που σχίζουν την κοινότητά μας. Πόσο μάλλον, από τη στιγμή που ο κοινωνικός δαρβινισμός «ο πόλεμος όλων εναντίον όλων», δηλαδή ο ανταγωνισμός και ο ατομικισμός του «ο σώσον εαυτό σωθήτω» έχουν γίνει καθολικά καθημερινά φαινόμενα.

Ο νεοφιλελευθερισμός δεν επικράτησε μέσα από καμιά ηρωική μάχη για τον απλούστατο λόγο ότι δεν έδωσε καμιά τέτοια μάχη. Ήρθε και θρονιάστηκε στην παρακμή των σοσιαλιστικών ιδεών από τη στιγμή που αυτές έγιναν μπολσεβίκικη σταλινική εκδοχή, και στη ρεφορμιστική του έκδοση σοσιαλ-φιλελευθερισμός. Αν αναλυθεί αυτό το ζήτημα κάτω από άλλη σκοπιά (κάτι που δεν είναι

του παρόντος), θα αναδειχθεί η εκπληκτική ομοιότητα και των δυο συστημάτων (δυτικό ανατολικό) τόσο ως προς την απολυταρχική πυραμιδοειδή, πλατωνικού τύπου πολιτεία τους, όσο και στο πόσο ιδιωτικές είναι αυτές οι κοινωνίες. Γιατί όσο πιο δεσποτικά, ολοκληρωτικά διαμορφώνεται η κοινωνική ζωή από τις άρχουσες ελίτ, τόσο πιο πολύ κατατρώνε τη δημόσια σφαίρα.

Το κράτος και τα αφεντικά ζουν σε βάρος του δημοσίου, δηλαδή της κοινωνίας. Σε αυτό ο μπολσεβίκικος ολοκληρωτισμός όσο και ο νεοφιλελεύθερος ολοκληρωτισμός της αγοράς, δε διαφέρουν παρά μόνο στις εκφάνσεις. (Ένα άλλο παράδειγμα είναι τα ναζιστικά και φασιστικά καθεστώτα. Με αυτή την έννοια φανταστείτε πόσο ιδιωτικές κοινωνίες ήταν όχι μόνο εξαιτίας της τρομοκρατίας).

Εάν ο σοσιαλισμός είναι σε κρίση, αναφέρει ο Γουώρντ, αυτό συμβαίνει «ακριβώς επειδή το παγκόσμιο σοσιαλιστικό κίνημα προσανατολίστηκε προς τη διεύρυνση της κρατικής εξουσίας και όχι προς τον περιορισμό της». Η χρεοκοπία σε πλανητική κλίμακα της μαρξιστικής ιδεολογίας και γενικότερα του κρατικού πνεύματος του σοσιαλισμού είχε ως μία από τις πιο πρόσφατες συνέπειές της την αναβίωση του φιλελευθερισμού, που διαβρώνει προοδευτικά όχι μόνο τις εδώ και δεκαετίες κοινωνικές κατακτήσεις των λαϊκών τάξεων, αλλά και την ίδια την ιδέα της δημόσιας υπηρεσίας.

15) Δείτε ακόμη μερικά δείγματα:

« Ο καπιταλισμός είναι η πληρέστερη έκφραση του αναρχισμού και ο αναρχισμός η πληρέστερη έκφραση του καπιταλισμού». Murray Rothbard [Σαλπάροντας για τη φιλελεύθερη Ουτοπία](#) ,
[Ελευθεριακά και φιλελεύθερα: Dr Yaron Brook, Αναρχοκαπιταλισμός](#)

ΡΟΥΣΗΣ ΚΑΙ ΕΛΕΥΘΕΡΙΑΚΟΣ ΜΑΡΞΙΣΜΟΣ ΚΑΙ ΑΝΑΡΧΙΣΜΟΣ ΓΙΑ ΤΟ ΣΟΣΙΑΛΙΣΤΙΚΟ ΚΡΑΤΟΣ

Υπάρχει επίσης, επικριτικά, το «αναρχία στην παραγωγή» που λένε οι μαρξιστές, «άναρχη ανάπτυξη» που λένε οι οικονομολόγοι, «άναρχη δόμηση» που λένε οι πολεοδόμοι ... και εδώ ο κατάλογος είναι τεράστιος. Μέχρι που έχω ακούσει ότι το δάσος έχει αναπτυχτεί άναρχα από δασολόγο. Ένα παλιό αφεντικό μου έλεγε και εγώ αναρχικός είμαι ρε μαλάκα, αφού περνώ με κόκκινο δεν πληρώνω εφορία, ΙΚΑ κλπ, άρα πάω ενάντια στους νόμους.

16) Ποιες είναι οι βασικές αρχές της αυτοδιεύθυνσης; Θα τις αναφέρουμε εν συντομία: Αυτοδιεύθυνση, σημαίνει εξ' ορισμού αυτοκαθορισμός. Αποκλείει τη διεύθυνση άλλων, την κυριαρχία ανθρώπου πάνω σε άνθρωπο. Αποκλείει, όχι μόνο τη διαρκή νομική κατοχυρωμένη εξουσία του κράτους με τους καταπιεστικούς θεσμούς, αλλά απαιτεί την κατάργηση της αρχής του κράτους από τις ανεπίσημες ενώσεις του λαού: από τα συνδικάτα, από τους χώρους εργασίας και από τις μυριάδες συσπειρώσεις και σχέσεις που συγκροτούν την κοινωνία.

Η Αυτοδιεύθυνση, εξ' ορισμού, είναι η ιδέα ότι οι εργάτες (όλοι οι εργάτες περιλαμβανομένων των τεχνικών, των μηχανικών, των επιστημόνων, των προγραμματιστών, των συντονιστών, όλων), που απασχολούνται με την παραγωγή αγαθών και υπηρεσιών μπορούν οι ίδιοι να διευθύνουν και να συντονίζουν αποτελεσματικά την οικονομική ζωή της κοινωνίας. Αυτή η πίστη στηρίζεται σε τρεις αδιαχώριστες αρχές: α) πίστη στη δημιουργική ικανότητα των μαζών, στον διασυρμένο “κοινό άνθρωπο” και όχι σε μια αριστοκρατική τάξη “ανώτερων” ανθρώπων, β) αυτονομία (αυτοκυβέρνηση), γ) αποκέντρωση και συντονισμός, με την ελεύθερη συμφωνία του

φεντεραλισμού (ομοσπονδιοποίηση).

ΑΝΑΡΧΙΣΜΟΣ ΚΑΙ ΟΡΓΑΝΩΣΗ

https://athens.indymedia.org/front.php3?lang=el&article_id=1411879

Σχετικά με το ζήτημα της οργάνωσης.

<http://eleftheriakos.gr/shetika-me-zitima-tis-organosis>

Συμπλήρωμα στην σημείωση (14)

1. (Μια μικρή συνεισφορά στη συζήτηση για το ταξικό)

« Ο καπιταλισμός κατακερματίζει και ομογενοποιεί τον κόσμο, παράλληλα έχει κατακερματίσει την εργατική τάξη αλλά και το κοινωνικό υποκείμενο, το υποκείμενο είναι μισό-λειψό - πόσο μάλλον επαναστατικό - γι αυτό χρειάζεται να δημιουργήσουμε εκείνες της συνθήκες για την ανάδυση εκείνου του ολοκληρωμένου επαναστατικού υποκυμμένου, δημιουργώντας συνεκτικές δομές αγώνα και θεώρησης. «Οι κοινωνία του θεάματος» φαντάζει λίγο ξεπερασμένη χρειάζεται μια νέα θεώρηση των πραγμάτων πάνω στην βάση του κατακερματισμού».

2. Ο Καστοριάδης λέει σχετικά:

«...Αν ο καπιταλισμός μπόρεσε να λειτουργήσει και να αναπτυχθεί στο παρελθόν, αυτό έγινε επειδή κληρονόμησε μια σειρά ανθρωπολογικών τύπων τους οποίους δεν δημιούργησε ο ίδιος: αδιάφθορους δικαστές, ακέραιους δημόσιους υπαλλήλους ικανούς να υπηρετούν το κοινό καλό, εκπαιδευτικούς αφοσιωμένους στο καθήκον τους, εργάτες για τους οποίους η δουλειά ήταν –παρά τις σκληρές συνθήκες- πηγή αξιοπρέπειας και υπερηφάνειας κλπ. Αυτοί οι ανθρωπολογικοί τύποι δεν αναδύθηκαν από μόνοι τους, αλλά δημιουργήθηκαν σε προηγούμενες ιστορικές περιόδους με αναφορές σε αξίες που ήσαν τότε καθιερωμένες: την εντιμότητα, την ανιδιοτελή προσφορά προς το κοινωνικό σύνολο, τη μετάδοση της γνώσης, την εργασία που παράγει ωφέλιμο έργο κλπ.

Στις σύγχρονες κοινωνίες αυτές οι αξίες δεν έχουν πέραση, αφού το μόνο που μετράει πλέον είναι το ΧΡΗΜΑ. Οι ανθρωπολογικοί τύποι που ενσαρκώνουν την εντιμότητα, την ηθική ακεραιότητα, την ανιδιοτέλεια γίνονται σχεδόν αδιανόητοι στη σύγχρονη εποχή. Δεν υπάρχουν επομένως καθιερωμένες αξίες ικανές να λειτουργήσουν ως φραγμός στη διάδοση της διαφθοράς. Ακόμη και ο ανθρωπολογικός τύπος που αποτέλεσε ιστορικό δημιούργημα του ίδιου του καπιταλισμού, ο τύπος του επιχειρηματία –που συνδύαζε την τεχνική επινοητικότητα, την ικανότητα να δημιουργεί αγορές- είναι και αυτός προς εξαφάνιση. Αντικαθίσταται από διευθυντικές γραφειοκρατίες και από κερδοσκόπους, που εγκαταλείπουν τις παραγωγικές δραστηριότητες για να στραφούν προς το ΧΡΗΜΑΤΙΣΤΗΡΙΑΚΟ ΚΕΡΔΟΣ. Το ίδιο το σύστημα καταστρέφει βαθμιαία όλους τους ανθρωπολογικούς τύπους που είναι αναγκαίοι για την ύπαρξη και λειτουργία του...»

3. Δεν υποστηρίζω την επαναφορά παλιών ξεχασμένων αξιών, αλλά σαν ένδειξη της καταστάσεις, σε σχέση με αυτά που λέει ο Καστοριάδης δείτε επίσης την μελέτη του Κροπότκιν

για τις πόλεις στην αναγέννηση στα βιβλία του [«Αλληλοβοήθεια ένας παράγοντας της εξέλιξης»](#) και [«Η κατάκτηση του ψωμιού»](#) που επηρέασαν πολλούς διανοητές και επηρεάζουν μέχρι σήμερα.

Αντίθετα λέω ότι ο νεοφιλελευθερισμός υποστηρίζεται, ότι έκτος από ιδεολογία και οικονομική πολιτική είναι πρώτα απ' όλα κυρίως, ένας τύπος κυβερνητικής ορθολογικότητας. Ο Φουκό, ορίζει την κυβερνητική ορθολογικότητα ως μια κανονιστική λογική που διέπει τη δραστηριότητα της διακυβέρνησης, με τη έννοια όχι μόνο της άμεσης αλλά και της έμμεσης καθοδήγησης των ανθρώπων, έτσι ώστε αυτοί να οδηγούνται και να συμπεριφέρονται με έναν ορισμένο τρόπο.

Η «ορθολογικότητα» αυτή δεν εφαρμόζεται με την άσκηση ενός άμεσου αλλά περισσότερο ενός έμμεσου (συγκαλυμμένου) καταναγκασμού, μιας καταπίεσης. Από αυτή την άποψη, η κριτική ενάντια στον νεοφιλελευθερισμό δεν θα 'πρεπε να περιορίζεται μόνο στο πεδίο της οικονομικής πολιτικής (ιδιωτικοποιήσεις, η απορρύθμιση εργασιακών σχέσεων) ούτε σε ένα ορισμένα σύνολο θεωρητικών ιδεών (Φρίντμαν, Χάγκελ) ούτε στους πολιτικούς που στράφηκαν σε αυτόν στα τέλη της δεκαετίας του 1970 (Ρέιγκαν, Θάτσερ κλπ). Η νεοφιλελεύθερη «ορθολογικότητα» έχει μίαν ευρύτερη εμβέλεια και μπορεί να προωθείται ακόμα και από κυβερνήσεις που αναφέρονται στην αριστερά. Αυτό που ορίζει τη νεοφιλελεύθερη ορθολογικότητα είναι το ότι οδηγεί τα υποκείμενα να δρουν με βάση το υπόδειγμα του ανταγωνισμού. Ο νεοφιλελευθερισμός οδηγεί τα άτομα να προσπαθούν να μεγιστοποιηθούν την ικανοποίηση των συμφερόντων τους, παραμερίζοντας κάθε ηθική αναστολή.

Στο ίδιο μόντο διαπλάθεται και το «νεοφιλελεύθερο υποκείμενο» με την παρόξυνση του ανταγωνισμού μεταξύ των ατόμων (πόλεμος όλων εναντίων όλων), με τις τεχνικές αξιολόγησης, με την ενθάρρυνση του ιδιωτικού δανεισμού, με την παρακίνηση να μετατραπούν τα υποκείμενα σε «ανθρώπινο κεφάλαιο», μέσω της καταναλωτικής ζήτησης. Το άτομο πλέον πρέπει να φροντίζει να συσσωρεύει, να επιδιώκει την επιτυχία, ενώ ταυτόχρονα είναι υπεύθυνο (και επομένως ένοχο), για την ενδεχόμενη αποτυχία του. Το νεοφιλελεύθερο υποκείμενο συγχέει την ελευθερία και την αυτονομία με τον ανταγωνισμό.

Επιχειρώντας να μεγιστοποιήσει με κάθε τίμημα την απόδοση του ατόμου σε όλα τα πεδία, ο νεοφιλελευθερισμός καταλήγει να αναγορεύει σε κανόνα την έλλειψη κάθε περιορισμού. Αυτή η έλλειψη περιορισμού συγκαλύπτει όμως το γεγονός ότι στην πραγματικότητα, υπάρχει ένα όριο στην επιθυμία και αυτό το όριο το καθορίζουν το κεφάλαιο και η επιχείρηση. Οι συντηρητικοί και οι θιασώτες του «εκσυγχρονισμού» βλέπουν στο νεοφιλελεύθερο υποκείμενο ένα ον απελευθερωμένο από όλες τις αλυσίδες του. Αλλά η έλλειψη κάθε περιορισμού, που υπόσχεται ο νεοφιλελευθερισμός, δεν έχει καμιά σχέση με την πραγματική ελευθερία. Ο μηχανισμός της «απόδοσης - απόλαυσης», που καθιερώνει ο νεοφιλελευθερισμός, είναι ένα σύστημα που λειτουργεί σαν ψευδαίσθηση της ελευθερίας του ατόμου, γιατί παραμένει στην ουσία ένας τρόπος κοινωνικής χειραγώγησης και πειθάρχησης ... [Η ΑΣΤΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ ΩΣ ΚΑΘΕΣΤΩΣ ΔΙΑΡΚΟΥΣ ΑΠΕΙΛΗΣ](#)

4. Ανοίγοντας μια παράγραφο ισχυρίζομαι ότι :

Ενώ έχουμε απομακρυνθεί πολύ από την εποχή της βιομηχανικής αστικής πρωτοσυσσώρευσης κεφαλαίου και την προβληματική της, στην πραγματικότητα όμως δεν την εγκαταλείψαμε ποτέ,

γιατί αυτό που έχει σημασία είναι ότι το προλεταριάτο, στον εμπειρικό προσδιορισμό του, από τη μια δεν είχε εκληφθεί μόνο σαν οι χειρώνακτες εργαζόμενοι, οι παραγωγοί, αλλά προπάντων σαν η δυνατή ελευθερία. Από την άλλη οριζόταν αρνητικά για να τονιστεί ότι αποτελεί το αντίθετο της αστικής τάξης.

Μέσα σε μια κατάσταση όπου η μεγάλη τάση του σύγχρονου κόσμου είναι - για πρώτη φορά σε τέτοιο μέγεθος στην ιστορία - η πολιτική πόλωση της κοινωνίας σε δύο τάξεις, η αστική τάξη έχει στην κατοχή της τα μέσα παραγωγής και απολαμβάνει από αυτά, ενώ το προλεταριάτο ούτε τα έχει στην κατοχή του, ούτε απολαμβάνει τίποτα. Προτιμούμε να λέμε «έχει στην κατοχή της» και όχι «είναι ιδιοκτήτρια», για να κάνουμε πιο φανερό ότι η νομική ιδιοκτησία είναι ένα ιδεολογικό εποικοδόμημα που μπορεί να αντικατασταθεί από ένα άλλο. Για παράδειγμα με τη συλλογική ιδιοκτησία των μέσων παραγωγής από τη κομματική - κρατική γραφειοκρατία.

Ο καπιταλισμός στην πραγματικότητα δεν λύνει κανένα πρόβλημα. Αντίθετα, τα διαπλέκει, τα εντείνει και το κυριότερο τα μεταθέτει στο χρόνο. Ούτε τα ζητήματα της φτώχειας διευθετεί. Αυξάνει τόσο την σχετική όσο και την πραγματική φτώχεια, εν μέσω αφθονίας -εδώ να σημειώσουμε ότι είναι πράξη ελευθερίας το να επιλέξεις να ζεις λιτά, αντίθετα όταν σου το επιβάλλουν είναι πράξη καταναγκασμού- ούτε τα νέα ζητήματα ελευθερίας, ούτε τα οικολογικά προβλήματα που διογκώνονται και προσπαθούν να μας πείσουν οι ελίτ ότι είμαστε όλοι συνυπεύθυνοι. Και ενώ πετά έξω από την παραγωγική διαδικασία (ανεργία) λόγο του αυτοματισμού της ρομποτικής και της οικονομικής αναδιάρθρωσης χιλιάδες εργαζόμενους μετατρέποντας τους σε πλεονάζοντας πληθυσμούς προσπαθεί να διαχειριστή αυτή την κρίση – αναδιάρθρωσης με νέο δεσποτικούς νέο απολυταρχικούς τρόπους. Παράλληλα η συστημική κρίση είναι πολυδιάστατη και αγγίζει όλο το φάσμα της κοινωνικής ζωής είναι κρίση οικονομική, θεσμική, οικολογική, πολιτισμική.

Για να επανέλθουμε στο θέμα μας, τα ζητήματα ποιότητας ζωής, το οικολογικό - κλιματικό πρόβλημα η οικονομική περιθωριοποίηση του λαού είναι άμεσα συνδεδεμένα με τα κοινωνικά και ταξικά - ζητήματα.

5. Κοινωνία και ταξική πάλη (βασικές κοινοτυπίες)

α) Εκμεταλλευτές – εκμεταλλεόμενοι

Προκύπτει η ανάγκη μίας συνοπτικής αναφοράς στην ταξικότητα του συστήματος και επομένως στο υποκείμενο στο οποίο απευθυνόμαστε, καθώς είναι απαραίτητη η διαφοροποίηση από διαταξικές, δεξιόστροφες, στιρνερικές και νεοφιλελεύθερες αντιλήψεις και λογικές που καλλιεργεί η κυριαρχία και αναπαράγει δυστυχώς ένα κομμάτι του αναρχικού χώρου. Επιπλέον, αν και η ταξική πάλη δεν είναι γραμμική, αν και έχει σημεία ύφεσης και κορύφωσης, δεν πρέπει να παραγνωρίζουμε ότι η ταξική διαίρεση της κοινωνίας αναπαράγεται σε συνέχεια και προς όλες τις κατευθύνσεις.

Ξέχωρα όμως από την ανάπτυξη της ταξικής πάλης, διακρίνουμε και μορφές κοινωνικού αγώνα,

που δεν είναι κατ' ανάγκη ταξικές, αλλά που μέσα από τους αγώνες και τις διεκδικήσεις τους θέλουν και προσπαθούν να διευρύνουν τις μορφές της κοινωνικής ελευθερίας. Αναφερόμαστε σε αγώνες ενάντια στον ρατσισμό, τον σεξισμό την πατριαρχία, του περιβαντολογικούς, φεμινιστικούς αγώνες κλπ.

Αν και οι αντικειμενικές συνθήκες, δηλαδή η ταξική διαίρεση της κοινωνίας και ο ίδιος ο ρόλος και η θέση των εκμεταλλεζόμενων – εξουσιαζόμενων σε αυτή, είναι που δημιουργούν την ανάγκη για υπέρβαση και ανατροπή του συστήματος, και που οδηγούν και πολλές φορές σε αυθόρμητες αντιδράσεις, αυτές η αντιδράσεις δεν είναι από μόνες τους ικανές για την υπέρβαση και την ανατροπή του. Χρειάζεται να αναπτυχθεί η επαναστατική συνείδηση. Χρειάζεται να αναπτυχθούν εκείνοι οι υποκειμενικοί παράγοντες, που μπορούν οδηγήσουν στην συνολική ανατροπή του συστήματος .

β) Διευθυντές – διευθυνόμενοι (εξουσιαστές – εξουσιαζόμενοι)

Η ταξική πάλη είναι κεντρικό σημείο αναφοράς στην αντίληψή μας, και δεν αναφέρεται μόνο στην οικονομική εκμετάλλευση αλλά και στην σχέση μεταξύ διευθυντή – διευθυνόμενου δηλαδή στην σχέση μεταξύ μίας πολιτικής και τεχνικογραφειοκρατικής ελίτ η οποία σχεδιάζει, αποφασίζει και επιβάλλει και της υπόλοιπης κοινωνίας που απλώς εκτελεί.

Το κράτος ως υπερθεσμός και ως κύριος εκφραστής της ταξικότητας της καπιταλιστικής κοινωνίας, αναπαράγει και επιβάλλει την ταξική διαίρεση της κοινωνίας, τις ιεραρχικές κοινωνικές σχέσεις, και προσπαθεί να συγκεντρώνει στα χέρια του και να διαμεσολαβεί σε κάθε λειτουργία της κοινωνικής ζωής. Επομένως, η ταξική πάλη είναι πάλη ενάντια στον καπιταλισμό και το κράτος το οποίο ζει σε βάρος του δημοσίου δηλαδή της κοινωνίας.

Το βασικό χαρακτηριστικό του καπιταλισμού είναι η ιδιοποίηση του παραγόμενου κοινωνικού πλούτου μέσω της ατομικής μορφής ιδιοκτησίας πάνω στα μέσα παραγωγής, και συνεπώς η επικαρπία της υπεραξίας από τους καπιταλιστές. Ο χαρακτήρας της καπιταλιστικής μορφής παραγωγής συνιστά την κύρια μορφή εκμετάλλευσης. Παράλληλα, η αναπαραγωγή του κεφαλαίου δημιουργεί και επιβάλλει τις αντίστοιχες κοινωνικές σχέσεις (εμπορευματοποίηση, αλλοτρίωση, ανταγωνισμός, ατομισμός, ιεραρχία , κυριαρχία κλπ), με το κράτος, σαν συλλογικό καπιταλιστή, να αναπαράγει και να διαιωνίζει με τη βία αυτές τις σχέσεις. Η πάλη ενάντια σε αυτές τις σχέσεις στο πεδίο της ταξικής σύγκρουσης έχει να κάνει με την κοινωνικοποίηση των μέσων παραγωγής στην κατεύθυνση της αταξικής, ακρατικής κοινωνίας, μέσα από την κοινωνική επανάσταση, η οποία, σε αντιδιαστολή με την πολιτική, δεν επιζητά την επανασύσταση και επαναδημιουργία του κράτους και τους θεσμούς του.

Αντίθετα με την πολιτική επανάσταση ή τις πολιτικές μεταρρυθμίσεις - και εννοούμε πολιτική, τη διαχείριση του συστήματος της ανισότητας και της κυριαρχίας σε όλα τα επίπεδα - η κοινωνική επανάσταση σε όλα τα επίπεδα, είναι η αναγκαία συνθήκη για να αποκτήσει η πολιτική την πραγματική της σημασία. Να περάσει, δηλαδή, στα χέρια των πολιτών η διεύθυνση και η διαχείριση των λειτουργιών της πόλης, της κοινότητας, της εργασίας και της συλλογικής δημόσιας

ζωής.

Σε μια κοινωνία όπου κυριαρχείται από αλλοτριωμένες κοινωνικές ταξικές σχέσεις που επιβάλλει η εκάστοτε πολιτική-οικονομική ελίτ μέσω του κράτους (δηλαδή της «νομιμοποιημένης» δομικής βίας), μεταξύ εκμεταλλευτή και εκμεταλλεόμενου, διευθυντή και διευθυνόμενου, κυβερνήτη και κυβερνώμενου δεν θα είναι ποτέ αληθινά δίκαιη, ούτε θα είμαστε πραγματικά ελεύθεροι. Μια κοινωνία διχαστικά πολωμένη μεταξύ φτώχειας και πλούτου, μεταξύ αυτών που δίνουν εντολές και αυτών που εκτελούν δεν θα είναι ποτέ οικολογικά ισορροπημένη, γιατί η κυριαρχία απέναντι στην φύση έχει τις ρίζες της στην κυριαρχία ανθρώπου από άνθρωπο. Η οικολογική ισορροπία προϋποθέτει την κοινωνική αρμονία.

6. Σκιαγραφώντας την κατάσταση

Εκείνο που είναι ενδιαφέρον, στην προκειμένη περίπτωση, είναι ότι οι νέες καταστάσεις που προβάλλουν στο προσκήνιο – παράλληλα με τα παλιά προβλήματα – στο μέτρο που γίνονται πιο ολοφάνερες στα μάτια χιλιάδων προλετάρων της σημερινής εποχής ορισμένες καταστάσεις, λογουχάρη, ο αποκλεισμός των εφικτών λύσεων μέσα στη αστική καπιταλιστική κοινωνία, η πλήρης αποτυχία του σοβιετικού αυταρχικού «κομμουνισμού» από την άποψη των δεδηλωμένων του στόχων, η συμπαιγνία ανάμεσα στη σοσιαλδημοκρατία, τον “προωθημένο φιλελευθερισμό” και μια ορισμένη λανθάνουσα φασιστικοποίηση ρατσιστικοποίηση της κοινωνίας, αναγκάζουν ένα ποσοστό του προλεταριάτου των πόλεων (ιδιαίτερα των νέων) και ορισμένα στρώματα των μισθωτών να αντιμετωπίσουν συνολικά το σύστημα και (τηρουμένων των αναλογιών), όπως έκανε και το βιομηχανικό προλεταριάτο των πόλεων στο τέλος του δέκατου ένατου αιώνα. Αν σήμερα σπρώχνονται εκατοντάδες χιλιάδες καταπιεσμένοι και εκμεταλλεόμενοι άνθρωποι στο να διεκδικούν αυτό που ήδη υπάρχει – υπήρξε και στον κρετινισμό του κοινοβουλευτισμού, αύριο θα καταλάβουν ότι αυτό το σύστημα δεν επιδέχεται βελτίωση προς το ανθρωπινότερο ούτε καν μεταρρύθμιση, γιατί η αξιακή του αναγωγή βασίζεται στο “ παν μέτρο είναι το χρήμα το κέρδος και η κυριαρχία ”.

7. Σκιαγραφώντας το ταξικό υποκείμενο της σημερινής εποχής

Από αυτή την πλευρά, οι υπάλληλοι, οι τεχνικοί, οι μαθητές- φοιτητές χωρίς προοπτική και οι λούμπεν (τα κατώτερα στρώματα του συστήματος), μπορεί να έχουν την ίδια αντιληπτική στάση της κατάστασης τους , να είναι διαθέσιμοι για αγώνες όπως και οι εργάτες. Η ενότητα των «λούμπεν» και των «μηχανικών», η σύγχρονη περιθωριακότητα «των φοιτητών χωρίς διπλώματα και των πτυχιούχων χωρίς δουλειά», οι περιθωριοποιημένοι μικρό συνταξιούχοι, οι προλεταριοποιημένοι μικροί αγρότες, ακόμα και οι μετανάστες μπορεί να βρεθούν και να είναι κάποια στιγμή διαθέσιμοι.

Ενάντια σε μια διαταξική αντίληψη στρινερικού δεξιόστροφου λόγου που αναπαράγεται τον τελευταίο καιρό στον ελλαδικό αναρχικό χώρο, εμείς προτείνουμε το παρακάτω περίγραμμα που λίγο ως πολύ ισχύει και για την ελληνική κοινωνία χωρίς αυτό να σημαίνει ότι στις σημερινές συνθήκες δε χρειάζεται μια νέα πιο εμπειριστατωμένη ανάλυση των κοινωνικών συνθηκών που διαμορφώνει ο καπιταλισμός, όπου εννοείτε ότι μέσα σε αυτές ζούμε και αγωνιζόμαστε. Άλλωστε

κάνοντας μια κοινωνική χαρτογράφηση του αναρχικού κινήματος τη χώρα μας θα δούμε ότι σε μικρογραφία από αυτές τις τάξεις και υπό κατηγορίες αντλούν διαθεσιμότητα οι αναρχικές ιδέες.

Η διαφορά εμάς των δρώντων αναρχικών με την υπόλοιπη καταπιεσμένη κοινωνία (δηλαδή πάνω από το 80 τις εκατό του πληθυσμού), έγκειται στο ότι εμείς βρισκόμαστε σε άλλους χρόνους εξεγερτικούς- επαναστατικούς ενώ αυτή όχι. Ένα μεγάλο μέρος του αγώνα μας επικεντρώνεται και πρέπει στον σιγχρονισμό με την καταπιεσμένη κοινωνία όχι προς την μεριά της αδράνειας αλλά προς την μεριά μας της κοινωνικής επανάστασης . Ώμος όταν δεν συμβαίνει αυτό βρίζουμε τους καταπιεσμένους – εκμεταλλευομένους υπεκφεύγοντας και παρακάμπτοντας την δική μας ευθύνη και αδυναμία να προτείνουμε κοινωνικά προγράμματα και συνεκτικές κοινωνικές δομές, έτσι ανυψωνόμαστε πάνω από την τάξη μας αποκτώντας μια ελιτίστικη αριστοκρατική νοοτροπία.

Είμαστε κατηγορηματικά αντίθετη με αυτή την νοοτροπία, είμαστε σάρκα από την σάρκα αυτής της καταπιεσμένης εκμεταλλευομένης κοινωνίας και ότι πάθη αυτή θα πάθουμε και εμείς, κλίνοντας τη παράγραφο θα αναφερθούμε σε μια σοφή ρύση ενός συντρόφου και ο νοών νοείτω, « Πιο εύκολα πεθαίνεις για της ιδέες σου παρά ζώντας με αυτές » .

Με αυτήν ακριβώς την έννοια, ανακαλύπτουμε πάλι ορισμένες κριτικές και δράσεις ενάντια στο συνδικαλιστικό οικονομισμό (τραίηντ-γιούνιονς) και κορπορατιβισμό, κριτικές ενάντια στις δομές κυριαρχίας, στην πατριαρχική οικογένεια και την καθημερινή ζωή. Επιπλέον, ορισμένες μορφές αγώνα που κατατείνουν να αυτονομηθούν και να αυτοοργανωθούν έξω από το κατεστημένο συστημικό συνδικαλιστικό πλαίσιο, όπως και αρκετοί κοινωνικοί αγώνες έξω από την πολιτική διαμεσολάβηση, αλλά και το σαμποτάζ και ορισμένες μορφές άμυνας, περισσότερο ή λιγότερο παράνομες, ξαναβγαίνουν στην επιφάνεια.

8. Ταξική και κοινωνική χαρτογράφηση του ελλαδικού χώρου (μερικές στατιστικές)

Στο διάγραμμα 1 βλέπουμε την ποσοστιαία κατανομή των εργαζόμενων ανά οικονομικό κλάδο όπως δίνονται από την ΕΛΣΤΑΤ.

Διάγραμμα 1

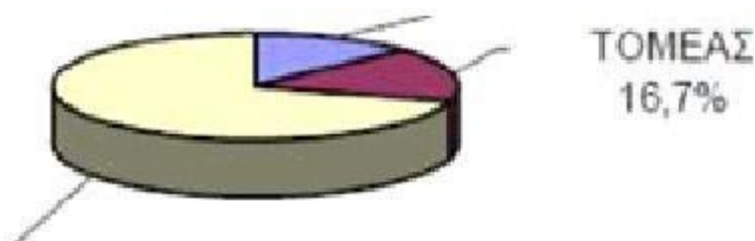
Ποσοστιαία κατανομή των απασχολούμενων, κατά τομέα της οικονομίας, Γ τρίμηνο 2012

ΠΡΩΤΟΓΕΝΗΣ

ΤΟΜΕΑΣ

13,1%

ΔΕΥΤΕΡΟΓΕΝΗΣ

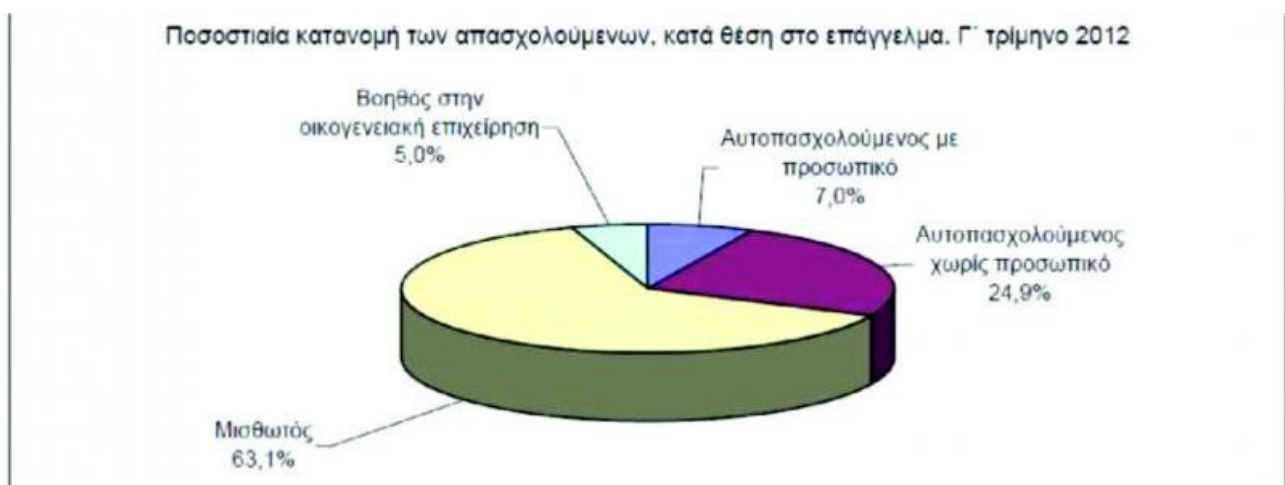

ΤΡΙΤΟΓΕΝΗΣ

ΤΟΜΕΑΣ 70,1%

Από το διάγραμμα 2 βλέπουμε πως ο τριτογενής τομέας απασχολεί το 70% των εργαζόμενων. Είναι επομένως ιδιαίτερα διογκωμένος με το δευτερογενή τομέα να απασχολεί ιδιαίτερα χαμηλό ποσοστό εργαζόμενων. Παράλληλα διαπιστώνουμε, μέσα από το επόμενο διάγραμμα πως το 63% των εργαζόμενων είναι μισθωτοί ενώ ένα σημαντικό ποσοστό είναι αυτοαπασχολούμενοι με το ποσοστό τους να ανέρχεται στο 37%.

Διάγραμμα 2

Ας προσπαθήσουμε τώρα να βγάλουμε τα συμπεράσματά μας για την ταξική διάρθρωση της ελληνικής κοινωνίας μέσα στο θολό τοπίο τόσο του ορισμού των τάξεων αλλά και άλλο τόσο των ασαφών ορίων και κριτηρίων των διαφόρων τάξεων και στρωμάτων. Ας αρχίσουμε από τα ευκολότερα. Πόση είναι η αστική τάξη στην Ελλάδα; Από τις μελέτες που παρουσιάζουν οι Hakon Leiuilfsrud, Ivano Bison & Erling Solheim, αλλά και με βάση όλα τα στοιχεία που παραθέσαμε, η αστική τάξη στη Ελλάδα ανέρχεται σε 300.000 άτομα περίπου. Στο πλήθος αυτό καταλήγουμε κάνοντας χρήση του ορισμού πως στην αστική τάξη ανήκουν τα άτομα που κατέχουν μέσα παραγωγής ή έχουν θέση διευθυντική και ελέγχου στη διαχείριση και τον έλεγχο του κεφαλαίου. Αυτή είναι η μεγαλοαστική τάξη η οποία συνδέεται και κατέχει τις μεγάλες επιχειρήσεις. Το ποσοστό τους στον οικονομικά ενεργό πληθυσμό βρίσκεται μεταξύ του 6 και του 8%. Αυτή είναι ουσιαστικά η κυρίαρχη τάξη στην Ελλάδα.

Ας περάσουμε τώρα στη διερεύνηση του μεγέθους των άλλων τάξεων και στρωμάτων Το

διάγραμμα 7 μας φανερώνει πως το 63% του ενεργού πληθυσμού είναι μισθωτοί. Κοντά στα 2,8 εκατομμύρια επομένως κατά τα έτη 2008 και 2009. Μέσα σε αυτούς βρίσκονται και τα άτομα που ανήκουν στην εργατική τάξη. Φυσικά δεν ανήκουν όλοι οι μισθωτοί στην εργατική τάξη. Αρκετά μέλη ακόμη και της αστικής τάξης εμφανίζονται σαν μισθωτοί. Είναι όλοι αυτοί οι οποίοι παίζουν ενεργητικό και αποφασιστικό ρόλο στη διαχείριση και τον έλεγχο του κεφαλαίου. Ας προχωρήσουμε όμως.

Η «καθαρή» εργατική τάξη πρέπει να ανέρχεται γύρω στα 900.000 άτομα συναριθμώντας τους εργαζόμενους στη μεταποίηση, την ενέργεια και τις κατασκευές. Άλλα 900.000 άτομα εργάζονται στους τομείς των υπηρεσιών. Ιδιαίτερη βαρύτητα έχουν οι τομείς παροχές εστίασης και καταλύματος (296.000), των μεταφορών και αποθηκείσεων (185.200 άτομα), χρηματοπιστωτικά και διαχείριση ακίνητης περιουσίας (112.000 άτομα). Από αυτούς ένα ποσοστό είναι αυτοαπασχολούμενοι και δεν ανήκουν στην κατηγορία των μισθωτών. Ένα μεγάλο ποσοστό τους όμως εργάζονται σαν μισθωτοί στον τομέα των υπηρεσιών αλλά και του χονδρικού και λιανικού εμπορίου. Ο αριθμός των μισθωτών στο σύνολο των υπηρεσιών που έχουν σχέση εξαρτημένης εργασίας πρέπει να ανέρχεται γύρω στις 700.000 άτομα.

Το σύνολο αυτών των ατόμων ανήκει στην εργατική τάξη γιατί ακόμη κι αν δεν παράγουν άμεσα υπεραξία η εργασία τους ή παίζει έναν ρόλο σημαντικό για την παραγωγή αξίας και υπεραξίας, μεταφορές, επικοινωνίες, πίστη, είτε είναι ενδιάμεσοι φορείς στο μοίρασμα της υπεραξίας μεταξύ των τμημάτων της αστικής τάξης. Το σύνολο επομένως της εργατικής τάξης στην Ελλάδα είναι γύρω στο 1,5 εκατομμύρια άτομα αποτελώντας το 1/3 περίπου του οικονομικά ενεργού πληθυσμού κατά το 2008. Το ποσοστό αυτό βρίσκεται σε συμφωνία και με τα δεδομένα των πινάκων 4 και 5.

Ιδιαίτερη κατηγορία μισθωτών αποτελούν φυσικά οι δημόσιοι υπάλληλοι. Ο αριθμός τους ανέρχεται κατά το 2008 κοντά στους 800.000. Το 2012 ο αριθμός τους είχε μειωθεί στους 670.000 περίπου. Το σώμα των δημοσίων υπαλλήλων δεν είναι ομοιογενές ταξικά. Ένα σημαντικότατο ποσοστό αυτών σαφώς και δεν έχει τα χαρακτηριστικά εκείνα που μπορούν να τους κατατάξουν στην εργατική τάξη. Το γεγονός της μη παραγωγής υπεραξίας, τουλάχιστον από ένα σημαντικό ποσοστό αυτών, είναι ένα από τα χαρακτηριστικά που δεν επιτρέπουν την ένταξή τους στην εργατική τάξη. Όχι μόνο δεν παράγει υπεραξία αλλά το εισόδημά της προέρχεται από την υπεραξία που αποσπάται από τους άμεσους παραγωγούς. Εκτός αυτού μεγάλα τμήματα των δημοσίων υπαλλήλων αποτελούν τον ταξικό κρατικό μηχανισμό που συνειδητά ή μη προασπίζεται και επιβάλλει τα συμφέροντα της αστικής τάξης παίζοντας σημαντικό ρόλο στην αναπαραγωγή του αστικού συστήματος. .

Στην κατηγορία των υπαλλήλων που βρίσκονται σαφώς στην υπηρεσία του συστήματος και αντλούν το εισόδημά τους ακριβώς γι αυτό ανήκουν τα ανώτερα τμήματα της κρατικής γραφειοκρατίας, οι δικαστές, η αστυνομία και ο στρατός. Αν θελήσουμε να δώσουμε έναν απόλυτο αριθμό αυτών τότε θα καταλήξουμε σε έναν αριθμό κοντά στις 250 με 300 χιλιάδες άτομα. Αυτή η ομάδα μισθωτών βρίσκονται ταξικά απέναντι στην εργατική τάξη ταυτίζοντας τα συμφέροντά τους με αυτά της αστικής τάξης. Ένα μικρό ποσοστό αυτών, ιδιαίτερα ανώτερα τμήματα της γραφειοκρατίας, των δικαστικών, του στρατού και της αστυνομίας ανήκουν στην αστική τάξη.

Το υπόλοιπο τμήμα των εργαζόμενων στο δημόσιο βρίσκονται σε μια ταξικά επαμφοτερίζουσα

θέση. Από τη μια το εισόδημά τους προέρχεται από την υπεραξία που αποσπάται τόσο στο εσωτερικό όσο και στο εξωτερικό παίζοντας και υποβοηθητικό ρόλο στην αναπαραγωγή του συστήματος από την άλλη όμως η εργασία τους συμβάλλει στην παραγωγή αξίας τόσο με έμμεσο όσο και με άμεσο τρόπο. Στην κατηγορία αυτή ανήκει κυρίως η μεγάλη ομάδα των εκπαιδευτικών και των υγειονομικών καθώς και η κατώτερη γραφειοκρατία.

Τα μικροαστικά στρώματα, εκείνο δηλαδή που αποτελεί τη ραχοκοκαλιά των μεσαίων τάξεων, ανέρχεται στο 37% περίπου του ενεργού πληθυσμού δηλαδή γύρω

στα 1,7 εκατομμύρια άτομα σύμφωνα με όλα τα στοιχεία που έχουμε παραθέσει. Από αυτούς ο κύριος κορμός είναι οι ασχολούμενοι με το εμπόριο, τις υπηρεσίες, ελεύθεροι επαγγελματίες (664.600) και οι αγρότες (491.500).

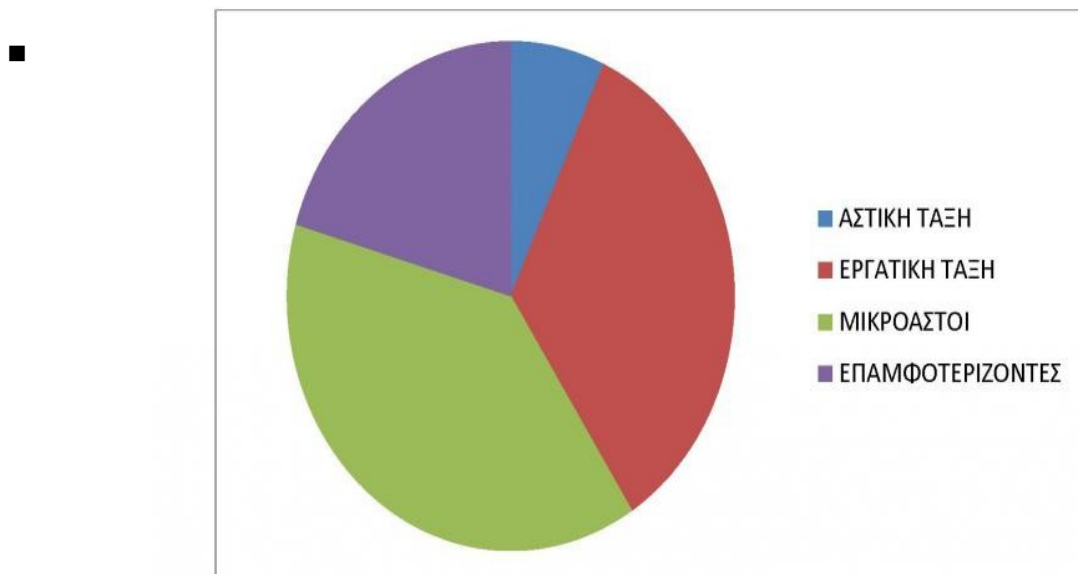
Καταλήγουμε επομένως στο επόμενο σχήμα:

ΠΙΝΑΚΑΣ 1

ΑΣΤΙΚΗ ΤΑΞΗ ΕΡΓΑΤΙΚΗ ΤΑΞΗ ΜΙΚΡΟΑΣΤΟΙ ΕΠΑΜΦΟΤΕΡΙΖΟΝΤΕΣ

300.000 1.500.000 1.700.000 900.000

Διάγραμμα 3

ΕΡΓΑΤΙΚΗ ΤΑΞΗ ■ ΜΙΚΡΟΑΣΤΟΙ ■ ΕΠΑΜΦΟΤΕΡΙΖΟΝΤΕΣ

Με τον όρο επαμφοτερίζοντες ο Γιώργος Τριανταφυλλόπουλος εννοεί άτομα που ταξικά βρίσκονται σε ενδιάμεσες θέσεις μεταξύ των τριών άλλων τάξεων. Σε αυτούς ανήκουν μεγάλα τμήματα των εργαζόμενων στο δημόσιο αλλά και μεσαία στελέχη που εργάζονται στον ιδιωτικό τομέα και ιδιαίτερα σε αυτό των υπηρεσιών. Η ταξική θέση της πλειονότητας αυτών των

στρωμάτων βρίσκεται πιο κοντά στην εργατική τάξη ή ακόμη και εντάσσονται σε αυτή όσον αφορά το εισόδημά τους. Ουσιαστικά βλέπουμε μια τριχοτόμηση της ελληνικής κοινωνίας.

Τα παραπάνω δεδομένα θα ανατραπούν μέσα στην κρίση που βιώνουμε. Το μεταβατικό στάδιο της αλλαγής της κοινωνικής και ταξικής σύνθεσης της ελληνικής κοινωνίας είναι η στρατιά των ανέργων που ανέρχεται πλέον στο 1/3 του πληθυσμού. Το τσάκισμα των μικροαστικών στρωμάτων και η βίαιη προλεταριοποίησή τους θα μειώσει δραματικά το ποσοστό των στρωμάτων αυτών και το ειδικό βάρος τους στο κοινωνικό και πολιτικό status. Παρ' όλ' αυτά για το σήμερα μετρά η κοινωνική διαστρωμάτωση που παρουσιάσαμε.

Στο διάγραμμα 7 που ακολουθεί βλέπουμε την συνεισφορά των διαφόρων κλάδων της ελληνικής οικονομίας σε ακαθάριστη προστιθέμενη αξία και τον αριθμό αλλά και το ποσοστό των εργαζόμενων σε αυτούς.

Διάγραμμα 7

Η συνεισφορά των κλάδων της Ελληνικής οικονομίας σε Ακαθάριστη Προστιθέμενη Αξία και απασχόληση | εκτιμησεις

Άμεση ΑΠΑ ανά κλάδο %
 επί Άμεση Απασχόληση % επί
 Δις€2010 _____ το»
 συνόλου 000'. 2010 _____ του συνάλου

Κλασοι	Λιανικό και Χονδρικό Εμπόριο'	38 19%	783 18%
Παραγωγής'	Μεταποίηση	17 8%	492 11%
€125 δισ.	Τουρισμός	14 7%	356 8%
	Ενέργεια3	9 4%	49 1%
	Αγροτική Παραγωγή	θ 4%	551 13%
	Ναυτιλία	8 4%	53 1%
	Υπηρεσίες προς τις επιχειρήσεις	7 3%	292 7%
	Ταχυδρομεία και τηλεπικοινωνίες	6 3%	48 1%
	Υπηρεσίες κοινής Ωφέλειας (πλην ενέργειας)	6 3%	93 2%
	Υπέργειες μεταφορές	5 2%	147 3%
	Άλλα	6 3%	185 4%

Κλάδοι κόστους	Δημόσια Διοίκηση	189%	3708%
Παραγωγής'	Παιδεία	157%	3107%
€45 δ«7.	Υγεία	126%	2286%
Κλαοοι	Κτηματομεσιτικά/ ανάπτυξη ακινήτων	2010%6	-0%
Λογιστικής			
Απόδοσης Αξίας'			
€20 Λσ.			
‘Κλάδοι Έμμεσης Χρηματοπιστωτικές υπηρεσίες		9 5%	1163%
Ζήτησης*	Κατασκευές	7 3%	3197%
€16 6kj.			

1. Εξαιρώντας το λιανικό εμπόριο καυσίμων
2. Εξαιρώντας τη βιομηχανική παραγωγή φαρμάκων και τη ναυπήγηση πλοίων
3. Εξόρυξη, επεξεργασία και λιανική πώληση καυσίμων - ηλεκτρισμός

Σαν αποτέλεσμα της ιδιαίτερης ιστορικής διαδρομής της Ελλάδας αλλά και της θέσης του ελληνικού κεφαλαίου και της ελληνικής οικονομίας στον παγκόσμιο καταμερισμό στην Ελλάδα οι αυτοαπασχολούμενη κατέχουν ένα από τα μεγαλύτερα ποσοστά μεταξύ των αναπτυγμένων χωρών. Μόνο η Τουρκία την ξεπερνά.

Η μικρή συγκέντρωση της εργατικής τάξης αποτελεί σημαντικό εμπόδιο στην απόκτηση εργατικής συνείδησης αλλά και στην αποτελεσματική δράση. Ένα σημαντικό χαρακτηριστικό ατόμων που ανήκουν στην εργατική τάξη, υπάλληλοι γραφείων, εμποροϋπάλληλοι κ.λπ. είναι πως δεν εντάσσουν το εαυτό τους στην εργατική τάξη. Η απαξίωση της εργασίας κατά τις τελευταίες κυρίως δεκαετίες έπαιξε σημαντικό ρόλο στην κοινωνική απαξίωση του εργάτη.

Τα εμπόδια επομένως για να γίνει η ελληνική εργατική τάξη από τάξη καθεαυτή σε τάξη για τον εαυτό της είναι πολλά και αντικειμενικά. Ακριβώς αυτά είναι εκείνα τα προβλήματα τα οποία πρέπει να λάβουμε σοβαρά υπόψη για να καθορίσουμε τις τακτικές και τις πολιτικές τους. τις τακτικές δηλαδή εκείνες που πατώντας στην ήδη υπάρχουσα, θολή και ασαφή, ταξική συνείδηση θα την αξιοποιούν δημιουργώντας έτσι τις συνθήκες για την παραπέρα ωρίμανσή της.

http://www.statistics.gr/portal/page/portal/ESYE/BUCKET/A0101/PressReleases/A0101_SJO01_DT_QQ_03_2012_01_F_GR.pdf

http://epp.eurostat.ec.europa.eu/statistics_explained/index.php/Employment_statistics

ΠΡΟΣΘΗΚΕΣ

(Επειδή κάποια κείμενα παραπομπές μπορεί να μην ποστάρονται , δημοσιεύω μερικά εδώ όπως παρουσιάστηκαν στο διαδίκτυο και ιδικά στο [Athens Indymedia](http://Athens.Indymedia)).

Η κότα γέννησε το αυγό η το αυγό την κότα;

1503861

από G Νοέμ. 30, 2013, 11:01 μμ., <http://eleftheriakos.gr/>

Τάξη και εξουσία

1. Πολλοί σύντροφοι επηρεασμένοι από μια μαρξιστική λογική αναπαράγουν το σκόπιμο λάθος των μαρξιστών που λένε ότι η οικονομική – κοινωνική εκμετάλλευση προηγήθηκε της πολιτικής αλλοτρίωσης - καταπίεσης, ανάγοντας την οικονομία σαν την βάση της κοινωνίας και την πολιτική εξουσία σαν το εποικοδόμημα. Για εμάς δεν υπάρχει διαχωρισμός και όταν ένα επαναστατικό ρεύμα επικαλείται μόνο την οικονομική και όχι και την θεσμική αλλαγή κάνη μισή επανάσταση. Αυτή η παραπλανητική θεώρηση ότι αλλάζοντας μετασχηματίζοντας της παραγωγικές σχέσης στην κοινωνία αλλάζει και το εποικοδόμημα πολιτική εξουσία – κράτος και μεταβάλλοντας την υπόθεση της πολιτικής και οικονομικής χειραφέτησης σε στάδια είχε ολέθρια αποτελέσματα για την υπόθεση του σοσιαλισμού και του κομμουνισμού στην ανθρωπότητα και πήγε το κοινωνικό ζήτημα διακόσια χρόνια πίσω.

Ο αναρχικός κομμουνισμός στην ουσία πέραν από την κοινωνικοποίηση των μέσων παραγωγής επιζητεί την ενσωμάτωση της οικονομίας μέσα στην κοινωνική ζωή και όχι από πάνω όπως είναι σήμερα και ιδιαίτερα μέσα από την εμπορευματοποίηση κάθε πτυχής της ανθρώπινης ζωής και της φύσης των πλασματικών αναγκών και του κέρδους. Όμως πριν να είναι οικονομική, η αλλοτρίωση είναι πολιτική. Η εξουσία είναι πριν την εργασία, Η οικονομία είναι παράγωγο της πολιτικής. Η ανάδειξη του κράτους καθορίζει και την εμφάνιση των τάξεων». Στη Χαλδαία την Αίγυπτο, εδώ και πέντε χιλιάδες χρόνια, μαζί με το Κράτος, έκανε την εμφάνιση του το καθετί που ξέρουμε και σήμερα: η σύγχρονη πόλη με τους έμπορους της, τους υπαλλήλους της, τους σκλάβους της, τις πόρνες της, τους ιερείς της, τους αστυνομικούς της, τους στρατιωτικούς της, και πάνω απ' όλους ο ηγεμόνας, ο βασιλιάς ή ο πρίγκιπας, ή ο πρωθυπουργός, ο οποίος κυβερνά το κράτος διαμέσου της κυβέρνησής του.

Από παλιά για τους αναρχικούς όρος κομμουνισμός δεν σήμαινε μια μέθοδο αγώνα και πολύ λιγότερο μια συγκεκριμένη μέθοδο συλλογισμού, αλλά ένα κοινωνικό σύστημα βασισμένο στην ολοκληρωτικά ριζοσπαστική αναδιοργάνωση της κοινωνίας, στη βάση της κοινής ιδιοκτησίας του παραγόμενου κοινωνικού πλούτου, της κοινής απόλαυσης των καρπών της κοινής εργασίας από τα μέλη της ανθρώπινης κοινωνίας, χωρίς κανείς να μπορεί να οικειοποιείται κάποιο κοινωνικό κεφάλαιο για τον εαυτό του για τα αποκλειστικά του οφέλη και να αποκλείσει ή να βλάψει τους άλλους. Ο κομμουνισμός πρέπει να συνθέτει την οικονομική-κοινωνική σχέση μιας κοινωνίας που έχει μετασχηματιστεί μέσω μιας επαναστατικής διαδικασίας, ενώ η αναρχία είναι το πολιτικό της αποκορύφωμα. Ο ελευθεριακός κομμουνισμός είναι η οικονομική-πολιτική διευθέτηση πάνω στην οποία θα μπορούσε να βασιστεί μια κοινωνία χωρίς κυβέρνηση. Η αυτοοργάνωση-αυτοδιεύθυνσης όλης τις δημόσιας σφαίρας, η άμεση δημοκρατία αναφορικά με τους τρόπους λήψης των αποφάσεων της ελευθερίας του λόγου του πράττειν του σκέπτεστε και του συνέρχεσθε βρίσκουν

την κορύφωση τους στην αναρχία,(δηλαδή, στην απουσία κάθε κυβέρνησης από τα πάνω), ενώ η ελεύθερη και εθελούσια οργάνωση από τα « κάτω προς τα πάνω» των κοινωνικών σχέσεων, δηλαδή η αυτοκυβέρνηση είναι ο καλύτερος τρόπος να εφαρμοστεί ο κομμουνισμός. Η μια κατάσταση είναι, κατά τον αποτελεσματικότερο τρόπο, η εγγύηση τις άλλης και αντιστρόφως. Από εδώ και η συγκεκριμένη διατύπωση του Αναρχικού κομμουνισμού ως ιδανικού και ως κίνητρου για αγώνα.

2. Απορρίπτοντας, σε συμφωνία με τις έρευνες του Πιέρ Κλαστρ (μαθητή του Κλωντ Λεβί-Στρως), κάθε προσπάθεια να αποδοθεί η ανάδυση της κυριαρχίας μέσα στην ιστορία σε απλούς οικονομικούς παράγοντες, θέση που υποστηρίζεται τόσο από τη φιλελεύθερη όσο και από τη μαρξιστική σκέψη, ο Μπούκτσιν θεωρεί ότι η κυριαρχία του ανθρώπου πάνω στον άνθρωπο προηγήθηκε και αποτέλεσε τη βάση της κυριαρχίας του ανθρώπου πάνω στη φύση: «Δεν είναι η ανάγκη για πλεόνασμα υλικού πλούτου που δημιουργεί τις ιεραρχίες και τις κυρίαρχες τάξεις· αντιθέτως, είναι οι ιεραρχίες και οι κυρίαρχες τάξεις που δημιουργούν τα τεράστια πλεονάσματα του υλικού πλούτου». Η ιεραρχική διάκριση δεν δημιουργήθηκε απλώς από την ανάγκη να ξεπεραστεί το χαμηλό επίπεδο οικονομίας που χαρακτήριζε τις άγριες κοινωνίες: ήταν αντιθέτως «οι ιεραρχίες με βάση την ηλικία και το φύλο και οι ημι-θρησκευτικές και ημι-πολιτικές ανάγκες που δημιούργησαν την εξουσία και εκείνες τις υλικές σχέσεις που προκάλεσαν το σχηματισμό των τάξεων».

Η ανάδυση, μέσα στην εξέλιξη της ανθρώπινης κοινότητας, της ιεραρχίας, δηλαδή των «παραδοσιακών πολιτισμικών και ψυχολογικών συστημάτων της προσταγής και της υπακοής» (η κυριαρχία του ηλικιωμένου πάνω στο νέο, του άνδρα πάνω στη γυναίκα, μίας εθνικής ομάδας πάνω στην άλλη, της πόλης πάνω στην ύπαιθρο, του μυαλού πάνω στο σώμα, μιας επίπεδης εργαλειακής ορθολογικότητας πάνω στο πνεύμα, της κοινωνίας και της τεχνολογίας πάνω στη φύση) είναι λοιπόν προγενέστερη της διαίρεσης της κοινωνίας σε τάξεις και της συγκρότησης των κρατικών δομών.

Στην πραγματικότητα, η κυριαρχία εδραιώθηκε αρχικά πάνω στις βιολογικές διαφορές που υπήρχαν στις οργανικές κοινωνίες μεταξύ του άνδρα και της γυναίκας, μεταξύ των ηλικιωμένων και των νέων, καθώς και μεταξύ των εμβρυωδών μορφών επικοινωνίας με το θείο (οι Σαμάνοι) και της υπόλοιπης κοινωνίας. Έτσι, διαμορφώθηκαν οι πρώτες κυρίαρχες κάστες, και αυτές οι κοινωνικές ομάδες εξέφρασαν, κατά την πρωτοϊστορία της ανθρωπότητας, την τριλογία της πρωταρχικής κυριαρχίας, που προοδευτικά, αργότερα, συγκροτήθηκε στις θεσμισμένες καταστάσεις του στρατού, του κράτους και του κλήρου. Η προοδευτική παρακμή των αξιών και των πρακτικών της αλληλεγγύης των οργανικών κοινω-νιών συμβάδισε με την αρχή εκείνου που, με μια ρουσωική έκφραση, ο Μπούκτσιν ονόμασε «μακρύ χειμώνα της κυριαρχίας και της καταπίεσης, που κοινώς είναι γνωστός ως πολιτισμός».

Η αποκρυστάλλωση της κυριαρχίας, συνεπώς, κατά τον Μπούκτσιν, δεν έλαβε χώρα μόνο στο υλικό επίπεδο, με τη γέννηση της πόλης, του κράτους, μιας εξουσιαστικής τεχνικής και μιας υψηλά οργανωμένης οικονομίας της αγοράς· η εδραίωση του μονοπωλίου της δύναμης «εκφράστηκε με την εμφάνιση ενός αισθήματος και ενός συνόλου καταπιεστικών αξιών, που οργάνωσαν ψυχολογικά ολόκληρο το βασίλειο της εμπειρίας, κατά μήκος των γραμμών της προσταγής και της

υπακοής». Πρόκειται για αυτό που ο Αμερικάνος στοχαστής ονομάζει επιστημολογίες της κυριαρχίας, στις οποίες αφιερώνει κάποιες από τις καλύτερες σελίδες του πιο σημαντικού έργου του, Η Οικολογία της Ελευθερίας, που δεν είναι τυχαίο ότι φέρει τον υπότιτλο Ανάδυση και Αποσύνθεση της ιεραρχίας.

Από τη μια πλευρά, αυτές προώθησαν «την ανάπτυξη της κυριαρχίας και μιας εγωιστικής ηθικής στους κόλπους των κυρίαρχων ομάδων της κοινωνίας»· από την άλλη, «τροφοδότησαν τους κυριαρχούμενους με ένα ψυχικό μηχανισμό βασισμένο πάνω στην έννοια της ενοχής και της παραίτησης». Στην πραγματικότητα, το κράτος «δεν είναι απλά ένα σύνολο εξαναγκαστικών και γραφειοκρατικών θεσμών. Αποτελεί επίσης και μια διανοητική κατάσταση, μια ενσταλαγμένη νοοτροπία που διευθετεί την πραγματικότητα ... Χωρίς ένα υψηλό βαθμό συνεργασίας των κατώτερων τάξεων της κοινωνίας, η εξουσία του θα εξαφανιζόταν».

Οι επιστημολογίες της κυριαρχίας έφτασαν στο αποκορύφωμά τους, σύμφωνα με τον Μπούκτσιν, κατά το τέλος του 15 ου αιώνα, όταν η εμφάνιση μιας νέας τάξης, της πρωτο-αστικής και εμπορικής, οδήγησε στη διάδοση των σαφώς αντι-αλληλέγγυων αξιών και μιας αυστηρά χρησιμοθηρικής αντίληψης για τη φύση. Έτσι, ο άνθρωπος ήταν «υποχρεωμένος» να καθυποτάξει τη φύση ως κυρίαρχος, προκειμένου να επιτύχει ένα υψηλό στάδιο προόδου και πολιτισμού...».

3. «...Ο ισχυρισμός ότι η μοίρα των κοινωνικών δομών καθορίζεται από τους νόμους της λεγόμενης "κοινωνικής φυσικής" δεν έχει μεγαλύτερη αξία από τον ισχυρισμό εκείνων των πονηρών γυναικών που καμώνονται πως είναι ικανές να διαβάζουν τη μοίρα των ανθρώπων στα φλιτζάνια και στις ανθρώπινες παλάμες. Είναι αλήθεια ότι το ωροσκόπιο διανέμει ρόλους στους λαούς και στα έθνη, αλλά οι προφητικές ικανότητες της πολιτικής και κοινωνικής αστρολογίας δεν έχουν καμία μεγαλύτερη αξία από τα προγνωστικά εκείνων που ισχυρίζονται ότι είναι ικανοί να διαβάζουν τη μοίρα του ανθρώπου μέσα στα άστρα. Το γεγονός ότι μία ιστορική θεώρηση μπορεί να περιέχει σημαντικές ιδέες για την ερμηνεία των κοινωνικών γεγονότων είναι αδιαμφισβήτητο.

Εμείς απλώς αντιτιθέμεθα στον ισχυρισμό ότι η πορεία της ιστορίας υπόκειται στους ίδιους (ή σε παρόμοιους) νόμους στους οποίους υπόκεινται και τα φυσικά ή μηχανικά γεγονότα. Αυτός ο εσφαλμένος και εντελώς ανυπόστατος ισχυρισμός εμπεριέχει και έναν ακόμη κίνδυνο. Από τη στιγμή που έχουμε συνηθίσει να τοποθετούμε στο ίδιο επίπεδο τις αιτίες των φυσικών και των κοινωνικών γεγονότων, είναι φυσικό να τείνουμε προς την αναζήτηση μιας θεμελιώδους πρώτης αιτίας, που θα αποτελούσε, κατά κάποιον τρόπο, το νόμο της κοινωνικής βαρύτητας, ο οποίος θα μας χρησίμευε για τη βασική εξήγηση όλων των ιστορικών γεγονότων. Από τη στιγμή που έχουμε φθάσει σ' αυτό το σημείο, είναι εύκολο να παραβλέψουμε όλες τις άλλες αιτίες των κοινωνικών δομών καθώς και τις αλληλεπιδράσεις που απορρέουν από αυτές.

Κάθε ανθρώπινη ιδέα που αναφέρεται στη βελτίωση των κοινωνικών συνθηκών είναι πρωτίστως μία επιθυμία που στηρίζεται μόνο στην πιθανότητα. Όταν τίθενται ζητήματα τέτοιου είδους, η επιστήμη φθάνει στα όρια της, διότι κάθε πιθανότητα στηρίζεται μόνο σε υποθέσεις που δεν μπορούν να υπολογισθούν, να ζυγισθούν ή να μετρηθούν. Μολονότι είναι αλήθεια ότι η θεμελίωση μίας κοσμοαντίληψης, όπως για παράδειγμα ο σοσιαλισμός, είναι δυνατόν να επικαλείται τα αποτελέσματα της επιστημονικής έρευνας, εν τούτοις δεν είναι δυνατό να γίνει η ίδια επιστήμη, διότι η πραγμάτωση των στοχών της δεν εξαρτάται από προκαθορισμένες, ντετερμινιστικές

διαδικασίες, όπως συμβαίνει με τα φυσικά φαινόμενα. Δεν υπάρχει νόμος στην ιστορία που να μας δείχνει την πορεία κάθε ανθρώπινης κοινωνικής δραστηριότητας. Οποτεδήποτε, μέχρι στιγμής, έγινε προσπάθεια να αποδειχθεί η ύπαρξη ενός τέτοιου νόμου, καθίστατο αμέσως εμφανής η παντελής παιδαριώδη αυτής της απόπειρας.

Όσο βαθύτερα ερευνούμε τις επιδράσεις της εξουσιαστικής πολιτικής μέσα στην ιστορία, τόσο περισσότερο καταλήγουμε να είμαστε πεπεισμένοι ότι η "Βούληση για εξουσία" έχει υπάρξει μέχρι σήμερα μία από τις ισχυρότερες κινητήριες δυνάμεις στην ανάπτυξη των μορφών των ανθρώπινων κοινωνιών. Η ιδέα ότι όλα τα πολιτικά και κοινωνικά γεγονότα δεν είναι τίποτε άλλο παρά το αποτέλεσμα των δεδομένων οικονομικών συνθηκών και ότι είναι εξηγήσιμα μέσω αυτών δεν μπορεί να αντέξει μπροστά σε μία προσεκτική εξέταση.

Το γεγονός ότι οι οικονομικές συνθήκες και οι ιδιαίτερες μορφές της κοινωνικής παραγωγής έχουν διαδραματίσει ένα ρόλο στην εξέλιξη της ανθρωπότητας αναγνωρίζεται από όλους όσους έχουν προσπαθήσει να κατανοήσουν εις βάθος τα διάφορα κοινωνικά φαινόμενα. Αυτό το γεγονός ήταν πολύ καλά γνωστό, προτού ο Μαρξ διατυπώσει τη δική του εξήγηση. Είχε καταδειχθεί μέσα στα γραπτά μιας ολόκληρης σειράς σπουδαίων Γάλλων σοσιαλιστών, όπως ο Σεν Σιμόν, ο Κονσιντεράν, ο Λουί Μπλαν, ο Προυντόν και πολλοί άλλοι, και είναι γνωστό ότι ο Μαρξ κατέληξε στο σοσιαλισμό διαμέσου της μελέτης αυτών ακριβώς των γραπτών. Επιπλέον, η αναγνώριση της σπουδαιότητας και της επίδρασης των οικονομικών συνθηκών πάνω στη δομή της κοινωνικής ζωής βρίσκεται στην ίδια τη φύση του σοσιαλισμού.

Δεν είναι η αποδοχή αυτής της ιστορικής και φιλοσοφικής ιδέας που μας εκπλήσσει μέσα στο μαρξιστικό εξηγητικό μοντέλο, αλλά η δογματική μορφή με την οποία εκφράσθηκε και ο ιδιαίτερος χαρακτήρας της σκέψης του Μαρξ πάνω στον οποίο στήριξε αυτή την ιδέα. Διαβλέπει κανείς, κατά τρόπον αδιαμφισβήτητο, την επίδραση του Χέγκελ, του οποίου ο Μαρξ υπήρξε μαθητής. Κανείς άλλος, εκτός από το "φιλόσοφο του Απολύτου", τον επινοητή των "ιστορικών αναγκαιοτήτων" και των "ιστορικών αποστολών", δε θα μπορούσε να μεταδώσει στον Μαρξ μία τέτοια υπέρμετρη αυτοπεποίθηση για τις απόψεις του. Μόνον ο Χέγκελ θα μπορούσε να του έχει εμφυσήσει την πεποίθηση ότι είχε φθάσει στα ίδια τα θεμέλια των "νόμων της κοινωνικής φυσικής", σύμφωνα με τους οποίους όλα τα κοινωνικά φαινόμενα πρέπει να εκλαμβάνονται ως ντετερμινιστική εκδήλωση μίας φύσει αναγκαίας πορείας. Και είναι αλήθεια ότι οι διάδοχοι του Μαρξ συνέκριναν τον "οικονομικό υλισμό" με τις ανακαλύψεις του Κοπέρνικου και του Κέπλερ και ήταν ο ίδιος ο Ένγκελς που ισχυρίστηκε ότι μέσω της υλιστικής ερμηνείας της ιστορίας ο σοσιαλισμός έγινε επιστημονικός.

Ο κρατικός καπιταλισμός μπορεί να είναι μία «διέξοδος», από την παρούσα κρίση, αλλά είναι βεβαίωτο ότι δε θα μπορούσε να αποτελέσει το δρόμο προς την κοινωνική ελευθερία. Αντιθέτως, θα βύθιζε τους ανθρώπους στο τέλμα μιας δουλείας, που θα περιφρονούσε κάθε ανθρώπινη αξιοπρέπεια. Σε κάθε φυλακή, σε κάθε στρατώνα υπάρχει μία εξασφαλισμένη ισότητα κοινωνικών συνθηκών: όλοι έχουν το ίδιο φαγητό, τα ίδια ρούχα, προσφέρουν τις ίδιες υπηρεσίες ή εκτελούν τα ίδια καθήκοντα. Αλλά, ποιος θα υποστήριζε υπεύθυνα ότι μια τέτοια κατάσταση θα μπορούσε να αποτελέσει το σκοπό για τον οποίο θα άξιζε να αγωνιστούμε;

Υπάρχει τεράστια διαφορά ανάμεσα σε μία κατάσταση όπου τα μέλη μιας κοινωνικής οργάνωσης

καθορίζουν τις τύχες τους, ελέγχουν τις υποθέσεις τους και έχουν το αναπαλλοτρίωτο δικαίωμα της συμμετοχής στη διοίκηση των κοινών υποθέσεων και σε μία άλλη κατάσταση όπου τα μέλη της κοινωνίας δεν είναι παρά όργανα μιας εξωτερικής βούλησης, πάνω στην οποία δεν ασκούν καμία επιρροή. Κάθε στρατιώτης έχει δικαίωμα συμμετοχής στα κοινά συσσίτια, αλλά δεν επιτρέπεται να έχει δική του κρίση. Υποχρεούται να υπακούει τυφλά στις διαταγές των ανωτέρων του, αποσιωπώντας, εν ανάγκη, τη φωνή της συνειδήσεως του, διότι δεν είναι παρά ένα τμήμα μιας μηχανής που άλλοι θέτουν σε κίνηση.

Καμία τυραννία δεν είναι περισσότερο αβάστακτη από εκείνη μιας παντοδύναμης γραφειοκρατίας, που επεμβαίνει σ' όλες τις δραστηριότητες των ανθρώπων και αφήνει πάνω τους το δικό της σημάδι. Όσο πιο απεριόριστη είναι η εξουσία του Κράτους πάνω στη ζωή του ατόμου, τόσο περισσότερο ακρωτηριάζει τις δημιουργικές του ικανότητες και εξασθενίζει τη δύναμη της προσωπικής του βούλησης. Ο κρατικός καπιταλισμός, ο πιο επικίνδυνος αντίπαλος του γνήσιου σοσιαλισμού, απαιτεί την υποταγή στο Κράτος όλων των κοινωνικών δραστηριοτήτων. Είναι ο θρίαμβος της μηχανής πάνω στο πνεύμα, η εξορθολογικοποίηση κάθε σκέψης, δράσης και συναισθήματος, σύμφωνα με τις αμετάβλητες νόρμες της εξουσίας, και, συνεπώς, είναι το τέλος κάθε αληθινού πνευματικού πολιτισμού.

Η επικίνδυνη μανία που βλέπει κάθε κοινωνικό φαινόμενο μόνον ως αναπόφευκτο αποτέλεσμα των καπιταλιστικών μεθόδων παραγωγής έχει εμφυτεύσει στους ανθρώπους την πεποίθηση ότι όλα τα κοινωνικά γεγονότα απορρέουν από μία καθορισμένη αναγκαιότητα και ότι δεν μπορούν να μεταβληθούν. Αυτή η φαναλιστική ιδέα μπορεί να οδηγήσει μόνο στην παράλυση της δύναμης των ανθρώπων για αντίσταση και, κατά συνέπεια, τους κατευθύνει προς ένα συμβιβασμό με τις δεδομένες συνθήκες, ανεξαρτήτως του πόσο φρικτές και απάνθρωπες μπορεί να είναι...»
Ρούντολφ Ρόκερ, 1928

Μια μικρή προσθήκη

1. Δεν αντιλαμβανόμαστε (σαν τους μαρξιστές) τον κομμουνισμό σαν αναγκαιοκρατία και ένα παραγωγέσιμο μοντέλο που συνεχώς θα αναπτύσσεται, η κοινωνία που θέλουμε θα είναι πιο λιτή σε σχέση με τη κατασπατάληση των φυσικών πόρων και της ανθρώπινης εργασίας που προάγει ο καπιταλισμός αλλά αυτή την λιτότητα θα την αποφασίσουμε όλοι μας ως κοινωνική συνθήκη για αυτό και θα είναι μια πράξη ελευθερίας σε αντίθεση με μορφές οικονομικής λιτότητας που προωθεί ο καπιταλισμός και οι πολιτικές ελίτ που τον εκπροσωπούν σε ορισμένες χώρες (λόγο κρίσης) και είναι μια πράξη επιβολής.

Μια από τις πολλές αντιφάσεις της σύγχρονης καπιταλιστικής οικονομίας είναι η εξής, ότι ενώ από την μια το βασικό τους οικονομικό δόγμα βασίζετε στη ζήτηση (κατανάλωση), η το μανιπουλαρισμα της δημιουργώντας μια ψευδή εικόνα αυτάρκειας, η επιβαλλόμενη λιτότητα αυξάνει τόσο τη σχετική όσο και τη πραγματική φτώχεια σε συνθήκες αφθονίας (αυξημένης παραγωγικότητας), από την άλλη το μοντέλο της απεριόριστης οικονομικής ανάπτυξης φέρνει την έμβια ζωή σε πλανητική κλίμακα σε οριακό επίπεδο και μπροστά στον κίνδυνο οικολογικής κατάρρευσης ελλοχεύει ο κίνδυνος να επιβληθούν από της πολιτικές ελίτ οικολογικές

δικτατορίες .

Μια νέα εξισωτική και οικολογικά συνεπής κοινωνία θα αποφασίσει ότι υπάρχουν χιλιάδες προϊόντα – εμπορεύματα άχρηστα και επιζήμια για τον άνθρωπο και την φύση που πρέπει να καταργηθούν όπως υπάρχουν εκατοντάδες άχρηστες εργασίες που καταργώντας τις απελευθερώνεις άπειρο χρόνο για κοινωνικά και οικολογικά ωφέλιμη εργασία.

Στην νέα κοινωνία που θέλουμε οι διαταραγμένες και καταρρέουσες ισορροπίες του φυσικού περιβάλλοντος, απόρροια της απληστίας του κεφαλαιοκρατικού συστήματος για κυριαρχία, επέκταση και κέρδος, αντικαθίστανται από ένα οικονομικο-κοινωνικό σύστημα μη διαταραγμένο από κοινωνικές ανισότητες και γι' αυτό οικολογικά ισορροπημένο. Η κυριαρχία απέναντι στην φύση και το περιβάλλον αντικαθίσταται από την κατανόηση της φύσης, την διατήρηση της ισορροπίας και την συνεργατική σχέση μ' αυτή.

Στην νέα κοινωνία αντιλαμβανόμαστε την εργασία μέσα από την γενικευμένη κοινωνική αυτοδιεύθυνση , ποιες είναι οι βασικές αρχές της αυτοδιεύθυνσης; Θα τις αναφέρουμε εν συντομία: Αυτοδιεύθυνση, σημαίνει εξ' ορισμού αυτοκαθορισμός. Αποκλείει τη διεύθυνση άλλων, την κυριαρχία ανθρώπου πάνω σε άνθρωπο. Αποκλείει, όχι μόνο τη διαρκή νομική κατοχυρωμένη εξουσία του κράτους με τους καταπιεστικούς θεσμούς, αλλά απαιτεί την κατάργηση της αρχής του κράτους από τις ενώσεις του λαού: από τα συνδικάτα, από τους χώρους εργασίας και από τις μυριάδες συσπειρώσεις και σχέσεις που συγκροτούν την κοινωνία.

Η Αυτοδιεύθυνση, εξ' ορισμού, είναι η ιδέα ότι οι εργάτες (όλοι οι εργάτες περιλαμβανομένων των τεχνικών, των μηχανικών, των επιστημόνων, των προγραμματιστών, των συντονιστών, όλων), που απασχολούνται με την παραγωγή αγαθών και υπηρεσιών μπορούν οι ίδιοι να διευθύνουν και να συντονίζουν αποτελεσματικά την οικονομική ζωή της κοινωνίας. Αυτή η πίστη στηρίζεται σε τρεις αδιαχώριστες αρχές: α) πίστη στη δημιουργική ικανότητα των μαζών, στον διασυρμένο “κοινό άνθρωπο” και όχι σε μια αριστοκρατική τάξη “ανώτερων” ανθρώπων, β) αυτονομία (αυτοκυβέρνηση), γ) αποκέντρωση και συντονισμός, με την ελεύθερη συμφωνία του φεντεραλισμού (ομοσπονδιοποίηση).

2. Παράλληλα ο άνθρωπος δεν έχει ανάγκη να ζει μόνο για το ψωμί (ριζικές ανάγκες) αλλά και από πνευματική τροφή και σε έναν κομμουνισμό που δεν εκπληρώνει και δεν αφήνει ελεύθερο χώρο για της πνευματικές ανάγκες των ανθρώπων, την ατομική δημιουργικότητα, την φαντασία , το παιχνίδι , το ονειρικό στοιχείο και την αισθαντικότητα ως βασικά συστατικά της δημιουργικότητας δεν μπορεί να σταθεί η παλιά αλλά και νέα αξιωματική θέση ότι ο κομμουνισμός είναι το πέρασμα από το «βασίλειο της αναγκαιότητας στο βασίλειο της ελευθέριας» . Ένας κομμουνισμός που δεν εκπληρώνει και δεν πραγματώνει τις πνευματικές ανάγκες είναι κομμουνισμός των στρατοπέδων.

Η αποπνευματοποίηση - τεχνολογικοποίηση του κόσμου είναι μια κατάσταση πραγμάτων που επιβάλλουν οι σύγχρονες τεχνογραφειοκρατικές και πολιτικές ελίτ ανάγοντας όλα τα ανθρώπινα ζητήματα σε τεχνολογικές – τεχνικές λύσεις. Την τεχνολογία την βλέπουμε σαν δεύτερη φύση του ανθρώπου με την έννοια ότι ο άνθρωπος από τις απαρχές του χρειάστηκε να επινοήσει εξωσωματικά εργαλεία για να επιβιώσει αφού η φύση δεν τον προίκισε με ενδοσωματικά όπλα όπως τα ζώα. Όμως αυτή την τεχνολογία την θέλουμε στην υπηρεσία της απελευθερωμένης

κοινωνίας και σε αντιστοιχία με τους περιορισμούς που απορρέουν από την φύση (οικολογικό ζήτημα) και όχι για την ενδυνάμωση και διαιώνιση του καπιταλισμού και των πολιτικών ελίτ που τον εκπροσωπούν.

Στην νέα κοινωνία Η κυριαρχία της επιστήμης και της τεχνολογίας (ως νέα θρησκεία) πάνω στην κοινωνία και οι γνώσεις που παράγονται και που ελέγχονται και καρπώνονται από τις ολιγαρχίες αντικαθίσταται από την ισορροπία μεταξύ " του δέντρου της ανθρώπινης γνώσης" -κοινωνικής εμπειρίας και των επιτευγμάτων της επιστήμης και της τεχνολογίας, στην υπηρεσία του κοινωνικού συνόλου και του ατόμου. Παράλληλα η πνευματική και η γνωστική ιδιοκτησία, αντικαθίσταται από τη γνώση και τη δημιουργικότητα σαν κοινωνικά αγαθά και ως τέτοια, ελεύθερα προσβάσιμα σε όλη την κοινωνία.

3. Το άτομο μέσα σε αυτή την νέα κοινωνία που θέλουμε δεν το αντιλαμβανόμαστε σαν το στάχυ μέσα σε ένα χωράφι από στάρι, είμαστε κατηγορηματικά αντίθετοι σε αντιλήψεις που ισοπεδώνουν και δεν αναγνωρίζουν την ατομικότητα εξ ονόματι μιας ισοπεδωτικής ισότητας που προωθεί ολοκληρωτικές κοινοτιστικές αντιλήψεις. Και θέλει, ή οι περιγραφές της προσμοιάζουν ως πρότυπο τις κοινωνίες των μυρμηγκιών ή των μελισσών.

Με τη λέξη ισότητα, δεν εννοούμε την ισοπεδωτική ομοιομορφία, αλλά την ισότητα μέσα από τη διαφορά. Την ισότητα μέσα από την ποικιλομορφία. Την ισότητα όχι των όμοιων, αλλά των ανόμοιων («είμαστε ίσοι γιατί διαφέρουμε»), έτσι όπως υπάρχει και εξελίσσεται μέσα από τη ποικιλότητα της φύσης και την πολυπλοκότητα της κοινωνικής ζωής των ανθρώπων. Στην νέα κοινωνία χρειάζεται να υπάρξει μια επανεκτίμηση των κοινωνικών συνθηκών για όσο το δυνατόν μεγαλύτερη ισορροπία μεταξύ του ατόμου-«ιδιώτη» και του «συνόλου» –κοινωνίας, ούτως ώστε ούτε το άτομο να καταδυναστεύει και να εκμεταλλεύεται το σύνολο, ούτε το σύνολο να καταπιέζει και να συνθλίβει το άτομο.

4. Η αναρχία αντιλαμβάνεται τον άνθρωπο μέσα από τον δυσπρόστατο χαρακτήρα του από τη μια, ο ατομικός-ιδιωτικός και από την άλλη, ο συλλογικός-δημόσιος που πρέπει να εκπληρώνονται και οι δύο και ο ένας να μην ζει εις βάρος του άλλου. Δεν μπορεί να υπάρχει ατομικότητα χωρίς κοινωνικότητα και κοινωνικότητα χωρίς ατομικότητα. Γιατί το να μιλάει κανείς για το άτομο ως διαχωρισμένο από τις κοινωνικές του ρίζες και τις κοινωνικές του περιπλοκές είναι τόσο κενό νοήματος, όσο το να μιλάει κανείς για μια ζωή χωρίς οξυγόνο, για μια κοινωνία άδεια από ανθρώπους άρα και θεσμούς. Ο εξανθρωπισμός του ανθρώπου πραγματοποιείται μέσω των σχέσεων του με τους άλλους ανθρώπους δηλαδή μέσω της κοινωνίας, γι' αυτό ο «νόμος της κοινωνικής αλλαγής είναι ο καλύτερος ανθρώπινος νόμος». Μ. Μπακούνιν

Ατομικότητα και κοινωνικότητα

{... } Ανάμεσα στις πολιτικές θεωρίες, ο αναρχισμός συγκαταλέγεται μεταξύ εκείνων που επεξεργάστηκαν, με τη μεγαλύτερη πληρότητα και αυθεντικότητα, ένα πρόταγμα κοινωνικής μεταβολής προς την κατεύθυνση του κοινοτισμού. Η πιο χαρακτηριστική πλευρά του ελευθεριακού κοινοτισμού πηγάζει από το γεγονός ότι ο αναρχισμός στοχεύει στη δημιουργία μιας κοινωνίας, στην οποία συνυπάρχουν ταυτοχρόνως και η ατομική ελευθερία και η κοινωνική ισότητα, και γι' αυτό προτείνει φιλόδοξα τη διαμόρφωση μιας κοινωνικής οργάνωσης, όπου, για να

χρησιμοποιήσουμε τη διάσημη έκφραση του Μπένζαμιν Κονσταν, η ελευθερία των αρχαίων και η ελευθερία των μοντέρνων μπορούν να συνυπάρχουν, δίνοντας τόπο σε μία κοινωνική ισορροπία που δεν έχει ανάγκη καμιά θεσμική μορφή καταναγκασμού.

Από αυτήν την άποψη, φαίνεται ιδιαίτερος ελκυστική η έκφραση που επινοήθηκε, εδώ και μερικά χρόνια, από τον Alain Ritter. Αυτός χρησιμοποίησε, προκειμένου να προσδιορίσει τον κεντρικό αξιολογικό πυρήνα του αναρχισμού, την παράδοξη έκφραση «ατομικιστικός κοινοτισμός». «Ο ανθρωπολογικός τύπος που προτείνεται ως επιθυμητός από τον αναρχισμό», έχει γράψει σε ένα άλλο κείμενο ο Amedeo Bertolo , «δεν βρίσκεται εξ ολοκλήρου ούτε στο κοινωνικό ούτε στο άτομο, αλλά σε μία συνεχή και ανεπίλυτη ένταση ανάμεσά τους. Εάν κυριαρχεί το κοινωνικό, ακόμα και υπό δημοκρατική μορφή, υπάρχει τυραννία. Εάν κυριαρχεί το άτομο, υπάρχει αποσύνθεση και απώλεια του νοήματος. Η αναρχία είναι ζηλότυπα ατομικιστική, αλλά και γενναιόδωρα κοινοτική. Και έχει πλήρη συνείδηση ότι το άτομο που είναι ανεπανάληπτο είναι αναπόφευκτα και κοινωνικό προϊόν και κοινωνικό υποκείμενο».

Ο αναρχισμός, προτείνοντας τη σαφή πραγμάτωση της αναρχίας, στοχεύοντας δηλαδή στη δημιουργία μιας ελευθεριακής και εξισωτικής κοινωνίας, χωρίς εξουσία, ή όπως θα ήταν πιο σωστό να πούμε χωρίς κυριαρχία, στην οποία οι διαχωρισμένες διαστάσεις του πολιτικού και του οικονομικού ενσωματώνονται μέσα στη διάσταση του κοινωνικού, είναι, ούτως ειπείν, εκ φύσεως προδιατεθειμένος να συλλάβει αυτή την κοινωνία με όρους έντονα κοινοτικούς: προκειμένου σε μια τέτοια οργάνωση η κοινωνική ζωή να μη μεταμορφώνεται σε έναν πόλεμο όλων εναντίον όλων, είναι πράγματι απαραίτητο τα άτομα που συγκροτούν αυτή την κοινωνία να μετέχουν στις ίδιες αξίες, να δημιουργούν ισχυρούς δεσμούς αλληλεγγύης αναμεταξύ τους και να είναι πρωταγωνιστές στις διαδικασίες λήψης των αποφάσεων που ρυθμίζουν την κοινωνική ζωή. Εν ολίγοις, για να μπορεί να υπάρξει η αναρχία, είναι απαραίτητο τα άτομα, από τη στιγμή που θα απελευθερωθούν από τους καταναγκαστικούς μηχανισμούς, τους επιβεβλημένους από την κυριαρχία, να δημιουργήσουν μια αλληλέγγυα κοινότητα και να αναπτύξουν την ατομικότητά τους μέσα από μια κοινοτική κατεύθυνση {...} Λάρυ Τιφτ – Ντένις Σάλιβαν

Τελειώνοντας παραθέτω μερικά χορεία από την διακήρυξη της CNT στο συνέδριο της Σαραγόσα την 1η Μάη 1936

{...} Για να θέσουμε τον ακρογωνιαίο λίθο του οικοδομήματος της δράσης μας πρέπει να προχωρήσουμε έχοντας επίγνωση της αρμονίας που υπάρχει ανάμεσα στα δύο επίπεδα, το ατομικό και το συλλογικό, δίνοντας όλα τα περιθώρια παράλληλης και ανεμπόδιστης ανάπτυξης και στα δύο {...}

{...} Αποδεχόμαστε προς χάριν της αρμονικής σύνθεσης, την αναγνωρισμένη σημασία του ατομικού. Με αυτή την έννοια “τοποθετούμε” την ελευθερία πάνω από κάθε επιβαλλόμενη πειθαρχία. Πρέπει να δημιουργήσουμε τους κατάλληλους θεσμούς, αυτούς που είναι αναγκαίοι από τη ζωή, στρέφοντας προς τα εκεί τις σχέσεις μας. Και αυτό μέσα από την κοινωνικοποίηση του κοινωνικού πλούτου, την κατάκτηση των μέσων παραγωγής, δίνοντας την δυνατότητα σε όλους να έχουν το δικαίωμα να πράττουν όπως οι φυσικοί νόμοι ορίζουν επιτακτικά για την επιβίωση, από όπου και ξεπηδά η αναρχική αρχή της ελεύθερης συμφωνίας για να υπάρξει μέσα στους ανθρώπους η διατήρηση, η συνέχεια της συμφωνίας αυτής {...}

{...} Οι Ελευθεριακές Κομμούνες και η λειτουργία τους

Βάθρο της πολιτικής μας έκφρασης είναι οι παρακάτω τρεις έννοιες :

α) Το άτομο, β) η κομμούνα, γ) η ομοσπονδία.

Μέσα στο πλαίσιο των δραστηριοτήτων που θα δομούνται από το ένα άκρο της χερσονήσου ως το άλλο η διεύθυνση θα είναι καθολικού τύπου με κοινωνικό χαρακτήρα.

Η βάση αυτής της διεύθυνσης θα είναι ασφαλώς η κομμούνα. Αυτές οι κομμούνες θα είναι αυτόνομες και ομοσπονδιακές, εθνικά και τοπικά, για τη σύνδεση ανάμεσα στα γενικά αντικειμενικά χαρακτηριστικά τους.

Το δικαίωμα της αυτονομίας, δεν θα αποκλείει τα καθήκοντα που απορρέουν από τη συλλογική συμβίωση, όταν θα υπάρχουν εκτιμήσεις που θα γίνονται αποδεκτές στα γενικά τους σημεία. Με αυτό τον τρόπο και η κομμούνα των καταναλωτών – εθελοντική στη βάση της και χωρίς περιορισμό – θα αναγκαστεί να σεβαστεί εκείνα ακριβώς τα γενικά σημεία αναφοράς, που αργότερα θα συμφωνούνται από το σύνολο με το διάλογο.

Αντίθετα, άλλες κομμούνες που ακολουθούν άλλο τρόπο συμβίωσης, χωρίς να έχουν ιδιαίτερες σχέσεις με την παραγωγή, όπως αυτές των φυσιολατρών ή των γυμνιστών θα απολαμβάνουν και αυτές το δικαίωμα της αυτοδιαχείρισης (αποδεχόμενες μερικούς γενικούς συμβιβασμούς).

Επειδή αυτού του τύπου οι κομμούνες δεν μπορούν μόνες τους να ικανοποιήσουν τις ανάγκες τους θα εκλέγουν αντιπροσώπους που θα παρευρίσκονται στα συνέδρια της Ιβηρικής Συνομοσπονδίας Ελευθεριακών Αυτόνομων Κοινοτήτων (κομμούνων) και θα μπορούν να κλείνουν συμφωνίες οικονομικού χαρακτήρα με τις υπόλοιπες κομμούνες αγροτικές ή εργοστασιακές. {...}

{...} Οι παραγωγοί στην Ελευθεριακή Κομμουνιστική κοινωνία δε θα διαχωρίζονται σε χειρώνακτες και σε πνεύματος, γιατί οι μεν θα γίνονται ότι είναι και οι δε' θα είναι ελεύθερη η πρόσβαση στην επιστήμη και την τέχνη, γιατί ο χρόνος απασχόλησης με αυτές θα ανήκει στο άτομο και όχι στην κοινωνία, που θα είναι χειραφετημένο να κανονίζει και την άλλη του δραστηριότητα ως παραγωγού. Υπάρχουν πνευματικές ανάγκες παράλληλα με τις υλικές που σε μια κοινωνία που τις ικανοποιεί και επιτρέπει τη χειραφέτηση του ατόμου, εκδηλώνονται εντονότερες. Όπως η εξέλιξη είναι μια συνεχής γραμμή, αν και όχι πάντα ευθεία, πρέπει πάντα να παίρνει πρωτοβουλίες που κάνουν τη ζωή του ευκολότερη και μπορεί να συντηρήσει τους γονείς του, τους δικούς του και τον εαυτό του.

Οι ασχολίες με τη συντήρηση, τη δημιουργία (λογοτεχνία, επιστήμη κ.ά.) την έκφραση σε μια κοινωνία που βασίζεται πάνω στην ελεύθερη έκφραση των ανθρώπινων εκδηλώσεων της ζωής, δε μπορούν να πνίγονται προς χάρη καμιάς υλικής σκοπιμότητας, δεν πρόκειται να τις χτυπήσει όπως γίνεται τώρα, αν όχι αντίθετα θα τις ενισχύσει και θα τις καλλιεργήσει πάνω στο σκεπτικό ότι ο άνθρωπος δε ζει μόνο με ψωμί και σιχαίνεται την ανθρωπότητα που ζει μόνο μ' αυτό. Δεν είναι λογικό να πιστεύουμε ότι στην δική μας κοινωνία οι άνθρωποι θα διακατέχονται από επιθυμίες επεκτατισμού.

Οι αυτόνομες ελευθεριακές κομμούνες θα ορίζουν μέρες γενικής αναψυχής, που θα αποφασίζουν οι συνελεύσεις, επίσης θα καθορίζουν συμβολικές ημερομηνίες για τη φύση και την ιστορία. Επίσης θα διαθέτουν καθημερινά ώρες για θέατρο, σινεμά ή άλλες πολιτιστικές εκδηλώσεις που θα προσφέρουν διασκέδαση και ψυχαγωγία στο λαό {... }

Η αξιακή μας άρνηση

Μια κοινωνία όπου κυριαρχείται από αλλοτριωμένες κοινωνικές - ταξικές σχέσεις που επιβάλλει η εκάστοτε πολιτική-οικονομική ελίτ μέσω του κράτους (δηλαδή της «νομιμοποιημένης» δομικής βίας), μεταξύ εκμεταλλευτή και εκμεταλλεόμενου, διευθυντή και διευθυνόμενου, κυβερνήτη και κυβερνώμενου δεν θα είναι ποτέ αληθινά δίκαιη, ούτε θα είμαστε πραγματικά ελεύθεροι. Μια κοινωνία διχαστικά πολωμένη μεταξύ φτώχειας και πλούτου, μεταξύ αυτών που δίνουν εντολές και αυτών που εκτελούν δεν θα είναι ποτέ οικολογικά ισορροπημένη, γιατί η κυριαρχία απέναντι στην φύση έχει τις ρίζες της στην κυριαρχία ανθρώπου από άνθρωπο. Η οικολογική ισορροπία προϋποθέτει την κοινωνική αρμονία. Γ.Μ

«...Η ελευθερία χωρίς σοσιαλισμό είναι προνόμιο και αδικία και ο σοσιαλισμός χωρίς ελευθερία είναι υποδούλωση και βαρβαρότητα...». «...Είμαστε επίσης εχθροί της πατριαρχικής και νομικής εξουσίας των συζύγων πάνω στις γυναίκες, των γονέων πάνω στα παιδιά και αυτό επειδή η ιστορία μας διδάσκει ότι ο δεσποτισμός στην οικογένεια είναι το σπέρμα του πολιτικού δεσποτισμού στο κράτος...», Μιχαήλ Μπακούνιν 1875

«... Ο αναρχισμός, επιπλήττει τον φιλελευθερισμό ως ένα μερικό δόγμα της ελευθερίας και τον σοσιαλισμό ως ένα μερικό δόγμα της ισότητας. Η μερικότητα συνίσταται στο ότι αυτά τα δύο δόγματα προτίθενται να πραγματώσουν τις αρχές τους μέσω της προσωρινής εξάρτησης των δύο αξιών, με την έννοια ότι πρώτα πραγματώνεται η μία και μετά η άλλη, ενώ ο αναρχισμός θεωρεί ότι μόνο στην ταυτόχρονη πραγμάτωση τους έγκειται η επιτυχία τους...» Νίκο Μπέρτι 1994

Σημείωση:

Όλα τα χωρία αυτού του κειμένου μπήκαν για να καταδείξουν την σημασία που δίνει ο αναρχισμός, τόσο στο ατομικό όσο και στο συλλογικό, τόσο στα ζητήματα των βασικών αναγκών του ανθρώπου, όσο και στα ζητήματα της ελευθερίας.

Επειδή αναπτύσσεται μια συζήτηση στο εσωτερικό του αναρχικού χώρου τον τελευταίο καιρό για το πρόταγμα του (κάτι που γίνεται σε διασυλλογικό επίπεδο πρώτη φορά) υπάρχει ο κίνδυνος να απαντήσουμε στο ατομικισμό και στον μηδενισμό με προταγματικές αντιλήψεις κοινωνιστικού περιεχομένου έξω από το αναρχικό αξιακό.

Όπως υπάρχει ο κίνδυνος ξεπεράσματος του αφορμαλισμού, να φετιχοποιήσουμε την οργάνωση και να προτείνουμε οργανωτικά σχήματα εργαλειακά δύσκαμπτα και στο τέλος ή γραφειοκρατικά ή «σφραγίδες». Το ζήτημα της οργάνωσης για εμάς δεν είναι ένα ζήτημα εφάπαξ και, προπάντων,

δεν είναι στατικό . Η οργάνωση κτίζεται λιθαράκι – λιθαράκι, είναι ένα οργανικό δυναμικό φαινόμενο που εμπειρεύει πρωτίστως το στοιχείο της συνεχούς βελτίωσης, τόσο τη μορφή, όσο και στο περιεχόμενο.

Μέσα και σκοποί

1508940

από **G** Ιαν. 2, 2014, 1:31 μμ., <http://eleftheriakos.gr/mesa-kai-skopoi>

“Καμιά επανάσταση δε μπορεί να γίνει μέσο απελευθέρωσης για τον άνθρωπο, αν τα μέσα που χρησιμοποιούνται για να την προωθήσουν δεν είναι ταυτόσημα στο πνεύμα και στην προοπτική με τους σκοπούς που θέλουν να επιτύχουν. Η επανάσταση... είναι πρώτα και πάνω απ' όλα τ' άλλα η επανεκτίμηση και ο φορέας νέων αξιών. Είναι ο μεγάλος δάσκαλος της νέας ηθικής, που εμπνέει τους ανθρώπους μ' ένα καινούργιο νόημα για τη ζωή και τις εκδηλώσεις της, ενώ στις κοινωνικές σχέσεις, είναι ο διανοητικός και πνευματικός αναπλάστης”. Έμμα Γκόλντμαν

1. «Ο σκοπός αγιάζει τα μέσα » μια σύντομη ιστοριογραφική προσέγγιση.

Ιησουιτισμός

Οι Ιησουίτες θεωρούνται πολύ αυστηρό θρησκευτικό τάγμα τα μέλη του οποίου ορκίζονται πενία, αγνότητα και υπακοή με έμβλημα την φράση "Ad Majorem Dei Gloriam», δηλαδή « Για τη Μεγαλύτερη Δόξα του Θεού». Το τάγμα ιδρύθηκε από τον ισπανό υπόπτη Ιγνάτιο Λογιόλα το 1539 και τον επόμενο χρόνο έλαβε την παπική έγκριση. Σχεδόν εξαρχής απέκτησε τεράστια επιρροή, καθώς τα μέλη του επενέβαιναν σημαντικά στην ευρωπαϊκή πολιτική. Οι Ιησουίτες είχαν εμπλακεί σε αρκετές συνομωσίες.

Οι Ιησουίτες κήρυτταν με φανατισμό πως "ο σκοπός αγιάζει τα μέσα" και γι αυτό το τάγμα πρωτοστάτησε στην Ιερά Εξέταση σε μια μαύρη περίοδο στην ιστορία της Εκκλησίας - η οποία συστάθηκε το 1480, δηλαδή 60 χρόνια πριν από το Τάγμα του Ιησού λάβει την παπική βούλα. Η Ιερά Εξέταση αρχικά ήταν πόνημα του Δομινικανού Τάγματος, αλλά αργότερα οι Ιησουίτες την υποστήριζαν με μεγάλο ζήλο.

Η οργάνωση προσπαθούσε να εξυγιάνει την Καθολική Εκκλησία από τις αιρέσεις και να τιμωρήσει τις παρεκκλίσεις από την πίστη προχωρώντας σε πραγματικό κυνήγι ανθρώπων. Οι αθώοι όσων έφταναν να περάσουν από Ιερά Εξέταση ήταν από σπάνιες ως μηδαμινές, καθώς υπό την πίεση φρικτών βασανιστηρίων, σωματικών και ψυχολογικών, οι «αιρετικοί» σχεδόν πάντα ομολογούσαν όποιο θρησκευτικό έγκλημα και αν τους είχαν προσάψει, μόνο και μόνο για να λυτρωθούν μια ώρα αρχύτερα ψυχή τε και σώματι στην πυρά. Οι Ιησουίτες κήρυτταν πως "ο σκοπός αγιάζει τα μέσα" και στην διάδοση με κάθε μέσο και με τη βία του χριστιανισμού στις αποικίες του νέο ανακαλυφθέντα κόσμου από τους ευρωπαίους ενάντια στις θρησκευτικές αντιλήψεις των ιθαγενών λαών. Ισχυρίζονταν ότι αφού ο σκοπός είναι να διαδώσουμε σε όλον το κόσμο τον αληθινό θεό και το μήνυμα του, και αφού ο σκοπός είναι ιερός όλα τα πρόσφορα μέσα είναι και αυτά ιερά και άγια.

Μακιαβελισμός

Νικολο Μακιαβέλι (1469 - 1527) ο Μακιαβέλι χρησιμοποίησε πρώτος το δόγμα "ο σκοπός αγιάζει τα μέσα" και είναι από τους πρώτους που εντάσσει τον αμοραλισμό στην πολιτική σκέψη μέσα από την πραγματεία του ο «Ηγεμόνας» .

Για το αν η ζωή η ίδια, ιδίως η κοινωνική, είναι σκληρή και ανήθικη, δεν μπορεί, ασφαλώς, να κατηγορηθεί μόνο ο Μακιαβέλι. Αντιθέτως, ο ίδιος επιμένει πως είναι αναγκαίο ο ηγέτης και να είναι και να παραμένει ενάρετος. Ισχυρίστηκε όμως, ότι ο ηγεμόνας αν δεν έχει τη δυνατότητα να απομακρύνεται περιστασιακά από τις αρετές δεν θα παραμείνει για πολύ ηγέτης και τη θέση του θα καταλάβει ένας άλλος, ενδεχομένως καθόλου ενάρετος, για αυτό του συνιστά να μάθει να γίνεται άμα χρειασθεί και λέων και αλεπού.

Κι αυτό, επειδή στόχος του ηγεμόνα δεν είναι να σώσει την ψυχή του, αλλά το κράτος του και την ευημερία των υπηκόων του. Ο Μακιαβέλι θεωρεί πως το να συνδέεις πολιτική και ηθική, αποτελεί είτε ανικανότητα, είτε υποκρισία. Καταγράφει για τον ηγέτη, μια δική του, ξεχωριστή από των πολλών ανθρώπων, ηθική , ενάντια στις επιταγές του Ουμανισμού της εποχής του. ο Μακιαβέλι είχε αντίρρηση για την εκδοχή του μοραλιστή ηγεμόνα, αφού ενστερνίστηκε με πάθος στον «Ηγεμόνα», του ότι «ο σκοπός αγιάζει τα μέσα» .

Έκτοτε όλα τα πολιτικά ρεύματα που αποσκοπούν στην κυριαρχία ενστερνίστηκαν αυτό το δόγμα από τους Ιακωβίνους μέχρι τους μπολσεβίκους, τους φασίστες και τους θρησκευτικούς φονταμενταλιστές και πολλά εγκλήματα κατά της ανθρωπότητας πήγασαν από μια αντίληψη που ιεροποιούσε τον σκοπό και κατά αντανάκλαση και τα μέσα.

Νετσαγεφισμός

Αυτός όμως που εισήγαγε το δόγμα αυτό στους επαναστατικούς προλεταριακούς κύκλους είναι ο Νετσάγιεφ . Την άνοιξη του 1869, ο Νετσάγιεφ γράφει την «Κατήχηση του Επαναστάτη» {1}, ένα πρόγραμμα για την «αμείλικτη καταστροφή» του κράτους και της κοινωνίας. Η θεμελιώδης αρχή της μπροσούρας είναι η ρήση «ο σκοπός αγιάζει τα μέσα», που θα αποτελέσει τον ακρογωνιαίο λίθο της επαναστατικής σταδιοδρομίας του Νετσάγιεφ, ο οποίος πιστεύει πως ο επαναστάτης πρέπει να έχει «στα έσχατα βάθη της ύπαρξής του» την εξέγερση, να είναι «αμείλικτος εχθρός αυτού του κόσμου» και να χρησιμοποιήσει οποιοδήποτε μέσο του δοθεί για να τα καταφέρει, συμπεριλαμβανομένης φυσικά και της βίας.

Την ίδια χρονιά, ο Νετσάγιεφ επιστρέφει στη Ρωσία και τη Μόσχα αποφασισμένος να ξεκινήσει την επανάσταση τον επόμενο χρόνο και ιδρύει την οργάνωση «Λαϊκή Εκδίκηση» με τα χρήματα που έχει μαζέψει στη Γενεύη. Μιλάει παθιασμένα για τον σκοπό του και στρατολογεί μέλη για την οργάνωση, στα οποία επιβάλλει την απόλυτη υποταγή στις αρχές της «Κατήχησης» και στον αρχηγό, δηλαδή τον ίδιο.

Οι μηδενιστικές του πρακτικές θα ξεφύγουν από τον έλεγχο, όταν ο Ιβάν Ιβάνοφ, φοιτητής και μέλος της «Λαϊκής Εκδίκησης», θα αντιδράσει στον αυταρχισμό του Νετσάγιεφ, με τον δεύτερο να τον κατηγορεί ως προδότη και να τον εκτελεί βάνουσα με τη βοήθεια των υπόλοιπων μελών στις 21 Νοεμβρίου του 1869. Συγκεκριμένα, ο Ιβάνοφ ξυλοκοπείται, στραγγαλίζεται, πυροβολείται και το πτώμα του πετιέται σε μια παγωμένη λίμνη της Μόσχας. Από το περιστατικό αυτό θα εμπνευστεί

και το πολιτικό μυθιστόρημα του ο Ντοστογιέφσκι «Οι Δαιμονισμένοι», το οποίο εκδίδεται τρία χρόνια αργότερα και αναφέρεται στο Νετσάγιεφ μέσα από τον πρωταγωνιστή, Πιότρ Βερχοβένσκι.

Η σκέψη του Νετσάγιεφ παραμένει ζωντανή μέχρι και τις μέρες μας και ο «νετσαγεφισμός» θα εκφραστεί μέσα από πολλές ιστορικές συγκυρίες. Είναι ιστορικά εξακριβωμένο πως οι Λένιν και Στάλιν ουσιαστικά άσκησαν την εξουσία τους μέσα σε αυτά τα πλαίσια, ακόμα και οι Μαύροι Πάνθηρες επανεξέδωσαν την «Κατήχηση του Επαναστάτη» το 1969, εκατό χρόνια μετά την πρώτη δημοσίευση της μπροσούρας, και οι Ερυθρές Ταξιαρχίες που ξεκίνησαν τη δράση τους τον ίδιο χρόνο, επηρεάστηκαν έντονα από το έργο του Σεργκέι Νετσάγιεφ.

2. Οι αστοί υποστηρίζουν ότι η ηθική είναι μια αυτόνομη κατάσταση και ότι αφορά ως επί το πλείστον τις ιδιωτικές σχέσεις των ανθρώπων και όχι την πολιτική και οικονομική ζωή, συνεπείς προς τον μακιαβελισμό υποστηρίζουν την άποψη του ότι είναι «νόμιμο είναι και ηθικό» χωρίς φυσικά να μας λένε από πού εκπηγάξει αυτό το δίκαιο και οι νόμοι και ποιους ωφελεί. Ο σύγχρονος καπιταλισμός{2} έχει σαν αξιακή προμετωπίδα και σκοπό την ελεύθερη αγορά, το επιχειρείν, τον ανταγωνισμό και το ατομικό κέρδος μπροστά σε αυτές της ελευθερίες η υπόλοιπες είναι μη πραγματικές είναι τυπικές και μερικές. Οι κοινωνική ζούγκλα, ο πόλεμος όλων εναντίων όλων{3} είναι το μέσο προς τον επιδιωκόμενο σκοπό που είναι η κερδοφορία και η κυριαρχία. Ο σύγχρονος καπιταλισμός είναι φανατικά αμοραλιστής και αυτόν τον αμοραλισμό τον επιβάλλει σε όλες τις εκφρασεις της κοινωνικής ζωής, τα σκάνδαλα και η σκανδαλολογία είναι το καλλυντικό της ευπρέπειας του γιατί δεν υπάρχει μεγαλύτερο σκάνδαλο από την εκμετάλλευση ανθρώπου από άνθρωπο.

Μόνο οι αναρχικοί και κύρια το ρεύμα που αναφέρετε στην κοινωνική αναρχία όχι μόνο αποστασιοποιήθηκε από αυτό το δόγμα αλλά άσκησε και έντονη κριτική σε όλες της πολιτικές που εκπορεύονταν από αυτό, τόσο για την προπαγάνδα μέσα από την δράση (έμπρακτη προπαγάνδα) όσο και στην αντίληψη των μαρξιστών που έλεγαν ότι η δικτατορία του προλεταριάτου το προσωρινό εργατικό κράτος είναι το μέσω για να φτάσουμε στον επιδιωκόμενο σκοπό, τον κομμουνισμό.

Ο αναρχισμός εκτός από ένα πολιτικό ρεύμα είναι και ένα ρεύμα ηθικής {4} μόνο που αντιλαμβάνεται αυτή την ηθική όχι σαν αυτόφωτη αλλά σαν ετερόφωτη (σαν την σελήνη που φωτίζεται από τον ήλιο), με αυτό θέλουμε να πούμε ότι η ηθική μας εκπηγάξει από τον αξιακό μας κόσμο και όχι το αντίθετο, φερ' ειπείν η κατάργηση της εκμετάλλευσης από άνθρωπο σε άνθρωπο δεν είναι μόνο ένα πολιτικό αξιακό αίτημα αλλά εμπεριέχει και το στοιχείο της ηθικής.

Ο σύντροφος Νίκο Μπέρτι γράφει σχετικά:

«...Ο αναρχισμός, σαν μια επαναστατική κριτική του υπάρχοντος συστήματος, είναι το ριζοσπαστικό αποτέλεσμα της κοινωνικής πορείας για εξέλιξη. Ταυτόχρονα, αποτελεί μια επαναστατική απάντηση στην αποσύνθεση των εννοιών που δημιουργεί αυτή η εξέλιξη. Αυτή η απάντηση είναι σαφής όταν προτείνει μια ελευθεριακή κοινωνία σαν τη μοναδική λύση, που είναι ικανή να δώσει ουσιαστικό περιεχόμενο στην ανθρώπινη κοινωνία. Σαν τελικό σημείο της λογικής της κοινωνικής εξέλιξης, ο αναρχισμός περιέχει τα στοιχεία της φιλελεύθερης παράδοσης του διαφωτισμού, ενώ σαν απάντηση στη λογική που θέλει να εξαφανίσει την εκμετάλλευση ανθρώπου

από άνθρωπο, έχει γνήσια σοσιαλιστική καταγωγή. Αυτό εξηγεί τη μοναδικότητα του αναρχικού κινήματος, και τους ιδιαίτερους ουσιαστικούς δεσμούς του με τα πλατύτερα σοσιαλιστικά και εργατικά κινήματα...

Απ' όλα αυτά, είναι δυνατό να στηρίξουμε μια υπόθεση για τη φύση του αναρχικού κινήματος, το οποίο μπορεί να οριστεί ως εξής: είναι ένα ηθικό κίνημα που δρα με μια πολιτιστική κατεύθυνση, μέσα στην κοινωνία. Αυτή η διχοτόμηση-αντίθεση, ανάμεσα στο ηθικά ακράδαντο ιδανικό του αναρχισμού που το κάνει εντελώς διαφορετικό από κάθε άλλο πολιτικό κίνημα, και στις πιεστικές πολιτικές απαιτήσεις να ανταποκριθεί στην πραγματικότητα, έχει σημαδέψει ολόκληρη την ιστορία του κινήματος...

Ο αναρχισμός, έχει αποδείξει ότι η ελευθερία δεν μπορεί να έρθει μέσα από τους δρόμους που προτείνουν ο σοσιαλισμός και ο φιλελευθερισμός. Έτσι, μετά από 100 χρόνια ο αναρχισμός παραμένει η μονή εναλλακτική πρόταση για εκείνους που πραγματικά επιθυμούν την ελευθερία και την ισότητα, γενικευμένες στο μεγαλύτερο δυνατό βαθμό...

Ο αναρχισμός, επιπλήττει τον φιλελευθερισμό ως ένα μερικό δόγμα της ελευθερίας και τον σοσιαλισμό ως ένα μερικό δόγμα της ισότητας. Η μερικότητα συνίσταται στο ότι αυτά τα δύο δόγματα προτίθενται να πραγματώσουν τις αρχές τους μέσω της προσωρινής εξάρτησης των δύο αξιών, με την έννοια ότι πρώτα πραγματώνεται η μία και μετά η άλλη, ενώ ο αναρχισμός θεωρεί ότι μόνο στην ταυτόχρονη πραγμάτωση τους έγκειται η επιτυχία τους...»

3. Οι αναρχικοί συνεπείς με την άποψη που εξέφρασε το προλεταριάτο στην Πρώτη Διεθνή ότι «η απελευθέρωση της εργατικής τάξης είναι έργο της ίδιας», πάλεψαν οποιαδήποτε αντίληψη του απελευθερωτή της τάξης και κατέδειξαν μέσα από θέσεις ότι όποιος επιδιώκει να ανυψωθεί πάνω από την τάξη και να το παίζει απελευθερωτής δεν θα κάνει τίποτε περισσότερο από το να δημιουργήσει νέα πιο δυσβάστακτα δεσμά με την έννοια ότι αυτός θα ορίσει τι είναι ελευθερία και τι δεν είναι, υπάρχει όμως και ένας άλλος λόγος το ίδιο σημαντικός που ισχυρίζεται ότι η ελευθερία δεν χαρίζεται αλλά κατακτάται και κερδίζεται, η ελευθερία που χαρίζεται είναι μισή ελευθερία. Το ότι επιβεβαιώθηκαν ιστορικά με έναν τραγικό τρόπο οι αναρχικοί μαζί με τους εργάτες της Πρώτης Διεθνούς αναδείχτηκε από την τροπή που πήρε ο σοσιαλισμός σε διεθνές επίπεδο.

Ο αναρχισμός θεωρεί ως μία από τις πρώτιστες αρχές του τη θέση βάσει της οποίας μόνον ελευθεριακά μέσα {5} μπορούν να χρησιμοποιηθούν (και όχι απλώς «θα έπρεπε να χρησιμοποιηθούν»), για να οικοδομηθεί με επιτυχία μια ελευθεριακή κομμουνιστική κοινωνία. Αυτή είναι και η σημασία της άποψης του Μπακούνιν (η οποία θεωρήθηκε σαν ένας παραλογισμός από μερικούς αντιπάλους του), όταν υποστήριζε ότι «η ελευθερία μπορεί να δημιουργηθεί μόνον από την ελευθερία». Αντιτίθεται στο ιακωβίνικο δόγμα ότι «όποιος δεν μπορεί να ζήσει ελεύθερος θα αναγκαστεί να ζήσει» δεν πιστεύει σε ένα ιερό σκοπό και μια ιδέα όχι μόνο γιατί αυτή η πίστη εργαλειοποιεί τους ανθρώπους αλλά όπως έλεγε και ο σύντροφος Λαντάουερ «Ο σοσιαλισμός κάθε εποχή είναι και εφικτός και ανέφικτος.

Είναι εφικτός όταν υπάρχουν οι κατάλληλοι άνθρωποι που να τον θέλουν και να τον πραγματοποιήσουν, και ανέφικτος όταν οι άνθρωποι είτε δεν τον θέλουν ή απλώς φαντάζονται ότι

τον θέλουν, δεν είναι όμως ικανοί να τον πραγματοποιήσουν». Επομένως κανένας ιερός σκοπός δεν καθαγιάζει τα μέσα γιατί πέραν από την ηθικότητα αντιλαμβανόμαστε μακριά από κάθε ντετερμινισμό ότι κάθε ανθρώπινη ιδέα που αναφέρεται στη βελτίωση των κοινωνικών συνθηκών είναι πρωτίστως μία επιθυμία που στηρίζεται μόνο στην πιθανότητα. Δεν είναι ιστορικά επιβεβαιωμένο ότι οι καταπιεζόμενοι εκμεταλλεζόμενοι της σημερινής εποχής, θα ακολουθήσουν τον έναν ή τον άλλο δρόμο. Εκείνο, όμως, που μπορεί να ειπωθεί με βεβαιότητα είναι, ότι χωρίς πλατιές μαζικές ελευθεριακές, αντιεραρχικές, αντισυγκεντρωτικές οργανώσεις, χωρίς λαϊκά αντιθεσμικά όργανα, χωρίς συνοχή θεωρίας και πράξης δεν μπορεί να επιτευχθεί αυτός ο αγώνας. Η που θα είναι αγώνας απελευθερωτικός ή που δε θα είναι!

4. Επανερχόμενοι στο ζήτημα των μέσων και σκοπών ένας αναρχικός δεν μπορεί να βάλει βόμβα στο μετρό ή σε μια πλατεία που θα έχει σαν αποτέλεσμα να σκοτωθούν εκατοντάδες ανυποψίαστοι άνθρωποι, ένας αναρχικός δεν μπορεί να χρησιμοποιήσει βασανιστήρια για να αποσπάσει πληροφορίες από τον εχθρό, μια αναρχική/αναρχικός δεν μπορεί να συμμετέχει στον πλειστηριασμό ενός σπιτιού από κατάσχεση όπως και δεν μπορεί να είναι εργοδότες κλπ . Όπως λέει ο σύντροφος Στιούαρτ Κρίστι*

« Ένας αναρχικός δεν μπορεί να εγκληματεί ενάντια στην κοινωνία. Αυτό μπορεί να το ισχυρισθεί κανείς με δογματική βεβαιότητα διότι ένας άνθρωπος ένοχος για βιασμό, αντικοινωνικό φόνο, εκμετάλλευση, πάθος να κυβερνά, ή για άσκηση εξωτερικού καταναγκασμού πάνω σε άλλους ανθρώπους, αυτομάτως δεν μπορεί πλέον να είναι αναρχικός, όπως δεν μπορεί να είναι χορτοφάγος αυτός που τρώει χοιρινές μπριζόλες, ροστ-μπιφ ή κοκκινιστό αρνί. Το ζήτημα δεν είναι κατά πόσο ένα άτομο κατανοεί την τάδε ή την δείνα ιδεολογία, ή υποστηρίζει την τάδε ή την δείνα οργάνωση, αλλά κατά πόσο είναι αυτό που πρεσβεύει ότι είναι. Να προσθέσουμε ότι τα διαχωριστικά όρια μεταξύ εξουσιαστή και ελευθεριακού πουθενά δεν διακρίνονται καθαρότερα απ' ό,τι στο έγκλημα.

Ένας αναρχικός συχνότατα στιγματίζεται σαν εγκληματίας από το κράτος, ή μπορεί να αναμειχθεί σε δραστηριότητες που αντιστρατεύονται τα συμφέροντα του κράτους. Η αναρχική φιλοσοφία είναι από την φύση της εχθρός του κράτους. Ως εκ τούτου, είναι πολύ πιθανό ένας αναρχικός να αναμειχθεί σε παράνομες δραστηριότητες, ποτέ όμως σε αντικοινωνικές» .

Σχετικά

I. «... Δεν αρκεί όμως να επιθυμεί κανείς κάτι και να το θέλει πραγματικά, πρέπει να χρησιμοποιεί τα κατάλληλα μέσα για την πραγμάτωσή του. Και τα μέσα αυτά δεν είναι αυθαίρετα: απορρέουν υποχρεωτικά απ' τους σκοπούς στους οποίους αποβλέπουμε κι απ' τις συνθήκες στις οποίες αγωνιζόμαστε.

Γιατί αν αγνοήσουμε την επιλογή των κατάλληλων μέσων θα πραγματώσουμε άλλους σκοπούς, ίσως μάλιστα εντελώς αντίθετους απ' αυτούς στους οποίους αποβλέπουμε, και κάτι τέτοιο θα έχει ολοφάνερη και αναπόφευκτη συνέπεια των μέσων που επιλέξαμε. Όποιος ακολουθήσει λάθος δρόμο δεν θα πάει εκεί που θέλει αλλά εκεί που θα τον οδηγήσει ο δρόμος. Είναι λοιπόν, αναγκαίο να δηλώσουμε ποια είναι τα μέσα που, κατά τη γνώμη μας, οδηγούν στην πραγμάτωση των επιθυμούμενων σκοπών και τα οποία προτείνουμε να χρησιμοποιηθούν.

Το ιδανικό μας δεν ανήκει στην κατηγορία των ιδανικών που η πραγμάτωσή τους εξαρτάται από τα

μεμονωμένα άτομα. Το ζήτημα είναι ν' αλλάξουμε τον τρόπο ζωής μας και όλης της κοινωνίας: να συνδιαμορφώσουμε μεταξύ των ανθρώπων σχέσεις που θα βασίζονται στην αγάπη και την αλληλεγγύη να επιτύχουμε την πλήρη υλική, ηθική και πνευματική ανάπτυξη όχι μόνο των μεμονωμένων ατόμων, όχι των μελών μιας συγκεκριμένης τάξης ή ενός πολιτικού κόμματος, αλλά όλης της ανθρωπότητας. Αυτός ο κοινωνικός μετασχηματισμός δεν είναι κάτι που μπορεί να επιβληθεί με τη βία πρέπει να ξεπηδήσει απ' τη φωτισμένη συνείδηση καθενός από μας και να επιτευχθεί με την ελεύθερη συναίνεση όλων.

Το πρώτο μας καθήκον, επομένως, πρέπει να είναι το να πείσουμε τους ανθρώπους. Είναι εντελώς γελοίο και διαμετρικά αντίθετο με το σκοπό μας να επιδιώξουμε να επιβάλλουμε με τη βία την ελευθερία, την αγάπη ανάμεσα στους ανθρώπους και την πλήρη ανάπτυξη των ανθρώπινων ικανοτήτων. Πρέπει, λοιπόν, να βασιζόμαστε στην ελεύθερη θέληση των άλλων και το μόνο που μπορούμε να κάνουμε είναι να προκαλέσουμε την ανάπτυξη και την έκφραση αυτής της θέλησης.

Είναι, όμως, εξίσου γελοίο και αντίθετο με το σκοπό μας ότι όσοι δεν συμμερίζονται τις απόψεις μας έχουν το δικαίωμα να μας εμποδίζουν όσον αφορά την έκφραση της θέλησής μας –εφόσον βέβαια, δεν τους αρνούμαστε το δικαίωμα στην ίδια την ελευθερία που απολαμβάνουμε εμείς. Ελευθερία, επομένως, για όλους. Ελευθερία να προπαγανδίζουν στην πράξη τις ιδέες τους, χωρίς κανέναν περιορισμό πέρα απ' το πολύ φυσικό γεγονός ότι θα πρέπει να εξασφαλίζεται η ελευθερία για όλους.

Σ' όλα αυτά, όμως, αντιτίθενται –και μάλιστα με κτηνώδη βία - εκείνοι που επωφελούνται από τα υφιστάμενα προνόμια, εκείνοι που σήμερα κυριαρχούν κι επιβάλλουν το έλεγχό τους σ' όλη την κοινωνία. Αντίσταση λοιπόν! Και ώσπου να έρθει η ημέρα που θα καταστεί εφικτή η πραγμάτωση αυτών του σκοπών θα παλεύουμε με τη συνεχή προπαγάνδισή των ιδεών μας. Οργάνωση των λαϊκών δυνάμεων. Αδιάκοπος αγώνας, βίαιος ή μη βίαιος ανάλογα με τις συνθήκες, ενάντια στην κυβέρνηση και ενάντια στην τάξη των αφεντικών για να κατακτήσουμε όσο γίνεται περισσότερη ελευθερία και ευημερία για όλους...». Ερρίκο Μαλατέστα, 1923

II. «... Μια θεωρία της αναρχικής δράσης πρέπει να συμβαδίζει είτε μ' ένα ορθολογικό, είτε ένα ηθικό αίτημα, χωρίς αυτά τα δύο να έρχονται σε σύγκρουση μεταξύ τους. Έτσι θα μπορέσουμε ν' αποφύγουμε το πολύ πιθανό «παράδοξο των συνεπειών», ή, για να το πούμε αλλιώς, τα αθέλητα αποτελέσματα ηθελημένων ενεργειών. Κάτι τέτοιο είναι δυνατόν μέσα από την αναγκαία συμφωνία σκοπών και μέσων, με την έννοια ότι τα μεν πρέπει να εξαρτώνται από τους δε. Κατά συνέπεια, ο αγώνας για την ελευθερία και την ισότητα πρέπει να διεξάγεται με ελευθεριακά και εξισωτικά εργαλεία, γιατί διαφορετικά θα καταστούν μάταιοι, υλικά και ηθικά, οι ίδιοι οι σκοποί της δράσης, οδηγώντας σε αντίθετο αποτέλεσμα από το επιθυμητό.

Αν λάβουμε υπόψη ότι η ιστορία, μην έχοντας έμφυτους ηθικούς σκοπούς, υπακούει κυρίως στη λογική της δύναμης, προκύπτει σαφώς η αναγκαιότητα μιας δυναμικής δράσης. Το πρόβλημα της χρήσης της δύναμης είναι, σε τελική ανάλυση, πρόβλημα της χρήσης της βίας. Η αναγκαιότητα της την καθιστά υποχρεωτική για την αναρχική δράση, ταυτοχρόνως όμως την εξαναγκάζει να μην υπερβαίνει τα όρια της «νόμιμης» άμυνας, αφού οφείλει να σέβεται τα μεθοδολογικά κριτήρια της

συνάφειας μέσων και σκοπών. Ανοίγει έτσι μια σειρά αντιφατικών ζητημάτων, ευρισκομένων σε λανθάνουσα κατάσταση.

Πράγματι, αν η αναρχία σημαίνει αξιακά μη βία, μη κυριαρχία ανθρώπου σε άνθρωπο, πώς μπορεί να χρησιμοποιηθεί το μέσο της βίας, χωρίς ν' αρνούμαστε τη λογική της; Πού ξεκινά και πού τελειώνει η αναγκαιότητα της; Και ποιος έχει το δικαίωμα να τη χρησιμοποιεί; Η δύναμη και στη συγκεκριμένη περίπτωση η βία, δεν μπορεί να ξεπερνά τα όρια της αρνητικής της λειτουργίας, τα οποία προκύπτουν απ' το ότι συνιστά ένα εργαλείο του αναρχισμού και σαφώς όχι ένα συντακτικό στοιχείο της αναρχίας. Με αυτά τα δεδομένα, η επαναστατική βία πρέπει να γίνει κατανοητή μόνο ως μια σκληρή αναγκαιότητα, προκειμένου να αποφύγουμε, ακριβώς, το μέσο να γίνει σκοπός.

Η αναρχική δράση προβλέπει τη βία ως αναγκαιότητα για την απελευθέρωση από τη βία των κυβερνώντων και των αφεντικών, όχι όμως για την οικοδόμηση της αναρχίας. Για τον αναρχισμό η βία αποτελεί μέσο και δεν απορρίπτεται a priori αφού, αν η μη βία είναι μια συντακτική αξία της αναρχίας, αυτή, ωστόσο, δίνει προτεραιότητα σε μεγαλύτερες αξίες, όπως είναι η ελευθερία, η ισότητα και η ίδια η αξιοπρέπεια του ανθρώπου. Η αναγκαιότητα της βίας, ωστόσο, δικαιολογείται ως *extrema ratio*, σχεδόν σαν απρόθυμη αποδοχή της αδυναμίας να πράξουμε διαφορετικά. Αναμφίβολα, η βία γίνεται μια ηθική επιταγή όταν βρισκόμαστε σε μια κατάσταση όπου πρέπει να δράσουμε ενεργά προκειμένου να εμποδίσουμε την περαιτέρω διατήρηση της καταπίεσης...» Νίκο Μπέρτι, 1998

Προσθήκες στο βασικό κείμενο

1. Νετσάγιεφ και Μπακούνιν και την αυτοκριτική του Μπακούνιν δείτε εδώ:

[Σεργκέι Νετσάγιεφ και Νετσαγιεφισμός | κουλτούρα κ' επανάσταση](#)

Επίσης [Γένεση του Ολοκληρωτισμού](#)

2. Ο Καστοριάδης λέει σχετικά:

«...Αν ο καπιταλισμός μπόρεσε να λειτουργήσει και να αναπτυχθεί στο παρελθόν, αυτό έγινε επειδή κληρονόμησε μια σειρά ανθρωπολογικών τύπων τους οποίους δεν δημιούργησε ο ίδιος: αδιάφθορους δικαστές, ακέραιους δημόσιους υπαλλήλους ικανούς να υπηρετούν το κοινό καλό, εκπαιδευτικούς αφοσιωμένους στο καθήκον τους, εργάτες για τους οποίους η δουλειά ήταν –παρά τις σκληρές συνθήκες- πηγή αξιοπρέπειας και υπερηφάνειας κλπ. Αυτοί οι ανθρωπολογικοί τύποι δεν αναδύθηκαν από μόνοι τους, αλλά δημιουργήθηκαν σε προηγούμενες ιστορικές περιόδους με αναφορές σε αξίες που ήσαν τότε καθιερωμένες: την εντιμότητα, την ανιδιοτελή προσφορά προς το κοινωνικό σύνολο, τη μετάδοση της γνώσης, την εργασία που παράγει ωφέλιμο έργο κλπ.

Στις σύγχρονες κοινωνίες αυτές οι αξίες δεν έχουν πέραση, αφού το μόνο που μετράει πλέον είναι το ΧΡΗΜΑ. Οι ανθρωπολογικοί τύποι που ενσαρκώνουν την εντιμότητα, την ηθική ακεραιότητα, την ανιδιοτέλεια γίνονται σχεδόν αδιανόητοι στη σύγχρονη εποχή. Δεν υπάρχουν επομένως

καθιερωμένες αξίες ικανές να λειτουργήσουν ως φραγμός στη διάδοση της διαφθοράς. Ακόμη και ο ανθρωπολογικός τύπος που αποτέλεσε ιστορικό δημιούργημα του ίδιου του καπιταλισμού, ο τύπος του επιχειρηματία –που συνδύαζε την τεχνική επινοητικότητα, την ικανότητα να δημιουργεί αγορές- είναι και αυτός προς εξαφάνιση. Αντικαθίσταται από διευθυντικές γραφειοκρατίες και από κερδοσκόπους, που εγκαταλείπουν τις παραγωγικές δραστηριότητες για να στραφούν προς το ΧΡΗΜΑΤΙΣΤΗΡΙΑΚΟ ΚΕΡΔΟΣ. Το ίδιο το σύστημα καταστρέφει βαθμιαία όλους τους ανθρωπολογικούς τύπους που είναι αναγκαίοι για την ύπαρξη και λειτουργία του...»

3. Δεν υποστηρίζουμε την επαναφορά παλιών ξεχασμένων αξιών, αλλά σαν ένδειξη της καταστάσεις, δείτε επίσης την μελέτη του Κροπότκιν για τις πόλεις στην αναγέννηση στα βιβλία του «Αλληλοβοήθεια ένας παράγοντας της εξέλιξης» και «Η κατάκτηση του ψωμιού» που επηρέασαν πολλούς διανοητές και επηρεάζουν μέχρι σήμερα, αντίθετα λέω ότι ο νεοφιλελευθερισμός υποστηρίζεται, ότι έκτος από ιδεολογία ή οικονομική πολιτική είναι πρώτα απ' όλα και κυρίως, ένας τύπος κυβερνητικής ορθολογικότητας. Ο Φουκό, ορίζει την κυβερνητική ορθολογικότητα ως μια κανονιστική λογική που διέπει τη δραστηριότητα της διακυβέρνησης, με τη έννοια όχι μόνο της άμεσης αλλά και της έμμεσης καθοδήγησης των ανθρώπων, έτσι ώστε αυτοί να οδηγούνται και να συμπεριφέρονται με έναν ορισμένο τρόπο.

Η «ορθολογικότητα» αυτή δεν εφαρμόζεται με την άσκηση ενός άμεσου αλλά περισσότερο ενός έμμεσου (συγκαλυμμένου) καταναγκασμού, μιας καταπίεσης. Από αυτή την άποψη, η κριτική ενάντια στον νεοφιλελευθερισμό δεν θα 'πρεπε να περιορίζεται μόνο στο πεδίο της οικονομικής πολιτικής (ιδιωτικοποιήσεις, η απορρύθμιση εργασιακών σχέσεων) ούτε σε ένα ορισμένα σύνολο θεωρητικών ιδεών (Φρίντμαν, Χάγκελ) ούτε στους πολιτικούς που στράφηκαν σε αυτόν στα τέλη της δεκαετίας του 1970 (Ρέιγκαν, Θάτσερ κλπ). Η νεοφιλελεύθερη «ορθολογικότητα» έχει μιαν ευρύτερη εμβέλεια και μπορεί να προωθείται ακόμα και από κυβερνήσεις που αναφέρονται στην αριστερά. Αυτό που ορίζει τη νεοφιλελεύθερη ορθολογικότητα είναι το ότι οδηγεί τα υποκείμενα να δρουν με βάση το υπόδειγμα του ανταγωνισμού. Ο νεοφιλελευθερισμός οδηγεί τα άτομα να προσπαθούν να μεγιστοποιηθούν την ικανοποίηση των συμφερόντων τους, παραμερίζοντας κάθε ηθική αναστολή.

Στο ίδιο μόντο διαπλάθεται και το «νεοφιλελεύθερο υποκείμενο» με την παρόξυνση του ανταγωνισμού μεταξύ των ατόμων (πόλεμος όλων εναντίων όλων), με τις τεχνικές αξιολόγησης, με την ενθάρρυνση του ιδιωτικού δανεισμού, με την παρακίνηση να μετατραπούν τα υποκείμενα σε «ανθρώπινο κεφάλαιο», μέσω της καταναλωτικής ζήτησης. Το άτομο πλέον πρέπει να φροντίζει να συσσωρεύει, να επιδιώκει την επιτυχία, ενώ ταυτόχρονα είναι υπεύθυνο (και επομένως ένοχο), για την ενδεχόμενη αποτυχία του. Το νεοφιλελεύθερο υποκείμενο συγχέει την ελευθερία και την αυτονομία με τον ανταγωνισμό.

Επιχειρώντας να μεγιστοποιήσει με κάθε τίμημα την απόδοση του ατόμου σε όλα τα πεδία, ο νεοφιλελευθερισμός καταλήγει να αναγορεύει σε κανόνα την έλλειψη κάθε περιορισμού. Αυτή η έλλειψη περιορισμού συγκαλύπτει όμως το γεγονός ότι στην πραγματικότητα, υπάρχει ένα όριο στην επιθυμία και αυτό το όριο το καθορίζουν το κεφάλαιο και η επιχείρηση. Οι συντηρητικοί και οι θιασώτες του «εκσυγχρονισμού» βλέπουν στο νεοφιλελεύθερο υποκείμενο ένα ον

απελευθερωμένο από όλες τις αλυσίδες του. Αλλά η έλλειψη κάθε περιορισμού, που υπόσχεται ο νεοφιλελευθερισμός, δεν έχει καμιά σχέση με την πραγματική ελευθερία. Ο μηχανισμός της «απόδοσης - απόλαυσης», που καθιερώνει ο νεοφιλελευθερισμός, είναι ένα σύστημα που λειτουργεί σαν ψευδαίσθηση της ελευθερίας του ατόμου, γιατί παραμένει στην ουσία ένας τρόπος κοινωνικής χειραγώγησης και πειθάρχησης ... [Η ΑΣΤΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ ΩΣ ΚΑΘΕΣΤΩΣ ΔΙΑΡΚΟΥΣ ΑΠΕΙΛΗΣ](#)

4. Δείτε επίσης και το: [Οι αναρχικοί και η ηθική](#)

[Περί ηθικής \(Πιοτρ Κροπότκιν\)](#)

5. Για την έμπρακτη προπαγάνδα. (Μικρή Ιστοριογραφία)

Κύριος θεωρητικός του εξεγερσιακού αναρχισμού και υπερασπιστής της έμπρακτης προπαγάνδας ήταν ο Luigi Galleani (1861-1931) μετέπειτα ατομικιστής, ο Γκαλεάνι πίστευε ότι κάθε μεταρρυθμιστική κίνηση, των κοινωνικών και συνδικαλιστικών οργανώσεων συμπεριλαμβανόμενων, είναι μάταια και πως η «προπαγάνδα δια του παραδείγματος» – οι βίαιες δράσεις, όπως οι εκτελέσεις – είναι απαραίτητη για την αφύπνιση των λαϊκών τάξεων και την κοινωνική επανάσταση. Αυτή η πουριστική θέση περί καταλυτικής δράσης απορρίφθηκε από τους αναρχικούς των μαζών.

Από τη στιγμή που η επιχειρηματολογία αυτή θεωρεί πως οι αγώνες για άμεσες διεκδικήσεις είναι μάταιοι, η συμμετοχή στα σωματεία είναι πιθανή μόνο υπό την προϋπόθεση ότι αντιτίθεται κάθετα στην πραγματική τους δουλειά και πως οι επίσημες οργανώσεις, όπως αυτά, αποτελούν ανάχωμα στην ελευθερία, την πρωτοβουλία και την εξέγερση, δεν μένουν παρά ελάχιστα πεδία αναρχικής δραστηριότητας. Το ένα από αυτά είναι η θεωρητική προπαγάνδα υπέρ του αναρχισμού. Αλλά για πολλούς άλλους εμφανίστηκε ένα άλλο μονοπάτι: η εξεγερσιακή δράση, που είναι συχνά βίαιη και αναλαμβάνεται από αναρχικά άτομα και ομάδες και είναι γνωστή ως «προπαγάνδα δια του παραδείγματος», σε αντίθεση με την «προπαγάνδα δια του λόγου», δηλαδή τα κείμενα και τις ομιλίες. Αρχικά, η φράση «προπαγάνδα δια του παραδείγματος» αναφερόταν σε κάθε προσπάθεια πρακτικής προώθησης της δυνατότητας και επιθυμίας για επανάσταση. Όμως, από τη δεκαετία του 1880 κι έπειτα, η προπαγάνδα δια του παραδείγματος κατέληξε να ταυτίζεται σχεδόν αποκλειστικά με με δράσεις ατομικής τρομοκρατίας, εκτελέσεων ή με τις επαναστατικές απόπειρες, τις οποίες έκαναν αναρχικοί.

Υπάρχουν ορισμένες βασικές ιδέες πίσω από την προπαγάνδα δια του παραδείγματος: η ανάγκη για εκδίκηση συγκεκριμένων αντιπροσωπευτικών μελών της άρχουσας τάξης, η πίστη ότι αυτές οι δράσεις υπονομεύουν την εξουσία κι εκφράζουν την ατομικότητα και η ελπίδα ότι θα εμπνεύσουν την εξέγερση στην εργατική τάξη και τους αγρότες, προκειμένου αυτοί να αναλάβουν παρόμοιες δράσεις εξέγερσης και ανυπακοής, με κατάληξη μια γενικευμένη εξέγερση ή επανάσταση. Η προπαγάνδα δια του παραδείγματος μπορούσε επίσης να περιλαμβάνει απαλλοτριώσεις χρημάτων

από την άρχουσα τάση με σκοπό την οικονομική ενίσχυση της επαναστατικής υπόθεσης· όμως δεν μπορούσε να περιλαμβάνει μεταρρυθμιστικούς αγώνες ή δράσεις που θα μπορούσαν με κάποιον τρόπο να γίνουν αντιληπτές ως συμβιβαστικές με την υπάρχουσα κοινωνική τάξη πραγμάτων.

Η προπαγάνδα δια του παραδείγματος παίζει εντελώς καθοριστικό ρόλο στην αντίληψη του Γκαλεάνι. Απορρέει από τις αφόρητες συνθήκες της σύγχρονης κοινωνίας: «η τρομερή ευθύνη για την εξεγερσιακή δράση» πρέπει «να επιστρέψει πίσω στα μούτρα των εκμεταλλευτών που ρουφάνε μέχρι και την τελευταία σταγόνα από τον ιδρώτα και το αίμα των απλών ανθρώπων, πίσω στα μούτρα των μπάτσων που προστατεύουν τους απατεώνες» και «στους δικαστές που κλείνουν τρυφερά το μάτι στους καταπιεστές, τους εκμεταλλευτές και τους διεφθαρμένους και συνεργούν στην ατιμωρησία τους». Με λίγα λόγια, αυτό που είναι ανήθικο δεν είναι η ατομική εξέγερση αλλά η κοινωνία που την προκαλεί. Αυτές οι εξεγέρσεις είναι αναπόφευκτες – «Τι αξία έχει η αποκύρηξή τους;» – και δίκαιες – «η αστική τάξη και οι κακοτυχίες της δεν μας συγκινούν καθόλου». Η «ατομική εξεγερσιακή δράση» αποτελεί την πρώτη φάση της επαναστατικής διαδικασίας και δεν μπορεί να διαχωριστεί απ' αυτήν: «Το ιδανικό ... είναι ενσωματωμένο στα μαρτύρια των προαγγέλων του και συντηρείται με το αίμα των πιστών του». Η ατομική εξέγερση και θυσία αποτελούν αναπόφευκτο και απαραίτητο συνδυαστικό κρίκο ανάμεσα στο αυθεντικό ιδανικό και το εξεγερσιακό κίνημα, που κορυφώνεται με την επανάσταση. Η «θυσία ... ανυψώνεται σε ιερό πρότυπο», που εμπνέει νέες εξεγέρσεις μέχρι τελικά να «μην υπάρχουν φυλακές αρκετά μεγάλες για να εγκλωβίσουν την εξέγερση που απλώνεται». Ο χείμαρρος της επανάστασης, «η τελική απεγνωσμένη κατάκτηση», υπερνικά τα πάντα.

Ο εξεγερσιακός αναρχισμός και η προπαγάνδα δια του παραδείγματος στην πραγματικότητα δεν υπήρχαν κατά την περίοδο της Πρώτης Διεθνούς και δεν αποτέλεσαν τμήμα της σκέψης του Μπακούνιν. Οι ιδέες αυτές ήρθαν στο προσκήνιο μετά τη διάλυση της αναρχικής Πρώτης Διεθνούς το 1877 και κυριάρχησαν για μία μικρή περίοδο κατά τη δεκαετία του 1880. Πρέπει να σημειωθεί ότι η στροφή προς τις βίαιες εξεγερσιακές δράσεις δεν περιοριζόταν στους αναρχικούς της εποχής. Ένα τμήμα του ναροτνικού κινήματος της Ρωσίας υιοθέτησε κατά τη δεκαετία του 1870 ως κεντρικές πτυχές της στρατηγικής του τις εκτελέσεις και τις ληστείες για το σκοπό της υπόθεσης, οδηγώντας στην εκτέλεση του Τσάρου Αλέξανδρου Β' το 1881 από τον Ιγκνάτι Γκρινεβίτσκι⁵¹. Η προσέγγιση αυτή διαδόθηκε και δραματοποιήθηκε στη Δυτική Ευρώπη μέσα από βιβλία όπως το Υπόγεια Ρωσία του Στεπνιάκ, που εκδόθηκε το 1883. Το Στεπνιάκ ήταν ψευδώνυμο του Ρώσου αναρχικού Σεργκέι Κραβτσίνσκι (1852-1895), ο οποίος ενεπλάκη στη δολοφονία του αρχηγού της τσαρικής αστυνομίας, του Στρατηγού Νικολάι Μεζέντσεφ. Η τρομοκρατία αυτού του είδους παρέμεινε θεμελιώδες στοιχείο των επιγόνων των ναροτνικών, του S.R., αν και τα περισσότερα μέλη του S.R. δεν ήταν αναρχικοί.

Η στροφή προς την εξεγερσιακότητα ήταν μεγάλη και στην Ιταλία. Το 1877, ο νεαρός Μαλατέστα και μια ένοπλη ομάδα 25 περίπου αναρχικών επιχειρήσαν να προκαλέσουν μια αγροτική εξέγερση, χωρίς επιτυχία· ο Στεπνιάκ είχε εμπλακεί στους σχεδιασμούς αυτής της προκαθορισμένης εξέγερσης. Μια ακόμα σημαντική στιγμή της ανόδου της προπαγάνδας δια του παραδείγματος ήταν η ίδρυση της Αντιεξουσιαστικής Διεθνούς – που είναι περισσότερο γνωστή ως Μαύρη Διεθνής – την 14ή Ιουλίου 1881 στο Λονδίνο, μετά από το Διεθνές Σοσιαλ-Επαναστατικό Συνέδριο που οργανώθηκε από εξέχουσες προσωπικότητες όπως οι Κροπότκιν, Μοστ και Μαλατέστα. Αντίθετα

με την Πρώτη Διεθνή, που χαρακτηριζόταν από πολιτική ποικιλομορφία κι εστίαζε στους άμεσους εργατικούς αγώνες, η Μαύρη Διεθνής ήταν «αναρχική, κομμουνιστική, αντιθρησκευτική, αντικοινοβουλευτική κι επαναστατική, όλα αυτά ταυτόχρονα». Αποδείχτηκε ιδιαίτερα εκλυστική για τους εξεγερσιακούς αναρχικούς και το μανιφέστο της διακύρυντε ότι «μια έμπρακτη ενέργεια που διεξάγεται ενάντια στους κατεστημένους θεσμούς έλκει τις μάζες πολύ περισσότερο από χιλιάδες φυλλάδια και χειμάρρους λέξεων».

Μέχρι τα τέλη της δεκαετίας του 1880 είχαν ξεσπάσει ευρύτατες αντιδράσεις στους κύκλους των αναρχικών απέναντι στην προπαγάνδα δια του παραδείγματος. Πολλοί απ' αυτούς που την υποστήριζαν στο παρελθόν, όπως ο Κροπότκιν, ο Μπέργκμαν, η Γκόλντμαν, ο Μαλατέστα και ο Μοστ, άρχισαν να εντοπίσουν τα μειονεκτήματά της.

Σύμφωνα με τους περισσότερους αναρχικούς, η προπαγάνδα δια του παραδείγματος αποδείχθηκε αναποτελεσματική και εντελώς καταστροφική για τον αναρχισμό. Προκάλεσε τεράστια καταστολή, ακρωτηριάζοντας με αυτόν τον τρόπο τις προσπάθειες σχηματισμού ενός μαζικού αναρχικού κινήματος. Η εξεγερσιακότητα αποδεδειγμένα δεν αποδυνάμωσε ούτε τον καπιταλισμό ούτε το κράτος. Όπως σχολίαζε ο Μαλατέστα, «Γνωρίζουμε ότι αυτές οι επαναστατικές απόπειρες, για τις οποίες ο λαός δεν είναι αρκετά προετοιμασμένος, είναι στείρες, συχνά προξενούν μεγάλη οδύνη, επειδή προκαλούν ανεξέλεγκτες αντιδράσεις, και βλάπτουν τον ίδιο το σκοπό που υπηρετούν». Αυτό που είναι ουσιαστικό και αναμφισβήτητο ωφέλιμο «δεν είναι να σκοτώσουμε το βασιλιά σαν άτομο, αλλά να σκοτώσουμε όλους τους βασιλιάδες – των παλατιών ή των κοινοβουλίων και των εργοστασίων – μέσα στην καρδιά και τη σκέψη των ανθρώπων. Να ξεριζώσουμε δηλαδή την πίστη στην αρχή της εξουσίας, πίστη που εξακολουθεί να έχει ένα μεγάλο μέρος του λαού».

Ο Κροπότκιν έβλεπε με συμπάθεια τον συνδικαλισμό της Πρώτης Διεθνούς, αλλά κατά την περίοδο της Μαύρης Διεθνούς ήταν αρκετά εχθρικός προς τα σωματεία. Κατά τη δεκαετία του 1890 όμως, καλούσε για επιστροφή στον συνδικαλισμό του Μπακούνιν και της Πρώτης Διεθνούς, το έκανε όμως «δέκα φορές πιο δυνατά»: «Γιγάντια σωματεία να αγκαλιάζουν εκατομμύρια προλετάρους». Στα τέλη της δεκαετίας του 1880 η Μισέλ έβλεπε το δρόμο για την επανάσταση να περνά μέσα από την επαναστατική γενική απεργία, αν και διατηρούσε κάποια συμπάθεια προς την προπαγάνδα δια του παραδείγματος.

Η ίδια η φύση της εξεγερσιακής δράσης γινόταν ολοένα και περισσότερο αντιληπτή ως ελιτίστικη· αντί να ενθαρρύνει την εργατική τάξη και τους εργάτες να δράσουν, στην καλύτερη περίπτωση ενίσχυε την παθητική εμπιστοσύνη του λαού σε ηγέτες και σωτήρες από τα πάνω, δημιουργώντας μια αυτοδιοριζόμενη πρωτοπορία των λαϊκών τάξεων. Το ίδιο πράγμα αντανάκλούσε και η απόρριψη των άμεσων διεκδικήσεων, όπως οι αυξήσεις μισθών. Ο αναρχισμός μετατράπηκε σε δόγμα μιας επίλεκτης ελίτ που δεν ασχολείται με τις καθημερινά προβλήματα των λαϊκών τάξεων, απορρίπτει τα σωματεία και λειτουργεί στην ουσία καταστροφικά για τα λαϊκά κινήματα. Η προπαγάνδα δια του παραδείγματος δεν έκανε πολλά για τη διάδοση των αναρχικών ιδεών, εκτός από το να συνδέσει τον αναρχισμό με τη βία και τις βομβιστικές επιθέσεις στα μάτια της κοινής γνώμης και να απομονώσει τον αναρχισμό απ' τις μάζες. Από τα τέλη της δεκαετίας του 1890, ο εξεγερσιακός αναρχισμός αποτελούσε εν πολλοίς μειοψηφικό ρεύμα.

Αυτές οι κριτικές βασίζονταν στην παράδοση των αναρχικών της Πρώτης Διεθνούς, που

ενστερνίζονταν αυτό που εμείς ορίζουμε ως αναρχισμό των μαζών. Σύμφωνα με τον Μπακούνιν και τη Συμμαχία, το κεντρικό σημείο της στρατηγικής είναι η εμφύτευση του αναρχισμού μέσα στα λαϊκά κοινωνικά κινήματα προκειμένου αυτά να ριζοσπαστικοποιηθούν, η εξάπλωση των αναρχικών ιδεών και στόχων και η προώθηση μιας κουλτούρας αυτοδιαχείρισης και άμεσης δράσης, με την ελπίδα ότι τα κινήματα αυτά θα συνεισφέρουν στην κοινωνική επανάσταση. “Μαύρη Φλόγα” (υπό έκδοση)

Σημείωση της σύνταξης

Ιστορικά η έμπρακτη προπαγάνδα ήρθε να απαντήσει στην τεραστία καταστολή που εξαπλώθηκε σχεδόν σε όλη την Ευρώπη και στην Ελλάδα μετά από την συντριβή της Κομμούνας . Ήταν το καμπανάκι που κτύπησε για να βγάλει το προλεταριάτο από την ήττα , πρέπει να κατανοήσουμε ότι οι σύντροφοι εκείνης της εποχής είχαν να αντιμετωπίσουν συλλήψεις , βασανιστήρια ακόμη και εκτελέσεις για συγκεντρώσεις , μοίρασμα προκηρύξεων κλπ και ήταν αναγκασμένοι να δρουν σε πλήρη παρανομία. Αργότερα αν η έμπρακτη προπαγάνδα πήρε μονοδιάστατη μορφή, αυτό έφερε και τον εκφυλισμό της.

Σαν συμπέρασμα

{...} Η αναρχία προσδιορίζεται και διακρίνεται λόγω της μεθόδου μέσω της οποίας τα ίδια της τα υποκείμενα λαμβάνουν τις αποφάσεις και λόγω της αρχής της αυτό-διεύθυνσης των υποθέσεων χωρίς την ύπαρξη μιας εξουσίας θεσμισμένης από τα πάνω που θα επιβάλλει τη θέληση της, και όχι λόγω του τύπου της εξέγερσης που θα χρησιμοποιήσει. Είμαστε αναρχικοί όχι γιατί απλώς αισθανόμαστε την ανάγκη να εξεγερθούμε, αλλά γιατί θέλουμε να οικοδομήσουμε κάτι το εναλλακτικό, το οποίο θα τείνει στη μέγιστη δυνατή πολιτική, κοινωνική και υπαρξιακή ελευθερία.

Οι εξεγέρσεις και οι διάφορες μορφές της επανάστασης με κανέναν τρόπο δεν είναι μια δική μας ιδιαιτερότητα, δεν είναι αυτό που μας διακρίνει. Οι πάντες, συμπεριλαμβανομένων των μπολσεβίκων, των ισλαμιστών, μέχρι και των φασιστών, εφόσον καταπιέζονται και εμποδίζονται να εκφραστούν, τείνουν να εξεγείρονται, προκειμένου ν’ απελευθερωθούν απ’ ότι τους καταπιέζει. Αλλά η εξέγερση τους και, εφόσον υπάρξει, η επανάσταση τους, έχουν μια γεύση καθόλα διαφορετική από τη δική μας, αναμφιβόλως αντίθετη. Αυτοί, με ιδεολογικές αιτιολογήσεις και ιδανικά διαφορετικά μεταξύ τους, θέλουν την εγκαθίδρυση μιας νέας ισχυρής εξουσίας, απόλυτης, ολοκληρωτικής, θεοκρατικής.

Εξεγείρονται απέναντι στην υπάρχουσα εξουσία επειδή θέλουν να μπουκώσουν στη θέση της και να κυριαρχήσουν πάνω στους ανθρώπους. Εμείς, όταν καταφέρουμε να εξεγερθούμε, αντιθέτως, θα θέλουμε να γκρεμίσουμε όχι μόνο την υπάρχουσα εξουσία, αλλά και κάθε άλλη μορφή κυριαρχίας, γιατί θέλουμε να οικοδομήσουμε μια κοινωνία θεμελιωμένη στην απουσία ιεραρχίας και κυρίαρχης εξουσίας. Δεν παρουσιαζόμαστε ως εκ τούτου σαν εξεγερτικοί, αλλά κυρίως ως φανατικοί εραστές της ελευθερίας, όλης της δυνατής ελευθερίας, της αυτο-κυβέρνησης, της θέλησης να μην μας κυβερνούν από τα πάνω και να ζούμε και να συμβιώνουμε με τους άλλους χωρίς βίαιη επιβολή, με αλληλεγγύη, αμοιβαιότητα και τη μέγιστη συναινετική συμφωνία.

Δεν πρέπει να φοβόμαστε να δανειστούμε, οφείλουμε όμως να παραμείνουμε αμετακίνητοι στις ιδέες μας. Πρέπει να δημιουργήσουμε τόπους ελευθεριακού πειραματισμού, όπου θα μπορούμε να

ζούμε και να δοκιμάζουμε μορφές αυτοκυβέρνησης και κοινωνικής αλληλεγγύης, λέγοντας όχι στη διδαχή ενός και μόνο μοντέλου, να σε πολλά περισσότερα. Πολυσθενείς, πολυκεντρικοί και άκεντροι τόποι, χωρίς ιεραρχίες και γραφειοκρατίες στο εσωτερικό τους, ικανοί να γεννούν καινοτομίες και πολιτιστικές ανατροπές, να είναι δημιουργικοί και χωρίς προκαταλήψεις, αποτελώντας παραδείγματα για το πώς μπορεί να φτιαχτεί και να υπάρξει μια κοινωνία. Στιγμές συλλογικής αυτοκυβέρνησης, ελευθεριακά κοινωνικά κέντρα, ελευθεριακά συνδικάτα, ελευθεριακά σχολεία, ελευθεριακοί δήμοι οργανωμένοι από τα κάτω, δυνατότητα για όποιον επιθυμεί να προβεί σε κοινούς πειραματισμούς και οτιδήποτε άλλο έρχεται στο μυαλό που αντιπροσωπεύει και δείχνει την κοινωνία την οποία επιθυμούμε.

Μια κοινωνία μέσα στην κοινωνία τελικά, ικανή ν' ανατρέψει τα υπάρχοντα μοντέλα και το συλλογικό φαντασιακό. Αν ενώ διαδίδεται δεχτεί την επίθεση από τις θεσμισμένες εξουσίες, ενίοτε θα αμυνθεί και θα εξεγερθεί για να διατηρήσει το δικαίωμα της στην ελεύθερη επιλογή, στην ελεύθερη σκέψη, στον ελεύθερο πειραματισμό. Είναι δυνατόν να υπάρξει! Και, πιστέψτε με, είναι πολύ πιο ισχυρή και θορυβώδης από οποιαδήποτε εκπυρσοκρότηση όπλου ή έκρηξη βόμβας, από οποιονδήποτε πόλεμο, οποιαδήποτε βίαιη ενέργεια. {...} Ανδρέας Πάπι, 1986

Σημείωση

* Ο Στιούαρτ Κρίστι είναι Σκωτσέζος αναρχικός δημοσιογράφος, συγγραφέας και μεταφραστής. Γεννημένος το 1946, είναι ενεργός στο κίνημα από την ηλικία των δεκαέξι ετών. Ενώ είχε περάσει με ωτοστόπ στην Ισπανία το 1964, με πρόθεση την εκτέλεση του δικτάτορα Φρανσίσκο Φράνκο, ο Κρίστι και ο συνεργάτης του, Φερνάντο Καρμπάγιο Μπλάνκο, συνελήφθησαν. Στην κατοχή του Κρίστι βρέθηκαν εκρηκτικά και αντιμετώπισε τον κίνδυνο καταδίκης σε θάνατο δια στραγγαλισμού, όμως τρία χρόνια αργότερα αφέθηκε ελεύθερος μετά από μια διεθνή καμπάνια για την απελευθέρωσή του, με τη στήριξη του Ζαν Πωλ Σαρτρ. Μετά την επιστροφή του στη Βρετανία, βοήθησε στην επανασύσταση του Αναρχικού Μαύρου Σταυρού για τη στήριξη πολιτικών κρατουμένων στην Ισπανία και αλλού, αλλά και στην έκδοση του περιοδικού Black Flag. Το 1972 αθώωθηκε από τις κατηγορίες που του είχαν προσαφθεί για συμμετοχή στη σειρά επιθέσεων σαμποτάζ της Οργισμένης Ταξιαρχίας, μετά από μια από τις μεγαλύτερες σε διάρκεια δίκες στην ιστορία της Βρετανίας. Συνέχισε τη δραστηριότητά του ιδρύοντας τις εκδόσεις Cienfuegos Press, αργότερα Christie Books, και παραμένει ένας ενεργός αγωνιστής με συνεισφορά στο ευρύτερο αναρχικό κίνημα.

Τόσο η θεωρία όσο και η πρακτική του αναρχισμού

1508978

από **G** Ιαν. 2, 2014, 5:55 μμ.,

«...Τόσο η θεωρία όσο και η πρακτική του αναρχισμού αποκτούν νόημα μόνο όταν είναι επαναστατικές. Αλλά η διάκριση που συνήθως γίνεται από τους αναρχικούς, ανάμεσα σε επαναστατικές και ρεφορμιστικές ενέργειες, στη βάση της είναι αντιφατική: θεωρούνται επαναστατικές οι βίαιες ενέργειες, και ρεφορμιστικές οι μη βίαιες. Όμως αυτός ο διαχωρισμός δεν

λαμβάνει υπ' όψει του, τα αποτελέσματα αυτών των ενεργειών, Είναι αναγκαίο να ξεπεράσουμε αυτή την περιορισμένη οπτική, και να εξετάσουμε τις μεταβολές που μπορεί να φέρει στην κοινωνία μια συγκεκριμένη πράξη, ανεξάρτητα αν είναι βίαιη ή «ειρηνική». Επομένως, πιστεύω ότι είναι καλύτερο να εγκαταλειφθεί αυτός ο διαχωρισμός με σεβασμό στις ενέργειες του ατόμου, αφού κάτι τέτοιο μας επιτρέπει να εκτιμήσουμε την ικανότητα ενός συνόλου ενεργειών, βίαιων και μη βίαιων, να προκαλέσουν ριζοσπαστικές αλλαγές στην κοινωνία.

Το πιο σημαντικό πράγμα είναι να κατανοήσουμε ποιες ενέργειες είναι δυνατόν να υπερνικήσουν την «αντίσταση» του παρόντος κοινωνικού μορφώματος. Πώς μπορούν να δημιουργήσουν πρόβλημα στο σύστημα, όπως επίσης και να ξεκινήσουν μια διαδικασία που θα συμβάλλει στη δημιουργία μιας ελευθεριακής κοινωνίας. Το πρόβλημα σήμερα είναι να ανακαλύψουμε την ισορροπία ανάμεσα στην «επαναστατική» και τη «ρεφορμιστική» πρακτική, στοχεύοντας μέρα με τη μέρα, στη ριζοσπαστική αλλαγή. Αν δεν μπορέσουμε να πετύχουμε κάτι τέτοιο, ο αναρχισμός σήμερα είναι κατάδικασμένος να παραμείνει ένα κίνημα για τη διάχυση των ιδεών, χωρίς καμιά ουσιαστική επίδραση στην κοινωνία, και επιπλέον με τα χαρακτηριστικά μιας μικρής αίρεσης...»
Χόρστ Στογουάσερ.

Καλύτερα να μη μιλάμε για αναρχικό κίνημα, αλλά για χώρους.

1.Η ΑΝΕΠΑΡΚΕΙΑΤΩΝ ΟΜΑΔΩΝ ΣΤΗ ΣΗΜΕΡΙΝΗ ΣΥΓΚΥΡΙΑ

Από παλιά δημόσια σε συνελεύσεις είχα υποστηρίξει ότι πρέπει να διαχωριστούμε σε εναντιακούς-μηδενιστές, στιρνεριστές και κοινωνικούς αναρχικούς, όπως και σε αναρχικούς ολοκληρωτιστές και αναρχικούς της άμεσης δημοκρατίας - της οποίας είμαι οπαδός. Παραμένω αυτής της άποψης. Τώρα, πώς γίνονται πολλές από τις συνελεύσεις, τι είδους συνδιαμόρφωση υφίσταται κατά τη διαδικασία λήψης των αποφάσεων και πώς υλοποιούνται αυτές οι αποφάσεις, είναι το ζητούμενο. Θα μου πείτε ότι οι “ανοιχτές” συνελεύσεις του χώρου αντανακλούν τη μορφή, το επίπεδο και το περιεχόμενο των ομάδων.

Το " κινηματικό " περιβάλλον και το κλίμα σήμερα [1]

Κατ' αρχή, μιλώντας για τις σχέσεις των ομάδων θέλουμε να ξεκαθαρίσουμε τα έξης: Πιστεύουμε ότι απέχουμε αρκετά από τις διαδικασίες εκείνες της συγκρότησης ενός συνθετικά ενοποιητικού πολιτικοκοινωνικού σχήματος που να εκφράζει αν όχι όλες (κάτι που δεν είναι στις προθέσεις μας) τουλάχιστον αρκετές αναρχικές αντιεξουσιαστικές συλλογικότητες και ομάδες. Λείπει εκείνη η συνεκτική συνείδηση για τη συνδιαμόρφωση ενός ευρύτερου και συντονισμένου πεδίου ιδεών και

δράσης, δηλαδή μιας διευρυμένης ελευθεριακής δημόσιας σφαίρας. Εδώ θα χρειαστεί να κάνουμε μια μικρή παρένθεση για να εξηγήσουμε μερικά πράγματα. Ένας πρώτος λόγος που υπάρχει αυτή η κατάσταση είναι αυτός της θεωρητικής σύγχυσης γύρω από το ζήτημα της οργάνωσης.

Πολλοί σύντροφοι με εξωγενή θεώρηση από την αναρχική κοσμοαντίληψη έχουν μπερδέψει τον κατακερματισμό με την αυτονομία των ομάδων, άλλοι τον ατομικιστικό μικροαστικό μηδενισμό με τους κοινωνικούς αγώνες. Ενώ κάποιοι άλλοι τον ελευθεριακό φεντεραλισμό με την κομματική γραφειοκρατία και την πυραμιδωτή κάθετη συγκεντρωτική οργάνωση. Δεν κατανοούν ότι η γραφειοκρατία είναι μια μορφή οργάνωσης κατά την οποία οι αποφάσεις παίρνονται στην κορυφή, τις οποίες πρέπει να υπακούουν οι από κάτω και μεταφέρονται διαμέσου μιας σειράς διαταγών - εντολών όπως σε ένα στρατό. Μια γραφειοκρατία δεν είναι μια αληθινή κοινότητα, η οποία προϋποθέτει ένα σύνδεσμο ίσων ανθρώπων που παίρνουν τις αποφάσεις από κοινού και τις μεταφέρουν έξω από το σύνδεσμο επίσης από κοινού.

Αγνοούν ότι από παλιά μια από τις πολλές κατηγορίες που μας προσάπτανε οι εξουσιαστές όλων των τάσεων ήταν και αυτή: «αναρχικοί= ακραίοι αποκεντρωτιστές». Επίσης αγνοούν ότι ο ομοσπονδισμός δηλαδή οι κομμούνες μέσα στις κομμούνες, είναι η φυσική οργάνωση των αναρχικών-αντιεξουσιαστών. Η πραγματικότητα σήμερα όσον αφορά το προχώρημα, τη συνέχεια και το βάθος μέσα στην κοινωνία των ιδεών της κοινωνικής αναρχίας δεν είναι και τόσο ενθαρρυντική. Σίγουρα είναι καλύτερα από παλιότερα, όμως τα βήματα είναι μικρά.

Δε θέλουμε να κάνουμε αυτή τη στιγμή μια αναλυτική ιδεο – χαρτογράφηση αντιλήψεων και ιδεών των αναρχικών στον Ελλαδικό χώρο, αλλά εκτός απειροελάχιστων διαφοροποιήσεων είναι απελλιπτικά ίδιες.

Ο σορβονισμός [2] στις συνελεύσεις του χώρου, ο αφορμαλισμός, ο αρνητισμός, ο ομαδισμός, ο νομαδισμός και η ακτιβίστικη σχιζοφρένια με ένα συνολικό αβγακαρτιστικό [3] δεξιόστροφου λόγου, περισσότερο ριζοσπαστικά φιλελευθέρου και λιγότερο σοσιαλιστικού, υποβιβάζουν τον αναρχικό - επαναστατικό λόγο και τη σκέψη από μήτρα ιδεών σε στείρο αρνητισμό. Περισσότερο αντι-καπιταλιστές, αντι-κρατιστές και καθόλου προταγματικοί. [4]

Τι κοινωνική πρόταση έχουμε σύντροφοι; Με τι θα αντικαταστήσουμε την αστική δημοκρατία; Μήπως με μια αναρχική ολιγαρχία; Πώς θα οργανωθεί η κοινωνία; Ως νομάδες, ως αγέλες, ή ως φατρίες; Θα πάμε πίσω στην προ Κλεισθένη εποχή;

Πολλές ομάδες και ομαδοποιήσεις δεν αντιπροσωπεύουν τάσεις ιδεών . Οι περισσότερες συσπειρωμένες γύρω από μια-δυο προσωπικότητες αποτελούν προσωποπαγείς σχέτες, με έντονα ανταγωνιστικές σχέσεις μεταξύ τους, χωρίς αντιπαράθεση ιδεών, αλλά με διαφωνίες στη βάση προσωπικής συμπάθειας ή αντιπάθειας. Αυτές οι ομάδες έχουν την εντύπωση ότι είναι το κέντρο του κόσμου. Ομφαλοσκοπούν, νομίζοντας ότι αυτές είναι και κανείς άλλος. Αυτό ονομάζουμε εμείς ομαδισμό-γκρουπισμό.

Αφορμαλιστικές ομάδες χωρίς μέλη, δηλαδή χωρίς δικαιώματα και υποχρεώσεις, αλλά μόνο με βάση την προσωπική διάθεση που σήμερα υπάρχει και αúριο φεύγει -πολιτικός νομαδισμός- αφού οι περισσότεροι, τουλάχιστον στην Αθήνα, στριφογυρίζουν δεξιά και αριστερά χωρίς να συνεργάζονται με υπάρχουσες συλλογικότητες ή να δημιουργούν άλλες.

Αυτά είναι επιγραμματικά οι συνθήκες, το κλίμα και τα ήθη που επικρατούν αυτή την στιγμή στο «κίνημα». Το ξέρουμε ότι χρειάζεται περισσότερη εμβάθυνση στο θέμα και στις αιτίες που δημιουργούν αυτές τις καταστάσεις. Το ξέρουμε ότι γενικεύουμε και μπορεί να γινόμαστε λίγο υπερβολικοί στην κριτική μας. Πιστεύουμε όμως ότι η αναρχία και οι αναρχικοί όπως και κάθε τι άλλο δεν είναι και δεν πρέπει να είναι στο απυρόβλητο. Εποικοδομητική κριτική και αυτοκριτική λοιπόν, μπας και αποκτήσουμε αυτογνωσία: δηλαδή, ποιοι είμαστε, τι θέλουμε και πού πηγαίνουμε.

Γι' αυτό νομίζουμε ότι ένα από τα πρώτα μελήματα όλων εμάς που κινούμαστε σε αυτή την κατεύθυνση και προβληματισμό είναι η συνάντηση, η γνωριμία και η σύσφιξη των σχέσεων μας, η διοργάνωση συναντήσεων, περιφερικών, ανά πόλεων αλλά και πανελλαδικών για την ανταλλαγή απόψεων, ιδεών και δράσεων, και ο συντονισμός των πρακτικών μας. Αυτές είναι για μας και ελπίζουμε και για άλλους συντρόφους κάτι παραπάνω από ζητούμενες ανάγκες. Θέτοντας εξαρχής μια βασική προϋπόθεση: Ότι προχωρώντας σε οποιεσδήποτε μορφές στενής ή χαλαρής συνεργασίας νομίζουμε ότι πρέπει να δεχθούμε δυο βασικές παραμέτρους: το σεβασμό της αυτοτέλειας - αυτονομίας και ιστιμίας των ατόμων και των ομάδων στις μεταξύ μας σχέσεις.

Επανελημμένα και σε ανύποπτο χρόνο είχα τονίσει ότι η πολυπλοκότητα αλλά και το μέγεθος των προβλημάτων που θα αντιμετωπίσουμε ως «κοινωνία των "από κάτω" από την κρίση του συστήματος που δεν είναι μόνο οικονομική αλλά και κρίση θεσμική, πολιτισμική και οικολογική δεν μπορεί να αντιμετωπιστεί στοιχειωδώς με το υπάρχον μοντέλο ανάπτυξης του αναρχικού κινήματος. Οι ομάδες, ομαδοποιήσεις συλλογικότητες, αν παραμείνουν κλεισμένες στην αυταρέσκεια τους, στον μικρόκοσμο τους χωρίς μια ολιστική αντίληψη των πραγμάτων, χωρίς ένα δίκτυο συνεργασίας και διεύρυνσης της δημόσιας σφαίρας, ή που θα εξαùλωθούν από τη δύνη των προβλημάτων που απορρέουν από την συστημική κρίση ή θα καταντήσουν σαν τις εσώκλειστες θρησκευτικές αιρέσεις.

Βασικό ιδιοσυστατικό της αναρχικής θεώρησης για την οργάνωση, είναι το άτομο και η ομάδα. Ενώ η αναρχική αντίληψη προωθεί την έννοια για το αυτονομημένο συλλογικό άτομο και την ομάδα σαν συσπείρωση ατόμων και πολιτικό κύτταρο, πυρήνας με αυτόνομη λειτουργία αλλά και με αντίληψη για ευρύτερες συσπειρώσεις, από την άλλη τα φαινόμενα που παρουσιάζονται, του άκρατου ατομισμού και ομαδισμού, αφετηριακά είναι υποπροϊόντα συμπεριφοράς και αντίληψης της λεγόμενης «κοινωνίας της αφθονίας». Έτσι αλλοιώνεται η έννοια της αναρχικής οργάνωσης, εκτός αυτού και μέσα από μια μεταμοντέρνα – μεταδομική λογική.

Η αποσύνθεση των μαζικών οργανώσεων και κομμάτων σπρώχνει ένα κομμάτι της καταπιεσμένης – εκμεταλλευομένης κοινωνίας - και κυρίως νεολαίων - προς τον αναρχικό χώρο, ο οποίος μην μπορώντας να δημιουργήσει οργανωτικές δομές και υποδομές και να διαπαιδαγωγήσει και να

εντάξει τα υποκείμενα, συμπαρασύρεται συνεχώς και ατέρμονα σε λογικές μη οργάνωσης ή μένει σε πρωτόλιες συγκροτήσεις. Έτσι αντί να αυτοπροσδιορίζεται σε σχέση με την υπάρχουσα κατάσταση αφομοιώνει λογικές και αντιλήψεις της μοδός και γίνεται ο αναρχικός χώρος πεδίο λίγο πολύ φιλελεύθερων αντιλήψεων για το άτομο και την κοινωνική συγκρότηση. Κατ'αυτόν τον τρόπο όμως πολλές φορές ετεροκαθορίζεται από το ισχύον αίσθημα το οποίο παρουσιάζεται σαν αντισυστημικό. [5]

Δεν φετιχοποιώ την οργάνωση ούτε είμαι της άποψης ότι η οργάνωση λύνει όλα τα προβλήματα που απορρέουν από την εναντίωση στο υπάρχον και τους αγώνες ενάντια σε αυτό. Είμαι της άποψης καλύτερα μη οργανωμένοι παρά άσχημα οργανωμένοι και εννοώ άτυπα ή τυπικά ιεραρχικοποιημένοι, μέσα από τυπικές ή άτυπες κάθετες δομές.

Σημειώσεις

1) Μια διευκρίνιση (επειδή τα γραπτά μένουν), μιλάμε περισσότερο για το κινηματικό περιβάλλον της Αθήνας εν έτει 2009.

2) Ένας δεύτερος λόγος έχει να κάνει με την εποχή μας όπου κανείς δε μένει, άλλος λιγότερο και άλλος περισσότερο ανεπηρέαστος από αυτήν. Αυτό φυσικά ισχύει και για τους αναρχικούς ανεξάρτητα αν ιστορικά είναι δικαιωμένοι στην κριτική τους τόσο για την σάπια ρεφορμιστική σοσιαλδημοκρατία όσο και για την ριζοσπαστική εκδοχή της, τον μπολσεβικισμό. Η σοσιαλιστική προοπτική της ανθρωπότητας βούλιαξε στους παγωμένους βάλτους της Σιβηρίας και από προοπτική ευτοπίας, έγινε δυστοκία και χίμαιρα στα μάτια των προλετάρων της σημερινής εποχής, ενώ ο ρεπουμπλικανικός νεοφιλελευθερισμός μάς έχει μετατρέψει σε μικροϊδιοκτήτες της αθλιότητας και παθητικές ιδιωτικοποιημένες πληθυσμιακές στοίβες οπαδών – ψηφοφόρων - καταναλωτών.

Το χάσιμο της έννοιας της «society will» (κοινότητας θελήσεων), είναι που δυσκολεύει εμάς και τους προλετάρους της σημερινής εποχής στη συλλογική μας συγκρότηση. Είναι περισσότερο το χάσιμο του ονείρου για μια κοινωνία προς το ανθρωπινότερο, δηλαδή της πίστης ότι μπορεί να υπάρξει μια κοινωνία χωρίς εκμετάλλευση και κυριαρχία από άνθρωπο σε άνθρωπο, και λιγότερο οι λύσεις που προσφέρει ο καπιταλισμός που σχίζουν την κοινότητά μας. Πόσο μάλλον, από τη στιγμή που ο κοινωνικός δαρβινισμός «ο πόλεμος όλων εναντίον όλων», δηλαδή ο ανταγωνισμός και ο ατομικισμός του «ο σώσον εαυτό σωθήτω» έχουν γίνει καθολικά καθημερινά φαινόμενα.

Ο νεοφιλελευθερισμός δεν επικράτησε μέσα από καμιά ηρωική μάχη για τον απλούστατο λόγο ότι δεν έδωσε καμιά τέτοια μάχη. Ήρθε και θρονιάστηκε στην παρακμή των σοσιαλιστικών ιδεών από τη στιγμή που αυτές έγιναν μπολσεβίκικη σταλινική εκδοχή, και στη ρεφορμιστική του έκδοση σοσιαλ-φιλελευθερισμός. Αν αναλυθεί αυτό το ζήτημα κάτω από άλλη σκοπιά (κάτι που δεν είναι του παρόντος), θα αναδειχθεί η εκπληκτική ομοιότητα και των δυο συστημάτων (δυτικό ανατολικό) τόσο ως προς την απολυταρχική πυραμιδοειδή, πλατωνικού τύπου πολιτεία τους, όσο και στο πόσο ιδιωτικές είναι αυτές οι κοινωνίες. Γιατί όσο πιο δεσποτικά, ολοκληρωτικά διαμορφώνεται η κοινωνική ζωή από τις άρχουσες ελίτ, τόσο πιο πολύ κατατρώνε τη δημόσια σφαίρα.

Το κράτος και τα αφεντικά ζουν σε βάρος του δημοσίου, δηλαδή της κοινωνίας. Σε αυτό ο μπολσεβίκικος ολοκληρωτισμός όσο και ο νεοφιλελεύθερος ολοκληρωτισμός της αγοράς, δε διαφέρουν παρά μόνο στις εκφάνσεις. Ένα άλλο παράδειγμα είναι τα ναζιστικά και φασιστικά καθεστώτα. Με αυτή την έννοια φανταστείτε πόσο ιδιωτικές κοινωνίες ήταν όχι μόνο εξαιτίας της τρομοκρατίας. Εάν ο σοσιαλισμός είναι σε κρίση, αναφέρει ο Γουώρντ, αυτό συμβαίνει «ακριβώς επειδή το παγκόσμιο σοσιαλιστικό κίνημα προσανατολίστηκε προς τη διεύρυνση της κρατικής εξουσίας και όχι προς τον περιορισμό της». Η χρεοκοπία σε πλανητική κλίμακα της μαρξιστικής ιδεολογίας και γενικότερα του κρατικού πνεύματος του σοσιαλισμού είχε ως μία από τις πιο πρόσφατες συνέπειές της την αναβίωση του φιλελευθερισμού, που διαβρώνει προοδευτικά όχι μόνο τις εδώ και δεκαετίες κοινωνικές κατακτήσεις των λαϊκών τάξεων, αλλά και την ίδια την ιδέα της δημόσιας υπηρεσίας.

Η ελευθεριακή σκέψη οφείλει να επαναδιατυπώσει ένα κοινοτικό πρόταγμα, έτσι ώστε «ο έλεγχος της κοινότητας, εάν και όταν καταστεί αποτελεσματικός, να αποτελέσει μια συντριπτική πρόκληση όχι μόνο για την κυβέρνηση, αλλά και για τους διαχειριστές του κεφαλαίου και της οικονομίας». Ο «νέος» αναρχισμός οφείλει να στηρίξει τη «συλλογική δράση ως εναλλακτική λύση απέναντι στην ιδιωτικοποίηση ή στην κρατική ρύθμιση». Η κοινοτική ιδέα του αναρχισμού θα μπορέσει να έχει μια πραγματική δυνατότητα εφαρμογής σε ευρεία κλίμακα, μόνο στο μέτρο που τα νέα αντιφιλελεύθερα κινήματα θα είναι ικανά να θέσουν υπό αμφισβήτηση τα δόγματα της αριστεράς του κράτους: «Είναι πέραν κάθε αμφισβήτησεως, ότι τον επόμενο αιώνα τα χαρακτηριστικά της κοινωνικής αλληλεγγύης και της αλληλοβοήθειας πρέπει να επανεξεταστούν, προκειμένου να δημιουργηθεί μία κοινωνία πρόνοιας πάνω στα ερείπια του κράτους πρόνοιας».

Η εναλλακτική λύση απέναντι στην κρίση του κοινωνικού κράτους δεν μπορεί λοιπόν παρά να προέλθει από μία σύγχρονη ανάγνωση της κοινοτικής παράδοσης του αναρχισμού: η «κοινωνία της πρόνοιας», όπως την αποκαλεί ο Γουώρντ, οφείλει να είναι αποκεντρωμένη και οργανωμένη πάνω σε ελευθεριακές, αμεσοδημοκρατικές, συνομοσπονδιακές βάσεις.

3) Αναφέρουμε εδώ δυο ιστορικά παραδείγματα όχι μόνο γιατί συμφωνούμε αλλά και για να καταδείξουμε την διαχρονικότητα αυτών των προβληματισμών που τηρουμένων των ιστορικο-κοινωνικών και γνωσιολογικών αναλογιών ισχύουν μέχρι σήμερα. Κατανοώντας ότι συζητώντας για οργάνωση, να ξέρουμε ότι αυτή η συζήτηση δεν είναι καινούργια. Έχει επαναληφθεί χιλιάδες φορές στο παρελθόν από τους επαναστάτες. Χωρίς να θέλουμε να θυσιάσουμε το παρόν σε αυτό το παρελθόν και ξέροντας ότι χωρίς οργάνωση δεν μπορεί να υπάρξει ούτε η στοιχειώδης κοινωνική ζωή, πρέπει να μας απασχολεί πώς η πυραμοειδή οργάνωση σχεδόν όλης της κοινωνικής ζωής έχει αντέξει μέσα στον χρόνο, που από την προϊστορία έχει φτάσει μέχρι σήμερα στην λεγομένη εποχή του μεταμοντερνισμού. Η πυραμίδα είναι παντού, και μια σοβαρή ρηγμάτωσή της είναι η ισχυρή αναρχική οργάνωση. Τότε μόνο το κράτος (δηλαδή η μεγαπυραμίδα), θα δούμε αν πραγματικά θα ανεχτεί τον δυισμό.

Το να αντιγράψουμε αυτές τις φόρμες στη σημερινή εποχή, σίγουρα θα αποδειχθεί αν όχι χυδαία εκδοχή, σίγουρα όμως καρικατούρα. Αλλά να παραδειγματιστούμε για να δημιουργήσουμε στις

σημερινές συνθήκες το «μεγάλο συνδικάτο της ζωής», αυτό μας χρειάζεται. Πλατιές μαζικές (από το πολλοί μαζί), κινήσεις με αντιεξουσιαστικό – ελευθεριακό χαρακτήρα. Άλλωστε οι αναρχικοί – αντιεξουσιαστές λίγο πολύ με τέσσερα θέματα – ζητήματα, καταπατήθηκαν ως προς το πρόταγμα τους:

α. με την παιδαγωγική με όλη την ευρύτητά της (από ατομική βελτίωση και καλλιέργεια του εαυτού, μέχρι και εμπειρίες με αντι- αυταρχικούς, συμμετοχικούς τρόπους μάθησης, ελευθεριακά σχολεία, κτλ)

β. με τον κοινοτισμό – κομμουνισμό με κορύφωση την ομοσπονδία και συνομοσπονδία.

γ. με τους συνεταιρισμούς παραγωγών – καταναλωτών και τον εθελοντικό αντιαυταρχικό κολεκτιβισμό.

δ. με τον επαναστατικό συνδικαλισμό ή αναρχοσυνδικαλισμό

Μέχρι τότε, τίποτα δεν πρέπει να μας εμποδίζει να πειραματιστούμε. Άλλωστε οι νέες κοινωνικές φόρμες περιμένουν αυτούς που θα τις δημιουργήσουν! (Δεν είναι του παρόντος λόγο του όγκου να παρουσιάσουμε εδώ όλα αυτά τα ζητήματα. Θα υπάρξει ανάλογη μπροσούρα για την κοινωνική προσφορά των αναρχικών τις κοινωνικές διεργασίες και καινοτομίες που έχουν προτείνει, αλλά και της ίδιας της αναρχικής κοσμοαντίληψης ως μήτρας κοινωνικών ιδεών).

«...Το 1902, με ένα κείμενο που δημοσιεύτηκε στο Les Temps Nouveaux, ο Jean Grave επαναλαμβάνει την άρνησή του για ένα συγκεκριμένο τρόπο οργάνωσης: «... προς τι όλες αυτές οι διαμαρτυρίες; Ότι δηλαδή, οι αναρχικοί δεν έχουν συνοχή, ότι δρουν λίγο στην τύχη, χωρίς κανενός είδους σύνδεση, χάνοντας έτσι αρκετές από τις δυνάμεις τους ελλείψει της αναγκαίας σταθερότητας για να δώσουν συνέχεια στη δράση τους. Είναι αλήθεια ότι, πολύ συχνά, οι ομάδες και τα άτομα αγωνίζονται δίχως να επιδιώκουν τον συντονισμό της δράσης τους με τη δράση των άλλων που αγωνίζονται παράλληλα για τον ίδιο σκοπό. Είναι επίσης αλήθεια ότι οι αναρχικοί, φαινομενικά, δεν έχουν συνοχή, ότι σε πολλές περιπτώσεις έχουν μεγάλη δυσκολία να βρουν τους συντρόφους που χρειάζονται...». Προτείνει, τη δημιουργία μιας χαλαρής και ρεαλιστικής οργανωτικής δομής. Κάτι που έγινε δεκτό από την Συνδιάσκεψη των Ρώσων αναρχικών – κομμουνιστών το 1906. Παραθέτουμε εδώ ένα μικρό απόσπασμα αυτής της απόφασης:

α) Οι Ρώσοι αναρχικοί - κομμουνιστές, όπως και οι σύντροφοί τους της Δυτ. Ευρώπης, απορρίπτουν κάθε μορφή ιεραρχικής οργάνωσης που ταιριάζει στους εξουσιαστές σοσιαλιστές και προτείνουν να δημιουργηθεί στους κύκλους τους ένα άλλο είδος οργάνωσης που θα βασίζεται στην ελεύθερη συμφωνία ανάμεσα στις ανεξάρτητες ομάδες.

β) Η στενή σύνδεση μεταξύ όλων των μελών κάθε ομάδας είναι αναγκαία προϋπόθεση για την ύπαρξη και την επιτυχία αυτού του είδους της οργάνωσης. Γι' αυτόν ακριβώς το λόγο, είναι πιο χρήσιμο να υπάρχουν στις πόλεις και τις ευρύτερες περιοχές πολλές μικρές ομάδες, συνδεδεμένες σε μια ομοσπονδία, παρά σε μια μόνο μεγάλη ομάδα.

γ) Οι ομάδες, ακόμη και όταν αναλαμβάνουν πολύ ειδικά καθήκοντα, δε μπορούν ποτέ να λειτουργούν σαν επιτροπές, εφόσον οι αποφάσεις δεν είναι υποχρεωτικές για τις άλλες ομάδες που δεν τις εγκρίνουν.

δ) Η καλύτερη σύνδεση ανάμεσα στις ομάδες δε μπορεί να επιτευχθεί με τη μεσολάβηση διαφόρων

μόνιμων επιτροπών, που εκλέγονται εκ των προτέρων για να χειριστούν τις δραστηριότητες της ομοσπονδίας. Αυτές οι επιτροπές έχουν την τάση να γίνονται (και πολύ γρήγορα γίνονται), όπως και όλες οι κυβερνήσεις, εμπόδιο για την παραπέρα ανάπτυξη.

ε) Η καλύτερη σύνδεση ανάμεσα στις ομάδες μπορεί να επιτευχθεί - όπως αποδεικνύει η πείρα - με διάφορες ειδικές συνδιασκέψεις ... που συγκαλούνται περιοδικά, σε καθορισμένες χρονικές στιγμές ή όταν το απαιτούν οι περιστάσεις, για τη βαθύτερη μελέτη των προβλημάτων που θέτει η ζωή. Οι εκπρόσωποι των ομάδων εξουσιοδοτούνται για ένα συγκεκριμένο καθήκον και είναι άμεσα ανακλητοί. Οι αποφάσεις των συνελεύσεων δεν είναι υποχρεωτικές για τις ομάδες. Αυτές οι τελευταίες μπορούν να τις αποδεχτούν ή να τις απορρίψουν τελείως...».

Επίσης τον Αύγουστο του 1907, στα πλαίσια Διεθνούς συνεδρίου του Άμστερνταμ, συζητήθηκε διεξοδικά το θέμα «Αναρχισμός και οργάνωση». Δύο ήταν οι τάσεις που συγκρούστηκαν σχετικά μ' αυτό το θέμα : από τη μια η τάση των αναρχοκομμουνιστών, που έκανε την επιλογή της ειδικής αναρχικής οργάνωσης, και από την άλλη, η μειοψηφούσα τάση των ατομικιστών, που αρνήθηκαν αυτή καθαυτή την αρχή της οργάνωσης.

Ο Amedee Dupois (πρώτη παρέμβαση μετά την αρχική εισήγηση), άσκησε οξεία κριτική εναντίον ενός είδους αναρχισμού που «με τις συνεχείς εκκλήσεις του για την αναμόρφωση του ατόμου, εμφανίζεται σαν η ανανεωμένη μορφή του παλιού αστικού ατομικισμού». Ανέλυσε την ανάπτυξη του αναρχικού κομμουνισμού, που γεννήθηκε «απ' την Διεθνή, δηλαδή, σε τελευταία ανάλυση, από το ίδιο το εργατικό κίνημα ». Υποστήριξε ότι αυτός « ο αναρχισμός δεν είναι ατομικιστικός, είναι φεντεραλιστικός και συνδικαλιστικός πρώτα απ' όλα ένα κομμάτι του επαναστατικού σοσιαλισμού». Εισηγούμενος τη συσπείρωση των αναρχικών, πιο συγκεκριμένα: «όσων ανήκουν στην τάση μας η οποία δε διαχωρίζεται απ' τον αναρχισμό του προλεταριάτου», κατέληξε ως εξής : «Αυτό το αναρχικό κίνημα θα ξεπηδήσει απ' την κοινή μας δράση, απ' την συνδυασμένη και συντονισμένη δράση μας. Θα πρέπει να προσθέσουμε η αναρχική οργάνωση δε θα έχει την αξίωση να συνενώσει όλα τα στοιχεία που επικαλούνται, πολλές φορές λαθεμένα, την ιδέα της αναρχίας. Θα αρκεστεί να συσπειρώσει γύρω από ένα πρόγραμμα δράσης τους συντρόφους που αποδέχονται τις βασικές αρχές μας και επιθυμούν να συνεργαστούν μαζί μας».

Ο Κόλλιν Γουόντ γράφει σχετικά (να υπενθυμίσουμε ότι αναφέρεται σε ιδική επαναστατική οργάνωση και όχι σε κοινωνικές δομές, παράλληλα δεν συμφωνούμε πλήρως με αυτό το μοτίβο). «... ο καθένας μπορεί να δει ότι υπάρχουν τουλάχιστον δύο είδη οργάνωσης. Υπάρχει εκείνο το είδος που σου επιβάλλουν, εκείνο που διευθύνεται από πάνω κι υπάρχει και το άλλο είδος οργάνωσης που διευθύνεται από κάτω, που δεν μπορεί να σου επιβάλουν να κάνεις κάτι με το ζόρι και γι' αυτό είσαι ελεύθερος να προσχωρήσεις ή ελεύθερος να παραμείνεις μόνος σου. Θα μπορούσαμε να πούμε ότι οι αναρχικοί είναι άνθρωποι που θέλουν να μεταμορφώσουν όλες τις μορφές της ανθρώπινης οργάνωσης σ' εκείνο το είδος της καθαρά εθελοντικής αντι-ιεραρχικής ένωσης που μπορούν οι άνθρωποι να εγκαταλείψουν και να δημιουργήσουν κάτι δικό τους, αν δεν τους αρέσει. Κάνοντας μία ανασκόπηση εκείνου του επιφανειακού άλλα χρήσιμου μικρού βιβλίου, «ο Νόμος του Πάρκισον», επιχείρησα κάποτε να διατυπώσω τέσσερις «κανόνες» πάνω στους όποιους πρέπει να βασίζεται μία αναρχική θεωρία για την οργάνωση και ότι πρέπει να είναι: 1) Εθελοντική 2) Λειτουργική 3) Προσωρινή και 4) Μικρή.

Πρέπει να είναι εθελοντική για ευνόητους λόγους. Δεν έχει κανένα νόημα να υποστηρίξουμε την ελευθερία και την ευθύνη του ατόμου, αν πρόκειται να υποστηρίξουμε οργανώσεις στις οποίες η ιδιότητα του μέλους βασίζεται μόνο σε υποχρεώσεις. Πρέπει να είναι λειτουργική για λόγους που είναι εξίσου ευνόητοι, άλλα δεν παρατηρούνται πάντα. Υπάρχει μία τάση να υπάρχουν οργανώσεις δίχως μία αυθεντική λειτουργία ή που έχουν εκπληρώσει τους σκοπούς τους. Πρέπει να είναι προσωρινή γιατί η μονιμότητα είναι ακριβώς ένας από εκείνους τους παράγοντες που σκληραίνουν τις αρτηρίες μιας οργάνωσης, δημιουργώντας ένα κατεστημένο συμφέρον που εξασφαλίζει την επιβίωση της, για την εξυπηρέτηση των συμφερόντων των ηγετών της μάλλον, παρά της εξυπηρέτησης των δήθεν σκοπών της.

Πρέπει να είναι μικρή, επειδή ακριβώς στις μικρές ομάδες, όπου η εστίαση των μελών είναι άμεση, οι γραφειοκρατικές κι οι ιεραρχικές τάσεις που υποβόσκουν σε κάθε οργάνωση, έχουν τη μικρότερη πιθανότητα ν' αναπτυχθούν.

Αλλά απ' αυτό το τελευταίο σημείο είναι που αρχίζουν οι δυσκολίες μας. Αν πάρουμε σαν δεδομένο ότι μία μικρή ομάδα μπορεί να λειτουργήσει αναρχικά, εξακολουθούμε μολοντούτο, αντιμετωπίζουμε το πρόβλημα όλων εκείνων των κοινωνικών λειτουργιών για τις οποίες είναι απαραίτητη η οργάνωση, αλλά που τη χρειάζονται σε μία πολύ μεγαλύτερη κλίμακα.

Λοιπόν θα μπορούσαμε ίσως ν' απαντήσουμε: «Αν οι μεγάλες οργανώσεις είναι απαραίτητες, μην υπολογίζετε σε μας. Θα τα καταφέρουμε όσο μπορούμε δίχως αυτές». Εντάξει, μπορούμε να το πούμε, άλλα αν προπαγανδίζουμε τον αναρχισμό σα μία κοινωνική φιλοσοφία, θα πρέπει να πάρουμε υπόψη κι όχι ν' αποφεύγουμε τα κοινωνικά γεγονότα. Είναι καλύτερα να πούμε: «Ας βρούμε τρόπους με τους οποίους οι μεγάλης έκτασης λειτουργίες μπορούν να διαιρεθούν σε λειτουργίες που μπορούν να οργανωθούν από μικρές λειτουργικές ομάδες κι ύστερα ας συνδέσουμε αυτές τις ομάδες μ' ένα ομοσπονδιακό τρόπο». Αυτό μας οδηγεί στη θεώρηση μιας αναρχικής ομοσπονδιακής θεωρίας. Τώρα εξετάζοντας πώς οραματίζονταν την οργάνωση μιας μελλοντικής κοινωνίας οι «κλασσικοί» αναρχικοί, βλέπουμε ότι την σκέπτονταν απ' την άποψη δύο ειδών κοινωνικών θεσμών:

1) Της εδαφικής μονάδος ή κομμούνας (commune): μία Γαλλική λέξη που θα μπορούσατε να θεωρήσετε σαν ισοδύναμη με τη λέξη κοινότητα ή τη Ρωσική λέξη σοβιέτ, με το αρχικό της νόημα, αλλά που επίσης έχει προεκτάσεις στους αρχαίους θεσμούς του χωριού, που αναφέρονταν στην καλλιέργεια της γης από κοινού.

2) Του συνδικάτου: μία άλλη Γαλλική λέξη αντλημένη απ' την ορολογία του εργατικού συνδικαλισμού. Το συνδικάτο ή εργατικό συμβούλιο σα μονάδα της βιομηχανικής οργάνωσης. Αυτά θεωρήθηκαν σα μικρές τοπικές μονάδες που θα συνδέονταν ανάμεσα τους ομοσπονδιακά για την αντιμετώπιση των μεγαλύτερων προβλημάτων της ζωής, ενώ κάθε κομμούνα και κάθε συνδικάτο θα διατηρούσαν την αυτονομία τους, καθώς η πρώτη θα ομοσπονδοποιούνταν περιφερειακά και το δεύτερο βιομηχανικά...» Ο Προυντόν, ο Κροπότκιν, ο Μπακούνιν αφιέρωσαν μεγάλη προσοχή στην ομοσπονδιακή αρχή κι εμείς γνωρίζουμε λίγα σχετικά με τους παράγοντες

που συντελούν στην αποτυχία ή την επιτυχία των ομοσπονδιών.

«Χρησιμοποιώντας τον όρο ομοσπονδία», παρατηρεί ο Τζώρτζ Γούντκοκ στη βιογραφία του για τον Προυντόν, «ο Προυντόν δεν εννοεί μια παγκόσμια κυβέρνηση ή μία ομοσπονδία κρατών. Για αυτόν η αρχή της συνομοσπονδίας αρχίζει απ' το πιο απλό επίπεδο της κοινωνίας. Τα διοικητικά όργανα είναι τοπικά και βρίσκονται όσο το δυνατό περισσότερο κάτω απ' τον άμεσο έλεγχο του λαού. Πάνω απ' αυτό το πρωτογενές επίπεδο, η συνομοσπονδιακή οργάνωση γίνεται προοδευτικά περισσότερο ένα όργανο συντονισμού των περιφερειών, παρά ένα διοικητικό όργανο κι η Ευρώπη μία συνομοσπονδία των συνομοσπονδιών, στην οποία το συμφέρον της πιο μικρής επαρχίας θα έχει την ίδια έκφραση με τα συμφέρον της πιο μεγάλης αφού όλες οι υποθέσεις θα ρυθμίζονται με αμοιβαία συμφωνία, συμβόλαιο και διαιτησία...».

4) Νεολογισμός, που αναφέρεται στις ελληνικές συνθήκες συνελεύσεων τύπου Σορβόννης και στη «φοιτητικοποίηση» του χώρου, (ιδιαίτερα της Αθήνας).

5) Αβανγκαρντισμός : όρος που χρησιμοποιήθηκε αρχικά για να περιγράψει την πολιτική τάση που εμφανίστηκε σε κινήματα νεολαίας, κυρίως της μαρξιστικής αριστεράς, με βασικό χαρακτηριστικό την αμφισβήτηση του ρόλου της εργατικής τάξης. Σύμφωνα με τους υποστηρικτές της τάσης αυτής, πρωτοπόρα στην επαναστατική αλλαγή της κοινωνίας δεν είναι η εργατική τάξη, αλλά η νεολαία με την αυθόρμητη επαναστατική της δύναμη. Αργότερα ο όρος έλαβε γενικότερη σημασία και αφορά την πρωτοπορία σε πολιτικά, κοινωνικά και καλλιτεχνικά κινήματα.

6) Τα σχέδια των αναρχικών έχουν αποδειχθεί πολύ πρακτικά και πολύ απειλητικά. Εκτέθηκαν και συχνά καταδικάστηκαν ως ανεφάρμοστα, ως αντιστρατευόμενα την ανθρώπινη φύση. Αλλά «γι' αυτό αξίζει να τις εφαρμόσουμε και γι' αυτό τις προτείνει κάποιος. Γιατί τι άλλο είναι ένα πρακτικό σχέδιο; Ένα πρακτικό σχέδιο είναι ή ένα σχέδιο που έχει ήδη υλοποιηθεί, ή ένα σχέδιο που θα μπορούσε να υλοποιηθεί υπό τις υπάρχουσες συνθήκες –αλλά ακριβώς τις υπάρχουσες συνθήκες αποδοκιμάζει κανείς, ενώ κάθε σχέδιο που θα αποδεχόταν αυτές τις συνθήκες, είναι κακό και ανόητο».

Αναρχισμός σημαίνει ένα εκτεταμένο δίκτυο ατόμων και ομάδων που παίρνουν τις δικές τους αποφάσεις, ελέγχουν την ζωή τους και αναπτύσσουν την ατομικότητά τους. Ατομικότητα σημαίνει το να αναπτύσσει κανείς τα χαρίσματά του και όχι να εγείρει εγωϊστικές αξιώσεις στους άλλους. Την κοινωνική οργάνωση αυτών των δικτύων την έχουν οραματισθεί υπό την μορφή κομμουνών, συμβουλίων και συνδικάτων, άνθρωποι που ζουν και εργάζονται, βοηθώντας ανιδιοτελώς ο ένας τον άλλον· τη δε οργάνωση της εργασίας/ζωής την έχουν οραματισθεί ως αποκεντρωτική, μεταξύ αλληλεπιδρώντων ατόμων τα οποία ρυθμίζουν τις μεταξύ τους σχέσεις αυτόνομα και ισότιμα. Η ανθρώπινη κοινωνία πρέπει να οικοδομηθεί επί τη βάση μιας σειράς αυτόνομων κοινοτήτων, οι οποίες θα μπορούν ελεύθερα να δημιουργούν ομοσπονδίες ή δεσμούς μεταξύ τους.

Ο καταμερισμός των πόρων, που διαφέρουν από περιοχή σε περιοχή λόγω του κλίματος, της γεωγραφικής θέσης και της αφθονίας της περιοχής σε πλουτοπαραγωγικές πηγές, θα γίνεται έξω

από τα πλαίσια της σημερινής διαδεδομένης πρακτικής ή του συμφέροντος που ικανοποιείται από κερδοσκοπικές ανταλλαγές και εκμεταλλευτικά προνόμια. Το κριτήριο του Είναι, έγκειται στην πνευματικότητα της σύνδεσης μιας ζωής με κάθε ζωή. Η αυτονομία της κοινότητας κάποιου, καθώς και η δέσμευσή του απέναντι σ' αυτούς με τους οποίους βρίσκεται σε άμεση επαφή, δεν μειώνει την αναγνώριση των αναγκών των άλλων εκτός ομάδος, όπως δεν μειώνει και το ουσιαστικό κοινό στοιχείο τους, την ανθρωπιά τους.

Για μας, αναρχισμός είναι η ηθική αρχή του αυτεξούσιου, της μη βίας, καθώς και μια διαρκής αναζήτηση της τελειότητας, της προσωπικής ευθύνης και της κοινωνικής ευημερίας. Ο αναρχισμός είναι μια ηθική αρχή που λαμβάνει την μορφή κανόνων κοινωνικής οργάνωσης, όπως την μορφή της αποκέντρωσης, της αδιαμεσολάβητης κοινοτικής αυτονομίας και της αυτάρκειας. Ως μια αρχή της οργάνωσης των ενεργειακών πόρων, της τεχνολογίας και της παραγωγής και διανομής στην οικονομία, ο αναρχισμός ταυτίζεται με την αποκέντρωση.

Στη θέση της παραγωγής της πυρηνικής ενέργειας, του πετρελαίου από πετρελαιούχο σχιστόλιθο ή της αεριοποίησης του άνθρακα –τρόποι παραγωγής ενέργειας που απαιτούν συγκεντρωτική, εντατικής χρήσης κεφαλαίου ανάπτυξη και είναι καταστροφικοί για το περιβάλλον, προτείνονται η ηλιακή, η παλιρροϊκή και η αιολική ενέργεια, συνοδευόμενες από αρχιτεκτονικές καινοτομίες. Η ανάπτυξη αυτών των μορφών ενέργειας απαιτεί αποκέντρωση της προσφοράς και της κατανομής. Οι μεγάλες συγκεντρώσεις ατόμων και οι ενεργειακές τους ανάγκες δεν μπορούν να αντιμετωπιστούν μέσω αποκεντρωμένων πηγών ενέργειας. Κατά συνέπεια, η μη καταστροφική παραγωγή και διανομή ενέργειας πρέπει να συνοδεύεται από αποκεντρωμένες μορφές ζωής.

Παρομοίως, οι οικονομικοί τρόποι ανάπτυξης γιγαντισμός, πολυπλοκότητα, συγκεντρωτικός έλεγχος εντατικής χρήσης κεφαλαίου– της μαζικής καταστροφής και η εκβιομηχάνιση, οδηγούν αναπόφευκτα στον τερματισμό της ανάπτυξης. Αυτός ο αναπόφευκτος τερματισμός απαιτεί μια οικονομική οργάνωση θεμελιωμένη σε μια επιταχυνόμενη παραγωγή μάλλον εντατικής χρήσης της εργασίας παρά του κεφαλαίου.

Η οικονομία πρέπει να στηρίζεται μάλλον στη συμμετοχική εργασία παρά στην υψηλή, ενεργοβόρα και εξοβελίζουσα τον εργάτη τεχνολογία. Η ίδια η τεχνολογία πρέπει να σχεδιάζεται έτσι ώστε να μην είναι βίαιη, να σέβεται την φύση, τα άτομα που την χρησιμοποιούν και τα προϊόντα. Μια τέτοια οικονομία θα είναι προφανώς λιτή όσον αφορά την κατανάλωση και, φυσικά, δεν θα είναι ούτε ενάντια στην τεχνολογία, ούτε ενάντια στη γνώση. Η δημιουργία και η εφαρμογή ενδιάμεσης τεχνολογίας και γνώσης πρέπει να συνδέεται με την ελευθερία και την ανάπτυξη όλων των ατόμων, διότι κάθε άτομο μέσω της αξιοπρέπειας της δραστηριότητάς του, ολοκληρώνει τον εαυτό του και τους άλλους. Η εργασία δεν πρέπει να αποτελεί λειτουργία του απομονωμένου ατόμου, ούτε το άτομο να είναι ένα αντικείμενο, ένας χειραγωγούμενος συντελεστής στα μέσα παραγωγής. Οι αναρχικοί έχουν εκπονήσει και εφαρμόσει πολυάριθμα δημιουργικά προγράμματα. Έχουν οργανώσει κοινότητες και «τράπεζες» και έχουν αναπτύξει την αυτοδιεύθυνση στην γεωργία, στο εργοστάσιο, στην κοινότητα και στην ομοσπονδία. Έχουν οργανώσει αγρότες, εργάτες, πάρα πολλούς ανθρώπους, στην βάση της μη βίας και της ελπίδας για απελευθέρωση από την σημερινή

και τη μελλοντική τυραννία. (Σ.τ.σ.: «Στην βάση της μη βίας» σημαίνει ότι η βάση των διαρθρωτικών διευθετήσεων ήταν μη βία. Δεν θέλουμε να αφήσουμε να εννοηθεί ότι αυτά τα προγράμματα και οι διευθετήσεις δεν αντιμετωπίστηκαν με βία (π.χ. Μεξικό, Ουκρανία, Ισπανία, Ιταλία, Αργεντινή κλπ), ούτε ότι οι αναρχικοί/σοσιαλιστές δεν απάντησαν με βία υπερασπίζοντας την αυτονομία τους.) Ωστόσο, όλες αυτές οι προσπάθειες οδήγησαν στην συνειδητοποίηση ότι τα θεσμικά μέσα δε θα μπορούσαν να προκαλέσουν καμία μεταμόρφωση της καρδιάς του ανθρώπου. Μόνο μέσα απ' αυτήν τη μεταμόρφωση θα μπορούσε να αναδυθεί μια «νέα» κοινωνία...» .

7) Ένα χαρακτηριστικό παράδειγμα είναι ότι στα τελευταία γεγονότα που ακολούθησαν μετά τη δολοφονία του 16χρονου Αλέξη Γρηγορόπουλου από ειδικό φρουρό, το Δεκέμβρη του 2008, παρουσιάστηκε αυτό που ονομάσαμε «επαναστατική βόλτα» ιδιαίτερα τα βράδια της Παρασκευής οι επισκέψεις από κατάληψη σε κατάληψη και οι βολταδόροι ήταν περισσότεροι από τους καταληψίες. Οπότε, με βάση τον κόσμο που ερχόταν στις συνελεύσεις μπαίνανε προτάσεις για πολλές εξωστρεφείς δράσεις. Αλλά δεν γινόταν σχεδόν τίποτα και αντί οι καταλήψεις να είναι ορμητήριο προς τα έξω, έγινε το αντίθετο. Αφήστε που οι καταλήψεις αυτές δεν επιδίωξαν ούτε καν ένα μίνιμουμ μέτωπο δράσης μεταξύ τους, αλλά ανταγωνιζόταν η μια την άλλη όσον αφορά την επαναστατικότητα τους.

Η ΑΣΤΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ ΚΑΙ ΤΟ ΚΑΘΕΣΤΩΣ ΔΙΑΡΚΟΥΣ ΑΠΕΙΛΗΣ (*)

από G Απρίλ. 16, 2010, 11:12 μμ.,

1.

Η σύγχρονη αστική δημοκρατία είναι μια τυπική αστική επίκληση των ατομικών δικαιωμάτων και του κράτους δικαίου. Οι πολιτικές κάστες εκφραστές αυτής της δημοκρατίας στην πραγματικότητα από την μια προωθούν την λεγόμενη συμμετοχή στα κοινά που εξαντλείται στην άσκηση του εκλογικού δικαιώματος και από την άλλη προωθούν την παραίτηση από τα κοινά με την επαγγελματοποίηση, κομματικοποίηση της πολιτικής ζωής, ενώ το λεγόμενο πλειοψηφικό σύστημα που διατυμπανίζουν καταρρέει από την μη αθρόα προσέλευση των ψηφοφόρων στις εκλογές. Φυσικά δεν τους απασχολεί να κυβερνούν μειοψηφικά αρκεί να μην υπάρξει κυβερνητικό κενό, παράλληλα διαλύουν τον κοινωνικό ιστό και εξατομικεύουν τα πρόσωπα προωθώντας από τη μία την ιδιώτευση – ο σώζων εαυτό σωθήτω και από την άλλη τη μαζικοποίηση. Μαζικοποίηση μέσα από τους μηχανισμούς ελέγχου της γνώμης, της συνείδησης και συμπεριφοράς, από τα μαζικά μέσα ενημέρωσης. Μέσα που έχουν μετατραπεί σε τεράστιες μηχανές συμφερόντων οικονομικής - πολιτικής δύναμης (θυμίζοντας την δύναμη της προπαγάνδας που είχαν και έχουν οι εκκλησίες), προπαγάνδας και πλύσης εγκεφάλου.

Μαζικά μέσα που προωθούν την διαιώνιση και επέκταση της κυριαρχίας κεφαλαίου και κράτους, με σχέση συγκοινωνούντων δοχείων, μεταξύ αυτών και των πολιτικών ελίτ, διαστρεβλώνοντας και διαπλάθοντας την ελεύθερη βούληση και την κριτική σκέψη των οικονομικά εκμεταλλευόμενων και πολιτικά καταπιεζομένων ανθρώπων. Ενώ έχουν παράλληλα φτάσει στο

σημείο να κατασκευάζουν και αυτή την ίδια την πραγματικότητα.

Η κοινωνικότητα του καπιταλισμού και η έννοια του πολίτη δεν συνιστούν κοινωνία των πολιτών, αλλά, πληθυσμιακή συσσώρευση ιδιωτών–υπηκόων, οπαδών, ψηφοφόρων, καταναλωτών με υπέρτατο δικαίωμα, το δικαίωμα στην ιδιοκτησία και την κατανάλωση, είναι η «κοινωνία» των ιδιωτών (αρρώστων) με χίλια δυο αντικρουόμενα ιδιωτικά-ατομικά συμφέροντα που ιεραρχούνται, διαμορφώνονται και διαχειρίζονται από τις εκάστοτε πολιτικές ελίτ. Έτσι, η ελευθερία ταυτίζεται με την οικονομία της αγοράς και τη συσ-σώρευση του κέρδους.

Η ελευθερία είναι η αγορά, όχι των ιδεών και του πράττειν, αλλά αφενός της κατανάλωσης και της διακίνησης εμπορευμάτων, και αφετέρου του επιχειρείν των μεγαλοϊδιοκτητών της γης, των μέσων παραγωγής, των υπηρεσιών, του θεάματος – ακροάματος και των άυλων κεφαλαίων.

2.

Το καθεστώς της διαρκούς απειλής που επιβάλλουν οι κυρίαρχες τεχνογραφειοκρατικές, στρατοκρατικές και πολιτικές ελίτ, με κύριες την Αμερικανική και την Ευρωπαϊκή, για την αναδιανομή του κοινωνικού πλούτου, έλεγχο των πλουτοπαραγωγικών πηγών και των διατροφικών αναγκών σε παγκόσμια κλίμακα προς όφελος δικό τους και των εργοδοτών τους, στο σύνολο της καταπιεσμένης-εκμεταλλεόμενης ανθρωπότητας είτε στις λεγόμενες οικονομικά ανεπτυγμένες κοινωνίες, είτε στις υπό ανάπτυξη, έχει σαν συνέπεια να διογκώνει ακόμα περισσότερο τις κοινωνικές ανισότητες και να αυξάνει τόσο τη σχετική, όσο και την πραγματική φτώχεια.

Το χάσμα μεταξύ πλουσίων και φτωχών, τόσο μεταξύ των ανθρώπων όσο και μεταξύ των χωρών, μεγαλώνει ακόμα περισσότερο, φτάνοντας για πρώτη φορά στην ιστορία της ανθρωπότητας σε τέτοια ύψη. Το φυσικό περιβάλλον βρίσκεται σε πλήρη διαταραχή και οι οικολογικές ισορροπίες καταρρέουν στο βωμό της απληστίας των ολιγαρχιών για κέρδος και κυριαρχία, κάνοντας επισφαλή την διαβίωση σε πολλά μέρη στον πλανήτη, όχι μόνο των ανθρώπων αλλά και των υπόλοιπων έμβιων όντων.

Οι κυρίαρχες ελίτ προσπαθούν να διατηρήσουν, να ελέγξουν και να διαιωνίσουν αυτή την κατάσταση μέσω της στρατηγικής της λειτουργικής και ιδεολογικής τρομοκράτησης των εκμεταλλεομένων τάξεων και μέσα από το δίπτυχο «ασφάλεια θεσμική - ανάπτυξη οικονομική» (η ελεύθερη οικονομία της αγοράς είναι μονόδρομος και το δημοκρατικό πολίτευμα είναι το καλύτερο δυνατό), ενώ μέσω της στρατηγικής του φόβου και της ανασφάλειας, αποσκοπούν στη συναίνεση για τον συλλογικό κοινωνικό έλεγχο και μέσω της καλλιέργειας της συλλογικής ευθύνης και ενοχής, π.χ. όλοι φταίμε για την οικονομική κρίση, η όλοι φταίμε για το περιβαλλοντική κρίση, προωθούν τον πράσινο καπιταλισμό, τον οικοκαπιταλισμό.

3.

«... Ο νεοφιλελευθερισμός υποστηρίζεται, ότι έκτος από ιδεολογία ή οικονομική πολιτική είναι πρώτα απ' όλα και κυρίως, ένας τύπος κυβερνητικής ορθολογικότητας. Ο Φουκό, ορίζει την κυβερνητική ορθολογικότητα ως μια κανονιστική λογική που διέπει τη δραστηριότητα της διακυβέρνησης, με τη έννοια όχι μόνο της άμεσης αλλά και της έμμεσης καθοδήγησης των

ανθρώπων, έτσι ώστε αυτοί να οδηγούνται και να συμπεριφέρονται με έναν ορισμένο τρόπο.

Η «ορθολογικότητα» αυτή δεν εφαρμόζεται με την άσκηση ενός άμεσου αλλά περισσότερο ενός έμμεσου (συγκαλυμμένου) καταναγκασμού, μιας καταπίεσης. Από αυτή την άποψη, η κριτική ενάντια στον νεοφιλελευθερισμό δεν θα 'πρεπε να περιορίζεται μόνο στο πεδίο της οικονομικής πολιτικής (ιδιωτικοποιήσεις, η απορρύθμιση εργασιακών σχέσεων) ούτε σε ένα ορισμένα σύνολο θεωρητικών ιδεών (Φρίντμαν, Χάγκελ) ούτε στους πολιτικούς που στράφηκαν σε αυτόν στα τέλη της δεκαετίας του 1970 (Ρέιγκαν, Θάτσερ κλπ).

Η νεοφιλελεύθερη «ορθολογικότητα» έχει μια ευρύτερη εμβέλεια και μπορεί να προωθείται ακόμα και από κυβερνήσεις που αναφέρονται στην αριστερά. Αυτό που ορίζει τη νεοφιλελεύθερη ορθολογικότητα είναι το ότι οδηγεί τα υποκείμενα να δρουν με βάση το υπόδειγμα του ανταγωνισμού. Ο νεοφιλελευθερισμός οδηγεί τα άτομα να προσπαθούν να μεγιστοποιηθούν την ικανοποίηση των συμφερόντων τους, παραμερίζοντας κάθε ηθική αναστολή.

Στο ίδιο μόντο διαπλάθεται και το «νεοφιλελεύθερο υποκείμενο» με την παρόξυνση του ανταγωνισμού μεταξύ των ατόμων (πόλεμος όλων εναντίων όλων), με τις τεχνικές αξιολόγησης, με την ενθάρρυνση του ιδιωτικού δανεισμού, με την παρακίνηση να μετατραπούν τα υποκείμενα σε «ανθρώπινο κεφάλαιο», μέσω της καταναλωτικής ζήτησης. Το άτομο πλέον πρέπει να φροντίζει να συσσωρεύει, να επιδιώκει την επιτυχία, ενώ ταυτόχρονα είναι υπεύθυνο (και επομένως ένοχο), για την ενδεχόμενη αποτυχία του. Το νεοφιλελεύθερο υποκείμενο συγχέει την ελευθερία και την αυτονομία με τον ανταγωνισμό.

Επιχειρώντας να μεγιστοποιήσει με κάθε τίμημα την απόδοση του ατόμου σε όλα τα πεδία, ο νεοφιλελευθερισμός καταλήγει να αναγορεύει σε κανόνα την έλλειψη κάθε περιορισμού. Αυτή η έλλειψη περιορισμού συγκαλύπτει όμως το γεγονός ότι στην πραγματικότητα, υπάρχει ένα όριο στην επιθυμία και αυτό το όριο το καθορίζουν το κεφάλαιο και η επιχείρηση. Οι συντηρητικοί και οι θιασώτες του «εκσυγχρονισμού» βλέπουν στο νεοφιλελεύθερο υποκείμενο ένα ον απελευθερωμένο από όλες τις αλυσίδες του. Αλλά η έλλειψη κάθε περιορισμού, που υπόσχεται ο νεοφιλελευθερισμός, δεν έχει καμιά σχέση με την πραγματική ελευθερία. Ο μηχανισμός της «απόδοσης - απόλαυσης», που καθιερώνει ο νεοφιλελευθερισμός, είναι ένα σύστημα που λειτουργεί σαν ψευδαίσθηση της ελευθερίας του ατόμου, γιατί παραμένει στην ουσία ένας τρόπος κοινωνικής χειραγώγησης και πειθάρχησης»

4.

«... Ο φιλελευθερισμός, είναι εξαιρετικά αναγκαίος στον καπιταλισμό των τραστ, των καρτέλ, των πολυεθνικών του χρηματοπιστωτικού κεφαλαίου αλλά και στο κράτος πρόνοιας. Τα αμερικάνικα λεγόμενα και φιλελεύθερα, προοδευτικά, ανθρωπιστικά ιδρύματα (π.χ. Φορντ, Ροκφέλερ, Κάρνεγκι κλπ) ιδρύθηκαν, ελέγχονται και χρηματοδοτούνται από τις ομάδες συμφερόντων των μεγαλύτερων πολυεθνικών εταιρειών.

Σε μια εποχή κοινωνικού αναβρασμού, η κυρίαρχη τάξη χρειάζεται ένα σοσιαλ - φιλελεύθερο κίνημα το οποίο να μπορεί να λειτουργεί ως ασφαλιστική δικλείδα στην μαζική δυσσάρεσκεια και μ'

αυτόν τον τρόπο, να αποτρέπει τους ανθρώπους να στραφούν προς μια αποτελεσματική κοινωνική αντίδραση (εδώ αυτό το ρόλο τον παίζουν καλύτερα οι σοσιαλφιλελεύθεροι, σοσιαλδημοκράτες γιατί μπορούν να δημιουργούν ευρύτερες κοινωνικές συναινέσεις). Όσο περισσότερο εδραιώνονται τα καρτέλ, οι πολυεθνικές και το χρηματοπιστωτικό κεφάλαιο, τόσο περισσότερη νεοφιλελεύθερη-μεταρρυθμιστική ρητορική υιοθετούν τα κόμματα εξουσίας. Έτσι, το σύγχρονο κράτος διατηρεί υπό τον έλεγχό του την εσωτερική αμφισβήτηση, αναπτύσσοντας και θεσμοποιώντας το εμπόρευμα των πολιτικών μανδρινών, **τον νέο αυταρχισμό, δηλαδή την μεθοδευμένη γενίκευση της κοινωνίας του ελέγχου.**

Ο ΠΟΛΕΜΟΣ ΤΩΝ ΟΡΙΣΜΩΝ

5.

Θα χρειαζόταν τόμος για να συγκεντρωθούν τα άρθρα και τα σχόλια από τους δημοσιογράφους-παπαγαλάκια του νέου κυβερνητισμού, “αντιεξουσιαστικού”, όπως ονομάστηκε από την σοσιαλφιλελεύθερη ελίτ του ΠΑΣΟΚ. Παραθέτουμε ένα μικρό απόσπασμα από το φερέφωνο του συγκροτήματος (πολιτικών και οικονομικών συμφερόντων) Λαμπράκη, τα «**Νέα**»:

“... Ο Πρωθυπουργός είναι ο πομπός των οδηγητικών ιδεών και του προγραμματικού λόγου. Έχει επίσης απόλυτη εξουσία επί των στελεχών του. Ευνοϊκός παράγοντας για τη λειτουργία του συστήματος είναι ότι σε αντίθεση με τον κ. Καραμανλή, ο Γιώργος Παπανδρέου έχει δικές του «έμμονες ιδέες» που διαμορφώνουν κατεύθυνση: διεθνιστική ματιά, αυθεντική οικολογική και **ελευθεριακή κουλτούρα**, πηγαία ανθρωπιστική προσέγγιση, επιμονή στις διαβουλευτικές διαδικασίες χωρίς όμως να απεμπολεί στο ελάχιστο το δικό του «ηγετικό δικαίωμα»...”

Η διαστρέβλωση των εννοιών και του λόγου είναι μια πολύ παλιά τακτική των διανοούμενων απολογητών των κυρίαρχων τάξεων για να θολώνουν τα νερά και να προκαλούν σύγχυση στους κυριαρχούμενους. Ο Ράουτερ παρατηρούσε από την δεκαετία του 60 κιάλας στο "Η Κατασκευή Υπηκόων" ότι: "όσο ασαφέστερα εκφράζεται κανείς, τόσο περισσότερο μένει κρυμμένο το ψέμα που υπάρχει στον λόγο του...".

Αλλά δεν είναι μόνο το ψέμα που προκύπτει από την αποσύνθεση των εννοιών που προάγουν αναπαράγουν οι απολογητές (θεραπαινίδες) του συστήματος, είναι ο πόλεμος για τη διατήρηση του στάτους της κυριαρχίας, εδώ πολύ σωστά παρατηρεί ο Τόμας Σαζ στο «Ο Πόλεμος των Ορισμών» ότι:

«... Ο πόλεμος για τον έλεγχο του κόσμου είναι πόλεμος ορισμών... Ο αγώνας καθορισμού και ελέγχου των νοημάτων είναι αγώνας για επιβίωση... αυτός που πρώτος θα ορίσει το νόημα μιας κατάστασης, επιβάλλει στον άλλον την δική του πραγματικότητα και τον ορίζει, είναι ο νικητής... έτσι κυριαρχεί κι επιβιώνει. Εκείνος που ετεροκαθορίζεται, υποτάσσεται και ίσως ακόμα και εξοντώνεται...»

Το φιλελεύθερο “δικαιακό κράτος” του ΠΑΣΟΚ

6.

“... Το κράτος, μαζί με την ενίοτε συμβολική ενοχοποίηση κάποιων ατόμων από τους κόλπους των μελών της κυρίαρχης τάξης, επιδιώκει να προλάβει την εναντίωση προς την κυρίαρχη τάξη μέσω γραφειοκρατικών ρυθμίσεων, δηλαδή μέσω νέων νόμων χωρίς ποινικές κυρώσεις. Η αντιμονοπωλιακή νομοθεσία, η νομοθεσία κατά της μόλυνσης, η βιομηχανική νομοθεσία, η νομοθεσία που αφορά την ασφάλεια των προϊόντων, όπως και οι νόμοι που προστατεύουν τους καταναλωτές, είναι παραδείγματα στα οποία το χάσμα μεταξύ του νόμου και της επιβολής του, είναι αβυσσαλέο. Η επιλεκτική επιβολή προασπίζει τις αξιώσεις για μια επιλεκτική νομοθεσία η οποία, με την σειρά της, προκαλεί μεγαλύτερη συνειδητοποίηση της αδικίας εκ μέρους του κοινού.

Αν η επιβολή είναι ανεπαρκής, το κράτος μπορεί να επιχειρηματολογήσει υπέρ περισσότερων κρατικών φορέων επιβολής, που διευρύνουν το κράτος και αυξάνουν την ικανότητα προάσπισής του.

Αυτό το μοντέλο αυτοδημιουργίας αντιστοιχεί στην πίστη ότι οι ανισότητες και οι αδικίες μπορούν να λυθούν ή να διορθωθούν από την νομοθεσία, από εξεταστικές επιτροπές που οδηγούν σε νέα νομοθεσία, ή από νεοδημιούργητες κρατικές γραφειοκρατίες. Κατά ειρωνικό τρόπο, η μη εγκυρότητα αυτού του μοντέλου οδηγεί το δόγμα/θεσμό, δηλ. το εθνικό κράτος ή τον εθνικισμό, σε σύγκρουση με το δόγμα/θεσμό, δηλ. τον καπιταλισμό ή την ατομική ιδιοκτησία. Η πρόσφατη ανάπτυξη των διεθνών εταιρειών διακυβεύει τα εθνικά συμφέροντα κάθε κράτους. Ως εκ τούτου, νέα θεσμικά πρότυπα και δόγματα πρέπει να προκύψουν από αυτήν την σύγκρουση. Αυτό γίνεται φανερό από τις ανισότητες στην κατανομή των τροφίμων και της ενέργειας μεταξύ των λαών της γης.

Η σύγκρουση μεταξύ εθνικού κράτους και κεφαλαίου θέτει το ερώτημα αν ενδείκνυται η εθνική, η ιδιωτική ή η ανθρώπινη «ιδιοκτησία» των φυσικών πόρων (πετρέλαιο, κλίμα). Θέτει το ερώτημα αν είναι απαραίτητος για την συνέχιση της ύπαρξης της ζωής ο εθνικός, ο ιδιωτικός ή ο ανθρώπινος καταναμητικός έλεγχος. Θέτει υπό αμφισβήτηση και ρίχνει το γάντι στον «εθνικισμό» και την «ατομική ιδιοκτησία» ως δόγματα/θεσμούς. Θα συνεχίσει η ασυλία από κρατικές ποινικές κυρώσεις να προστατεύει τους καπιταλιστές των διεθνών ή ακόμη και των εθνικών εταιρειών; Θα συνεχίσει το κράτος, μέσω του милитарισμού του, να προστατεύει την ιδιωτική απομύζηση, την εκμετάλλευση και τις αγορές στις διεθνείς ή στις εθνικές αποικίες; Μπορούν αυτοί, οι οποίοι μέσω της μονοπώλησης ελέγχουν την οικονομική εξουσία και την εξουσία καταναγκασμού, να συνεχίσουν να έχουν ασυλία από ποινικές κυρώσεις;

Προς το παρόν, το κράτος απαλλάσσει τον εαυτό του από την ευθύνη για τα κοινωνικά κακά που το ίδιο προκαλεί. Επειδή το κράτος είναι αυτό που ορίζει το έγκλημα, αυτό που επιβάλλει τις ποινικές κυρώσεις και αυτό που διαχειρίζεται τα κοινά, τα κακά που προκαλεί είναι πέρα από κάθε

ενοχοποίηση. Δεν ευθύνεται για τα εγκλήματα που διαπράττονται από τα άτομα. Η αντεκδίκησή του, οι ποινικές κυρώσεις, επιβάλλονται σ' αυτούς που υπόκεινται σε ενοχοποίηση χωρίς να απολαμβάνουν ατιμωρησίας. Η συμπεριφορά των υπηκόων του, των εχθρών του, ντόπιων και ξένων, μπορεί να χαρακτηριστεί ως έγκλημα. Εν συνεχεία, το κράτος που εφευρίσκει το έγκλημα, εξαιρεί τον εαυτό του. Οι δικές του πράξεις είναι δικαιολογημένες, μη υποκείμενες σε ποινική κύρωση. Τα κακά που αυτό προκαλεί χαρακτηρίζονται ως αποδεκτά, ως «μη κακά».

Όπως ποικίλλει η μορφή του κράτους, ποικίλλει και η έννοια του ποινικού νόμου, του εγκλήματος και της ποινικής κύρωσης. Οι καπιταλιστικές, φασιστικές και κομματικές δικτατορίες και τα κράτη-πρόνοιας επεκτείνουν, περιορίζουν, δημιουργούν και προωθούν το δικό τους ιδιαίτερο είδος εγκλήματος και ποινικής κύρωσης, ό,τι ταιριάζει δηλαδή, στις περί παραγωγής μυθολογίες τους.

Ανεξαρτήτως μορφής, το κράτος επιδιώκει να μονοπωλεί την συνείδηση και την κοινωνική ζωή προς το συμφέρον την ολιγαρχίας, καθώς επίσης και να διατηρεί την ηγεμονία, την ιεραρχία και την εξουσία. Γι' αυτό ποινικοποιεί ιδέες, θεσμούς, κοινωνικές δραστηριότητες και αυτούς που τις αναπτύσσουν, όταν αυτοί αποτελούν οργανωμένη απειλή αποκαλύψεων ή αντεκδίκησης ενάντια στο κράτος.

Οι ιδέες περί ατόμου και περί συλλογικής ευθύνης χειραγωγούνται ώστε να αντιστοιχούν στην ιδιαίτερη ιδεολογική κρατική μορφή τους και να βοηθούν στην διατήρησή της (π.χ. καπιταλιστικής, φασιστικής, κομμουνιστικής ή κομματικής δικτατορίας). Οι ιδέες της εξουσίας και της ιεραρχίας προστατεύονται επιμελώς ως βασικές για την ιδέα του κράτους. Η διαφοροποίηση εγκλήματος και «τιμωρίας» κατασκευάζεται και μυθολογείται, έτσι ώστε να συγκαλύπτει τα συμφέροντα, την εξουσία και την κυριαρχία των λίγων ...”

7.

«... Ένας διάχυτος αντιεξουσιασμός, όχι με την επαναστατική έννοια, αλλά με την έννοια της έμπρακτης αμφισβήτησης από τον κόσμο της κοινωνικής βάσης του πολιτικού συστήματος, έκανε και τον ηγέτη του ΠΑΣΟΚ και ηγέτη της σοσιαλιστικής διεθνούς να υιοθετήσει μια “αντιεξουσιαστική” ρητορική. Εμείς δεν τσιμπάμε από αυτή τη ρητορική γιατί γνωρίζουμε καλά και την προηγούμενη περίοδο των σοσιαλιστών στην Ελλάδα (και τον ιστορικό ρόλο της σοσιαλδημοκρατίας παγκοσμίως – αναφορικά με το κοινωνικό ταξικό ζήτημα). Στην Ελλάδα, όπου με τον λεγόμενο « τρίτο δρόμο του σοσιαλισμού», άλωσαν τις ιδέες της αριστεράς και κυρίως της αυτονομίας.

Ο “αντιεξουσιαστικός” κυβερνητισμός του ΠΑΣΟΚ κινείται μέσα στα όρια της δημοσιονομικής κατάρρευσης, και δεν έχει άλλο δρόμο να ακολουθήσει παρά το κλασικό δίπτυχο: ασφάλεια θεσμική – ανάπτυξη οικονομική...»

Η ΕΝΟΤΗΤΑ ΜΕΣΑ ΑΠΟ ΤΗΣ ΣΥΝΘΗΚΕΣ

8.

Εκείνο που είναι ενδιαφέρον, στην προκειμένη σημερινή περίπτωση, είναι οι νέες καταστάσεις που προβάλλουν στο προσκήνιο – παράλληλα με τα παλιά προβλήματα – στο μέτρο που γίνονται πια ολοφάνερες στα μάτια χιλιάδων προλεταρίων της σημερινής εποχής ορισμένες καταστάσεις: λογουχάρη, ο αποκλεισμός των εφικτών λύσεων μέσα στη αστική καπιταλιστική κοινωνία, η πλήρης αποτυχία του σοβιετικού « σοσιαλιστικού » μοντέλου

- από την άποψη των δεδηλωμένων του στόχων-, η συμπαιγνία ανάμεσα στη σοσιαλδημοκρατία, τον “προωθημένο φιλελευθερισμό” και μια ορισμένη λανθάνουσα φασιστικοποίηση ρατσιστικοποίηση της κοινωνίας, αναγκάζουν ένα ποσοστό του προλεταριάτου των πόλεων (ιδιαίτερα των νέων) και ορισμένα στρώματα των μισθωτών να αντιμετωπίσουν συνολικά το σύστημα (τηρουμένων των ιστορικών αναλογιών), όπως έκανε και το βιομηχανικό προλεταριάτο των πόλεων στο τέλος του δέκατου ένατου αιώνα.

Αν σήμερα σπρώχνονται εκατοντάδες χιλιάδες καταπιεσμένοι και εκμεταλλεζόμενοι άνθρωποι στο να διεκδικούν αυτό που ήδη υπάρχει και στον κρετινισμό του κοινοβουλευτισμού, αύριο θα καταλάβουν ότι αυτό το σύστημα δεν επιδέχεται βελτίωση προς το ανθρωπινότερο ούτε καν μεταρρύθμιση, γιατί η αξιακή του αναγωγή βασίζεται στο « παν μέτρο χρήμα » το κέρδος και η κυριαρχία .

Με αυτήν ακριβώς την έννοια, ανακαλύπτουμε πάλι ορισμένες κριτικές και δράσεις ενάντια στο συνδικαλιστικό οικονομισμό (τραϊήντ-γιούνιονς) και κορπορατιβισμό, κριτικές ενάντια στις δομές κυριαρχίας, στην οικογένεια και την καθημερινή ζωή. Επιπλέον, ορισμένες μορφές αγώνα που κατατείνουν να αυτονομηθούν και να αυτοοργανωθούν έξω από το κατεστημένο συστημικό συνδικαλιστικό πλαίσιο, όπως και αρκετοί κοινωνικοί αγώνες έξω από την πολιτική διαμεσολάβηση, αλλά και το σαμποτάζ και ορισμένες μορφές άμυνας, περισσότερο ή λιγότερο παράνομες, ξαναβγαίνουν στην επιφάνεια.

Ενώ έχουμε απομακρυνθεί πολύ από την εποχή της βιομηχανικής αστικής πρωτοσυσσώρευσης κεφαλαίου και την προβληματική της, στην πραγματικότητα όμως δεν την εγκαταλείψαμε ποτέ, γιατί αυτό που έχει σημασία είναι ότι το προλεταριάτο, στον εμπειρικό προσδιορισμό του, από τη μια δεν είχε εκληφθεί μόνο σαν οι χειρώνακτες εργαζόμενοι, οι παραγωγοί, αλλά προπάντων σαν η δυνατή ελευθερία. Από την άλλη οριζόταν αρνητικά για να τονιστεί ότι αποτελεί το αντίθετο της αστικής τάξης. Μέσα σε μια κατάσταση όπου η μεγάλη τάση του σύγχρονου κόσμου είναι - για πρώτη φορά σε τέτοιο μέγεθος στην ιστορία - η πολιτική πόλωση της κοινωνίας σε δύο τάξεις, η αστική τάξη έχει στην κατοχή της τα μέσα παραγωγής και απολαμβάνει από αυτά, ενώ το προλεταριάτο ούτε τα έχει στην κατοχή του, ούτε απολαμβάνει τίποτα. Προτιμούμε να λέμε «έχει στην κατοχή της» και όχι «είναι ιδιοκτήτρια», για να κάνουμε πιο φανερό ότι η νομική ιδιοκτησία είναι ένα ιδεολογικό εποικοδόμημα που μπορεί να αντικατασταθεί από ένα άλλο. Για παράδειγμα με τη συλλογική ιδιοκτησία των μέσων παραγωγής από τη κομματική - κρατική γραφειοκρατία.

Ο καπιταλισμός στην πραγματικότητα δεν έλυσσε - λύνει κανένα πρόβλημα. Αντίθετα, τα διαπλέκει, τα εντείνει και το κυριότερο τα μεταθέτει στο χρόνο. Ούτε τα ζητήματα της φτώχειας διευθετεί. Αυξάνει τόσο την σχετική όσο και την πραγματική φτώχεια, εν μέσω αφθονίας -εδώ να σημειώσουμε ότι είναι πράξη ελευθερίας το να επιλέξεις να ζεις λιτά, αντίθετα όταν σου το επιβάλλουν είναι πράξη καταναγκασμού- ούτε τα νέα ζητήματα ελευθερίας, ούτε τα οικολογικά προβλήματα που διογκώνονται και προσπαθούν να μας πείσουν οι ελίτ ότι είμαστε όλοι συνυπεύθυνοι. Για να επανέλθουμε στο θέμα μας, τα ζητήματα ποιότητας ζωής, και το οικολογικό - κλιματικό πρόβλημα είναι άμεσα συνδεδεμένα με τα κοινωνικά και ταξικά ζητήματα.

Από αυτή την πλευρά, οι υπάλληλοι, οι τεχνικοί, οι μαθητές και οι λούμπεν (τα κατώτερα στρώματα του συστήματος), έχουν πάνω κάτω την ίδια αντιληπτική στάση, είναι διαθέσιμοι όπως και οι εργάτες, βιώνουν της ίδιες συνθήκες. Η ενότητα των «λούμπεν» και των «μηχανικών», η σύγχρονη περιθωριακότητα «των φοιτητών χωρίς διπλώματα και των πτυχιούχων χωρίς δουλειά», οι περιθωριοποιημένοι μικρό συνταξιούχοι, οι προλεταριοποιημένοι μικροί αγρότες, ακόμα και οι μετανάστες μπορεί να βρεθούν, να συναντηθούν και να είναι κάποια στιγμή διαθέσιμοι για ρήξη με το σύστημα.

ΣΑΝ ΕΠΙΛΟΓΟΣ

Σ' αυτή την παρέμβαση σκόπιμα δεν αναφέρομαι στην παρούσα συγκυρία που απορρέει από την οικονομική κρίση, τις επιπτώσεις από τις παρεμβάσεις της eurogroup και του ΔΝΤ, όπως επίσης και στις καταστατικές μεθοδεύσεις της κυβέρνησης, την τρομο-υστερία και την τρομολαγνεία των ΜΜΕ. Είναι και τα δύο ζητήματα πάρα πολύ σοβαρά με τα οποία έχουν καταπιαστεί και παρέμβει διάφοροι σύντροφοι και αριστεροί συναγωνιστές.

Από τη μεριά μου θέλω να πω το εξής: οι αναρχικοί, μια μικρή αλλά ζωνή, μειοψηφία μέσα στην ελληνική κοινωνία, σίγουρα δεν αποτελούν άμεσο κίνδυνο για το σύστημα. Χωρίς να είμαι αιθεροβάμονας (έφοδο στους ουρανούς, κτλ), είμαι της άποψης ότι αυτό που μπορεί να αποτελέσει εκρηκτικό μίγμα και σοβαρό πρόβλημα για το σύστημα είναι η συνάντηση των αναρχικών ριζοσπαστικών ιδεών με τη δυσαρέσκεια της κοινωνικής βάσης και ιδιαίτερα των νέων, που αποτελούν και από τη φύση τους το πιο ανήσυχο και ευαίσθητο κομμάτι ενάντια στις κοινωνικές αδικίες. Αν επιλέξουν οι αναρχικοί να δώσουν μάχες χαρακωμάτων –κάτι που επιδιώκει το κράτος- θα αυτοπαγιδευτούν σε μια διαδικασία εσωστρέφειας και περιχαράκωσης. Αυτό δε σημαίνει ότι οι αγώνες ενάντια στην κρατική καταστολή και την αλληλεγγύη δεν είναι σημαντικοί, αλλά πρέπει να ξεφύγουν από τον χαρακτήρα διαμαρτυρίας που έχουν κάποιες φορές και να συνδεθούν με προταγματικές αντισυστημικές προσεγγίσεις και ρήξεις.

* Αυτά τα κείμενα, ως προσχέδιο προσούρας, με τίτλο: **« Ο ΑΝΤΙΕΞΟΥΣΙΑΣΤΙΚΟΣ ΚΥΒΕΡΝΗΤΙΣΜΟΣ ΤΟΥ ΠΑΣΟΚ ΚΑΙ ΟΙ ΑΝΑΡΧΙΚΟΙ »** πρωτοδημοσιεύτηκαν στο indymedia και γενικότερα στο διαδίκτυο (Τρίτη, 3/10/2009), λίγο μετά το πρώτο υπουργικό συμβούλιο της κυβέρνησης του ΠΑΣΟΚ που είδαμε όλοι απευθείας από την τηλεόραση.

